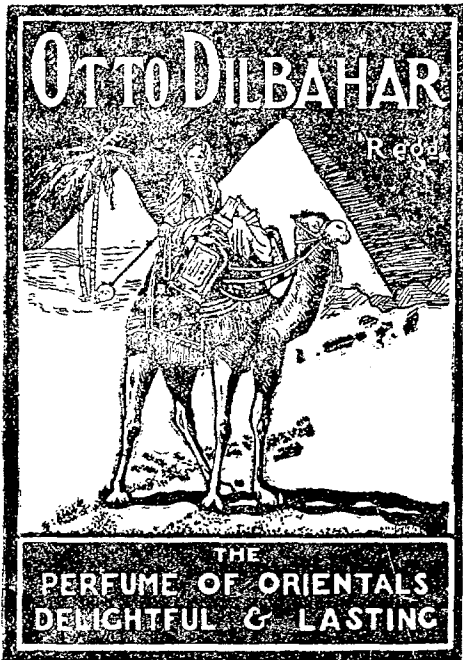

౦౮౯౬౫

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేది శనివారము } No. 140
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ చతుర్థశి ర్షి. } సంచిక ౧౪౦

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞుడుగు సువాసన గలది.
అల్పాహులుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన నిన్ను లవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్న నైజా (అర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0
వేరొక నైజా 2 " " 1-4-0
వెద్ద నైజా 4 " లేక 1/2 డ్రాం " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు సెంటు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన ను, కాడ్డపైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సులభములను పరిశీలించేయ గోరువారి దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమృతులగు సువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ వజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జమ్మామసీదు బాంబాయి.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టి మందులన్నిటికి తల్లి
ఈ దివ్యమధము సుందరితో సమానమైనది. దీని సేవించినచో నీర్యవృద్ధిని, బలమును, ధాతుపుష్టిని కలిగించును.
2. సుమస్త మేహములు, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవర్ణము, స్పష్టస్థలము ఇంక మూత్రవ్యారములకు సంభవించెడు అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. (3) రక్తమును శుభ్రపరచి వృద్ధిబొందించి జేహమునకు కాంతి తెచ్చును. 4. నరములకు సత్తువనిచ్చును గాన సర్వజీవన్ అనెదరు. ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును ఉపయోగించవచ్చును. ఈ ధాతువృద్ధి చూర్ణము యొక్క మహత్తు సేవించినవారికే తెలియనగును.
వెల టిన్ను 1కి-2-0-0. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ప్రాఫెసర్. జి. యస్. నాయుడు, కలియుగభీమ, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు: మెసర్సు వ్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,
వరి, బోలు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి. ఖిమ్మి, పయిల్లనున్న, దంప, ఫలవృక్షములనున్న, మొక్క తీగకడైరాలనున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అయాభూముల గుణగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన పత్రికనున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములనున్న ఈ క్రింద నుదహరించినందు వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

వ్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "B" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of (669)

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the—

Erectruss (A. P. DEPTT.) Sole Agency for the East, Batala, (Punjab) India.

Special Large Type Edition
CELEBRATED NOVEL, IN BIG TYPES

MARY PIERCE

Or The Memoirs of a Maid Servant.

By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes
Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

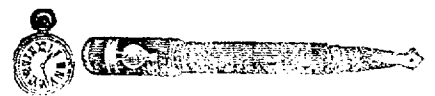
The virgin's kiss or the bronze Statue.

By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:—

Superior Watch Co.,

POST BOX No. 167,
516 (A.) MADRAS E.

బహుమతి! 5 రూపల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

ఉచిత్రపులలోగల సిరా అద్దక (నాయు అప్రియ) యాదేశపు 14 క్యారట్ల గోల్డ్ పేటెడ్ నిమ్ముల ఫౌన్ టెక్ పేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిమ్ము. 1 క్లిప్సో వెల రు. 3-4-0. ఈ పేనాను కొనువారలకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిలార్డరు కంపెనీ, (888) వైనాబాదు రోడ్డు, మదరాసు.

ఇంగ్లీషు

మోటరు యంత్ర విద్యాశాల

3-24 పాటర్నరోడ్డు, మాంబురోడ్డు.

ఆంగ్లమునే ఆంగ్లమున ప్రత్యేక సౌకర్యములు కలుగ చేయబడును. 820

వైవారికి దరఖాస్తు చేసికొన వలయును.

చాచాపిడితులకు వరము: ఐదొడిగ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆచార్యులైన రక్తములన జనించు బాధ్యములకు కిరీటువంటి మందు. ముత్యము, మచ్చలను, గండములను పుండ్లను, ప్రాతకోషణలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షతభృతకారి (38)

చాచాపిడిసాగ్నపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కిరీటువంటి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును సోపానము పోగొట్టి రక్తమును పుద్గ్రహమును, శరీరాకోషణమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర మందుటకు 4 డెన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రొఫెసరు - పి. డి. సావంత్. 144. ఫనానవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

Table with 3 columns: Item Name, Price, and Item Name. Items include Dantachurnam, Chiruksharam, etc.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

చాక! చాక!! కారు చాక!!!

ఆశ నిడివిన మూర్ఖ, మూలవ్యాధి, పిచ్చి, కుష్ట గొడ్డాలతనము, నపుంసకత్వము, అండవృద్ధి, మిక్కిలిబలుపు, ఉదరము, బూరగాలు, వాతములు, తీయ, నుఖరోగములు, వ్రణములు, కునుకులు, గంటునొప్పులు, కంటిజబ్బులు, అస్థాభావికచెముడు, బహుమూత్రము, రసపట్టు మొదలగు నవియు, కడుపు, గుండె, మాత్రకోశము, మెదడు, రక్తము, శుక్లము మున్నగునవి సంబంధించునవియు యావత్తు బాధలను అనేక వైద్యపద్ధతులలో శోధించి తప్పని పూచీ యావధములచే నిర్మూలముగా బాబులవలన బాగుచేయుచున్నాము. ఇందులో చేరువాలు కఠినవ్యాధులకు రూ. 10 మొదలు 25 ల వరకు, సామాన్యములకు రూ. 5 మొదలు 10 వరకు ముందుగా లేక చెండుముడు వీ.పి.ల వైని చెల్లించవలయును. ఔషధములకు వేరే సామ్యు లేదు. వారిచ్చు విరాళములను వ్యాధి పూర్తిగా కుదిరిన వెనుక పుచ్చుకొనెదము.

ఎట్టిబాధలను అపజయములేక మాన్పుటకు పూచీ ఔషధములను ఖరీదులకు వారమునకు చాలినవి శోధ శ్రేష్ట త్వమునుబట్టి రు. 2, 3, 4, 5 లకు కూడా యిచ్చెదము.

అసాధ్య వ్యాధులను నిశ్చయముగా బాగుచేసుకొనటకు యితరు చాకయ, మేము యిచ్చుచుండుటకు మించిన జయ ప్రదముగలవియు మార్గములు లేవు. తప్పక తుదర్శనము.

గొనొక్కారర్ - ద్రావకము లేక మాత్రలు - శగరోగము యెంతకఠినమై చిరకాల ముండినను మొదలంట బాగుచేయు టకు దీనికి చాలిన ఔషధ మేమియు లేదు. 12 గంటలలో గుణము కనిపించును. ఇందుకు పూచి. శోధనకు అనేక వేల రూపాయలు ఖర్చుపడి జయ మందినది.

2 డెన్సుల బుడ్డి రూ. 2. 30 మాత్రలు రూ. 2.

ఎల్క్విక్ యెంటి వినియర్ పిల్చు అను నుఖరోగ వాగ మాత్రలు - ఫిరంగి, కొరకు, బిళ్ల మొదలగు వారికి దివ్యోషధము. 80 మాత్రలు రూ. 2.

కె. వై. నాయుడు అందు కో., ఆంధ్ర కమికల్ వర్క్సు, విజయనగరం.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[728] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.

కాశీలోనుండు అనేక వట్టు, జరి విచిత్రమయిన ముంచినస్తువులు వీరుబహుచక్రక గ్రంథముచేతురు.

ఒకసారి ఆర్థుల యిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గములు మంత్రజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్తుచున్నాము మేమేభరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వాయుడు.

జి.19 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, అరంకనిగూడ - మధ్యాయం 156, బ్రాహ్మ, బెడరాను.

ఆత్మజ్ఞానా

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసితి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.వి.

చిన్నవైశా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు

కలియుగ జ్యోతిషము

జాతకములు! జాతకములు!! జాతకములు!!!

(1) సుప్రసిద్ధమైక్కియు, ప్రతిమానవుని యొక్క భూత భవిష్యద్వర్తమానములను గురించి తెలుపునట్టియు భృగు సంహితాది ఆపూర్వ అమూల్య గ్రంథములనుబట్టి జాతకములు వ్రాయబడును. రూ. 2-0-0 లు.

(2) జాతకముగాని జననకాలముగాని లేనివారు తమ యొక్క ప్రస్తుత వశుస్థులుగాని జనన సంవత్సరముగాని పేరు గాని పంపినయెడల సాంఖ్యికాస్త్ర ప్రకారము పూర్తిగా జాతకము వ్రాయబడును. అతిభూవు. అమ్మకము. రు. 3-0-0.

(3) జనన కాల ఘడియలు, తిథి, వారము, నెల, సంవత్సర మునుబట్టి రాశి, అంశ, ఆయాధవక్రములను వేసి, లగ్న గ్రహ స్థులములను చేసి పూర్వకావ్య వృత్తాంతము, సామవాయక ద్వాదశేభావ ఫలములు మహాదశా ఫలములను వివరముగా వ్రాయుటకు రూ. 4-0-0 లు.

(4) మూడవ నెంబరు ప్రకారము జాతకము వ్రాసి, భావ, ఘటికాహారాదేక్కా-జాది లగ్నములు గట్టి పోడశవరాలు చేసి గ్రహసమయములు, అనస్తలు వస్త్రాలు వ్రాసి అంత్యకా ఫలములతో పూర్తిగా జాతకమువ్రాయుటకు రు. 15-0-0 లు. దీనికి ముందుగా ఆర్థులతో రు. 5-0-0 అడ్వాన్సు పంపవలెను. రెండవ నెంబరుకు తిప్ప మిగిలినవాటికి జనన కాల ఘడియలు, తిథి, వారము, మాసము, సంవత్సరము పంపవలెను.

జాతక ఫలమణిమంజరి

(5) జాతక భాగమును గురించి అవలీల నేర్చుకొని జ్యోతిషములో పండితు లగుటకు గాను, జాతకఫలమణిమంజరి యను గ్రంథములు నులభేల్చిని ప్రశ్నోత్తరరూపముగా శ్రీ ఇవటూరి అయ్యప్పమూర్తిరాజాశర్మ గార్లచే తయారు చేయబడిన ప్రథమగుచ్ఛములు మావద్ద వెలకు దొరకును. ద్వితీయ తృతీయ గుచ్ఛములు అమ్మలొనున్నవి. జాతకముల ఉదాహరణములతో గురుసహాయ ముక్కురతేకయే సామాన్య విద్యావంతులు సహితము నేర్చుకొనుటకు మిగుల అనుకూల ముగానున్నవి. వీ.పి. ఖమ్మల సహితముగా ప్రతి 1-8 1-0-0

త్వరపడుడు. కొద్దిప్రతులు మాత్రమే యున్నవి. జాతకముగాని గ్రంథములుగాని వలయువారు ఈ అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

హోరా నిలయము, అమలాపురము (గోదావరి జిల్లా)

30 | పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంశధములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్పాదనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింప బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలీక్, మలియన్, గోవా, ఫీజీ, బెలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంశధమును, ఉపయోగించు చున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటు నున్న మొదల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధామృత సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు సుపయోగక రములగు కిర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 250 మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల కాకసారి తెప్పించి కొనిన టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ. 1-8-0
12. సీసాలకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసాలకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్తరోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంశధములు దొరకును.

విలాసము:- శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ప్రకాశిక - విరావురశివము

ఆంధ్రప్రకాశికాధిపతి గారికి

తాము ప్రకాశికలో 7 వ తేదీని బ్రకటించిన "పితా పురణము" అను శీర్షిక క్రింది పంక్తుల జాబితానిని. నేను నర్మ సుబ్రహ్మణ్యస్వామిగారికి వ్రాసిన యింతయు న్యాయించి యాలోచించి తెలిసింది వ్రాసితితియితా దాని సత్యతత్వములకేమో శంకించి శ్రీయుతులగు మా పీఠికాపుర ప్రభువు వారి కొక మనవికూడ నాము జేసియున్నాను. తమరు పడిన యాశంకు గారణముకాని, నావాక్యములం దనత్యముగాని లేదని నాయభిప్రాయము వెల్లించుచు గ్రహ్యమని తమ కొకించుక శ్రమ యిచ్చినందులకు తుమింపును.

మునుముందు నాపేరందుచేరినో సత్యనారాయణశర్మ యని తాము రొనర్చితిరి. అయినను పెద్దలగు తమకన్నది కాదనలేదు? సత్యమునే మొదటినుండియు వచ్చిని బూనికొని యున్న నన్ను దామెట్లన్నను దప్పలేదు. "ఎవరినిగొనినలేదన లేదు" అని తాము వ్రాసినది యిప్పటికి యధార్థముగునున్న దని మనజేయుచున్నాను. నాకు బరచయములేక కాని వారంతట వారు స్వతంత్రించి పెద్ద మొత్తముల బంపగలరని కాని నే నడుగ నుపేక్షించిన వారిలోఁ గొందరుకూడ మరల నొకసారి చందా ప్రార్థించిన బాగుండునని మడుపుచుండిరి. తరువాతి "నాంతర్వమున స్వరాజ్యవాది కాని పీఠికాపురప్రభు లేరునలేదు! దేశములోనే లేరు" అను వాక్యమునకు నాయభిప్రాయమేమో యటలను గారణమేమో మనవిచేయుదు. సావకాశముగఁ జెల్లించుచు, వివాహ సంస్కరణము విషయమున నొకఁడు శ్రీకృష్ణ వర్తకముల లోపున వివాహ మొనర్చినదనియు మొకఁడు 10 యనియు నొకఁడు 16 యనియు జేటికొకడు వివాహ మెప్పుడొనర్చు కొన్నను దప్పలేదనియు నిట్లనేక విధ భిన్నాభిప్రాయములతో వాదించుచున్న ను మొత్తముమీద మీరెల్లరు వివాహ సంస్కరణయే యెట్లుపరిగణింపఁబడునుగో యట్లేహిందూ దేశమునకు ముఖ్యముగాఁ గావలసిన స్వరాజ్యవిషయమై యొకఁ డిప్పుడు వలదనియు నొకఁడు కావలెన గాని యది ప్రభువులఁ బ్రాధేయపూర్వకముగ నడిగి హిందవలె ననియు మొకఁడు సకలమున సక్రమ పద్ధతులఁ బొందకలె ననియు నొకఁడు సక్రమాందోళనమొనర్చి గ్రహింపవలెననియు నిట్లనేకవిధవాదము లొనర్చినను మీరెల్లరు స్వరాజ్యవాదు లనియే పరిగణింపఁ బడుదురు. అనియుం గాక యదియేమి చిత్రితమో కాని మాటలో భేదము కాని యాదర్శమునుదలలేనే మాగ్గ నిరూపణపండును గూడ నిపుడు మనదేశమునందు గల పలువురు స్వరాజ్యవాదు లొక యభిప్రాయముతో నున్నారని నేతలచెదను. శ్రీయుతులగు మా పీఠికాపుర ప్రభుత్వములు ప్రకటించిన ప్రకటనమున "స్వరాజ్యాదర్శము మాత్రము జమిదారులకు అంగీకారమే; స్వపరిపాలనము సకలమున కాసనానుకూలములగు పద్ధతుల పొందుటకు భూస్వాములు వ్యతిరేకంపరు." అని నెలవిచ్చియున్నారు. శ్రీమతి ఆనితె జంటు కూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము కాసనానుకూలములగు సక్రమ పద్ధతులఁ బొందవలయు ననియే పలు సారులు ప్రకటించి యట్టి స్థితి నే యామె వర్తించుచున్నదని నాపూర్వ మైన నమృతము. కాంగ్రెసు మన్తములగులను వైచిధ్యముగ నే స్వరాజ్య నిర్వచన సక్రమపద్ధతి మాగ్గము యధానంతర సంస్కరణ విధానము నిర్వచించి యున్నారు. ఇక మీరెల్లరు భేద మెటనున్నదో తెలియఁబడును. కాని తాము శ్రీమతి ఆనితెసంటు చర్యలకు లేనిపోని యపార్థములు గల్గించి హోమురాలు వచ్చిన నేమో కొంప మునుగుననిమాత్ర మాంగ్ల యిండియను మిత్రులతో నేకీభవించి తాళము వేయుచున్నారు. ఇట్లయ్యె తమచే నంతి యుత్సాహమునోడను దామే నాలుగుకోట్ల జనులకు బ్రతినిధుల మనియు సమకూర్చిన కొయంబత్తూరు కాన్పరెన్న నితరులతో సరిసమానముగా స్వరాజ్యాదర్శము యధానంతర సంస్కరణ విధానము తీర్మానించినది. దీనిబట్టి చూడ బ్రాహ్మ చర్య కారణాంతరము లేమియుండి యట్లున్నదో కాని తాముకూడ నాంతర్వమున స్వరాజ్యవాదులేయని నానశ్చయము. ఒకవేళ నెవరోయొకరు పూర్వపక్ష కోటిలో నుండ

కున్న మనదేశయులకు మందకొడిగల్గి ప్రభువుల ద్వారా స్వరాజ్యముచ్యుట్టు నచ్చింపలేదని తామిట్లచర్య బ్రారంభించి రేమోయని నా సంశయము; లేకబోయిన తాము బ్రాహ్మజే తరు లెవ్వరికి ప్రతినిధులుకాక తమ స్వతంత్రాభిప్రాయమే కలిగియుండి కారణాంతరములచే నట్టి బ్రాహ్మజ్యేషము స్వరాజ్యాదర్శమును విచిత్రముగ గల్గియుండవలెను. నా యీ రెండవ యూహను బలపఱచుటకు పలువురు బ్రాహ్మజే తరులు సభా పతి పీఠ్య ప్రభువులు వ్యాసములు నిన్న మొన్న జూచుచున్న ను నామెదటి యూహయే నిశ్చయ మా నేమోయని నాయుద్దేశము. కానిండెట్లైనను మొత్తము మీద దేశమునం పెద్దలెల్లరు స్వరాజ్యవాదులని చెప్పవచ్చు నుగదా! ఇక మాపీఠికాపురము మాటలేటలే! నెలమూగున కొండలు నన్నుఁ బ్రోత్సహించుచుండెను మాటలను బ్రబలాధారమున లేకపోలేదని మనవి చేయుచున్నాను.

ఇక దామేదో శివము శివమని కొంతవ్రాసినారు. ఈ యంతయుకూడ నా మొదటినిశ్చయమునే దృఢపఱచుచున్నది. ఎట్లందురా? "పితాపురణ" మని నామకరణ మొనర్చి శీర్షిక ప్రకటించిరి. పండితులగు తమ కథము జేలియక కాదు. తమ యంతరాత్మకు శివమన్న భుమని తెలిసియే పితాపురమున స్వరాజ్యము భుమని తెలుపుటకు దాము దానికి గ్రామ్యార్థము భుటింపఁజూచినను నట్లు సంస్కృత సమస్తమై తమప్రతికలో బ్రకటింపబడినది. తరువాతి శ్రీయుతులగు మా పీఠికాపుర ప్రభువువారికి "దామెట్టి క్రమాందోళనముల బరి మార్చింపవలె"నని మనవి జేసిరి. మాసంస్థానపు మర్యాదలకును తెలియవోకాని యనుమానముగ మాపీఠికాపుర సంస్థానమున నర్హమతి నమృతమే యగ్రగణ్యమై యున్నది. నేడును మా ప్రభువయ్యల తమయం దభిమానమున్నను నితరులయందనూయ చెందకుండుటయే కాక వావారె దత్తదులికెరితి బోషించు నంతటి యుదారస్వభావులుగ నున్నారు. అట్టివో మరెసాం ఘోషములందువలెనే రాజకీయములందును నీవ క్షౌద్రములున్నను నిష్పాక్షిక దయా స్వరూపులగు శ్రీవారలని పరిగణింపరిని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. తమకొక మనవి నేను చేయవలసియున్నది. నేటికెఱకు మా పీఠికాపురము బ్రాహ్మజులు బ్రాహ్మజే తరులు వైషమ్యమున నేమో యెఱుంగక యన్నదమ్ముల వలె వాని వగులతోఁ గూడఁ బిలుచుకొనుచు వైకమత్యమున మెలగుచుండుటచేఁ దాము నెలవిచ్చినరీతి స్వగతుల్యముగ నే యున్నది. కాని యిప్పుడు మాలోమాకు వైషమ్యముల బురి కొల్పి పత్రికల బంపి యొక తల్లిబిడ్డలవలె నున్న మా పౌరుల లో గలవాముల గల్గించి నగకతుల్య మొనర్చి యత్నింపకుం డనియు హిందువులలోఁ ప్రభుత్వపు టుద్యోగులతో నభిప్రాయ భేదము లున్నను రాజభక్తియం దెట్లు కొఱవడదో యట్లే శ్రీయుతులగు మా ప్రభువు వారియందు అభిప్రాయ భేదము లున్నంతమాత్రమున వారి యన్నము తిన్నవారికిని దిననివారికినిగూడ భక్తినిశ్వాసము తంతమాత్రము గొఱవడవని నా నిశ్చితాభిప్రాయమనియు మా పీఠికాపురము అనాదిగ బురణప్రసిద్ధముగ గూడ స్వగతుల్యమే గనుక తాము భయ పడ నక్కరలేదనియు మనవిచేయుచున్నాను.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మ.

పితాపురం

స్వరాజ్యము-ప్రస్తుతపుస్థితి.

రాజమండ్రి, నెవ్రెంబు 12:-రాజమహేందవర స్వరాజ్యసమితి పక్షమున నిన్నటి సాయంత్రము పురమందిరమున గొప్పసభ యొకటి జరిగినది. చెన్నపురినుండి వచ్చిన శ్రీ గాముగారు "స్వరాజ్యము ప్రస్తుతపుస్థితి" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. కనపర్తి శ్రీరాములుగారగ్రాసనాధి పన్య మలంకరించిరి. సభామందిరము క్రిక్కిరిసి పోయెను. ఉపన్యాసమునకు పూర్వము చిత్రపునరసింహారావుగారు లేచి విద్యార్థులు చాలమంది సభకువచ్చిననియు కానవారు కొరతన వారి యింత్రపునుపాటించినభనుండి వెల్లిన సయంజవనియు చెప్పిరి. కాని విద్యార్థులు తాముసభను విడిచి వెళ్లుటకు నిశ్చయింపలేదని ఏకకంఠముగ జెప్పిరి. సభమిక్కిలి జయప్రదముగా జరిగినది. తమసోదరియగు శ్రీమతిశివకామమ్మగారు చెన్నపురియందు శ్రీమచేజుగబోవు స్వరాజ్యపతాకోత్సవము ను జరుపుటకు చెన్నపురిలో నుండవలసినవచ్చినదనియు నామె మరియొకప్పుడు వర్తననియు యుపన్యాసములు జెప్పిరి.

స్వాతంత్ర్యము ముఖ్యము. దానిమూలమున జాతి యభివృద్ధి జేయుదును. జాతి యభివృద్ధి జేందుటలో ననేక ప్రమాదములు జరుగుచుండును. చరిత్ర మాచిన వారల కీరవాస్యము గ్రాహ్యంబు. హిందూ దేశము స్వతంత్ర నాగరికత, మతము, దేశభాషలు కలిగి యున్నది. వీటిని ప్రపంచమున వ్యాపింపజేసి తన తీవ్రతమును ధన్యతము చేసికొనవలెనన్న స్వాతంత్ర్యము ముఖ్యవసరము. ప్రపంచమునందలి దేశములన్నియు నీ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి. పోలెండు మాంటెనిగ్రో మున్నగు దేశములకు స్వాతంత్ర్య మొసగబడినది. హిందూదేశము స్వతంత్రమున గోరుటకు దగదా? హిందూదేశముకంటె విద్యమండను నాగరికతయందును ఎన్నోరెట్లు తక్కువగానున్న దేశములకు స్వపరిపాలన మొసగినప్పుడు హిందూదేశము స్వరాజ్యము కోరుట యసంపదమా? స్వరాజ్యము చునకు హక్కు. అట్టి హక్కునుకోరుట అన్యాయముకానేరదు. స్వరాజ్యాభిలాషను దీసివైచుటకు నెవరికిని హక్కులేదు. స్వాభిమాన రక్షణార్థ మయినను స్వరాజ్య సంపాదనము జేయవలయును. స్వరాజ్యము కలుగక స్వాభిమానము రక్షింపబడనేరదు. స్వపరిపాలన దేశము కనుక నే జపాను తదితర స్వతంత్ర దేశములతో బాటు తన స్వాభిమానమును కాపాడుకొనుచు సంధులయందు తన గౌరవమునకు భంగము రాకుండ ప్రవర్తింపగలిగినది. దక్షిణ ఆఫ్రికాదేశము కనడాదేశములయందు మన స్వాభిమానమునకు భంగముకలిగినది.

స్వరాజ్యమునకు మన మనస్తలపని చెప్పుచున్నారు. మనకు హక్కులు కొన్ని యుండినగాని మనము క్రొత్త హక్కులను కాపాడుకొనజాలము. 1500 సంవత్సరములక్రింద ట ఇతర దేశములన్నియు నిష్టన ప్రదేశములుగను, గోమనులు, మృగప్రాయములుగను నుండినప్పుడు నిశ్శిశోభనము పచ్చ తోరణముగ నెట్టియిక్కటలు నెఱుగక స్వరాజ్యమును అనుభవించిన హిందూదేశము ఇప్పుడు అకస్మాత్తుగ స్వరాజ్యమునకు తగదని చెప్పబడెను యుక్తి. ఆంగ్లేయులు నూటయేబది సంవత్సరములనుండి హిందూదేశమును పాలించుచున్నను నలు బది సంవత్సరములలో జపానుదేశము విద్యావిషయమున జేసిన యభివృద్ధిని జేయజాలక పోయినది. పరిశ్రమలన్నియు మృతమొందినవి. కినినన్నియు చూడగ ప్రస్తుత రాజ్యాంగ నిర్మాణమునందు మార్పులు జరుగవలెనని తెలియుచున్నది.

విద్యాధికులు సామాన్యజనుల నణగద్రొక్కుచున్నారని కొందరు వాదించుచున్నారు. ప్రజాసామాన్యము నిమిత్తము విద్యాకాసనమును దెచ్చినదెవరు? దానిని నాపివేసిన దెవరు? హిందువులు సక్రమ మయిన వాంఛిములు సఫలత గాంచకుండుట కనేక ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వారు ఎవ్వరికిని ఉత్తరవాదులుగలేదు. తమ యిష్టానుసారముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. మాంటెగుగారు కూడ నీ భావమునే మెసపాటొ మియాడిజేటులో వ్యక్తపరచిరి. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి దృష్టి స్వరాజ్యాందోళనము నాపుటయందు నిలుపబడినది. కాన మనమందఱులు ఆ బొలగోపాలము కాంగ్రెసు, యపల్యాసలగువారి తీర్మానముల నంగీకరించి వారు కోరినవానిని తప్ప తిక్కువ వరములు మన కక్కరలేదని చెప్పవలయును. తక్కువవరములకు మనము లోబడితిమేని మనము కాలచక్రముతో చెరలాటము లాడుచున్న వాన మగుదుము.

దొరతనమువారు మనవై నిష్కారణముగ నెవరనుమగ నిర్బంధములను వైచుచున్నారు. నానాటిక నవి యెక్కువ యగుచున్నవి. 550 ఉత్తరపు, వీసెంటు నాడియా ఆరండేలు గాగ్ల ప్రవాసశిక్ష మున్నగునవి అక్రమమయినవి. ఇట్టి అక్రమ పద్ధతులచే మన స్వాతంత్ర్యమును బూతుట లెట్లు ప్రభువు కాలము నుండియున్నది. కాని యిప్పుడు మనము నిద్రపోవుచుంటిమి. ఇప్పుడు నిద్రావస్థనుండి మేలు కొంటిమి. దొరతనము వారి యక్రమపద్ధతులు హిందూదేశము నంతయు వైకమత్యమున కలుగ జేసినవి. దొరతనము వారికి మనము ఇందులకు కృతజ్ఞులమయి యుండవలెను. ఆందోళన మును దొరతనమువారు లక్ష్యపెట్టుట లేదు. కాన తిగనచర్యలను మనముకూడ తీసికొనవలెను. మనమిగిలినది యొక్కటే. అది సాత్విక నిరోధము. ఇది ఆఫ్రికా ఇంగ్లండు దేశములలో జనుము కాంచినది. హిందూదేశమునందు సహితము జయము కాంచినది. ప్రేమపూరితమై నిర్భయసహితమై తమ సమేతమైన యీ సాత్వికనిరోధము హిందువుల పాలిటి కల్పతరువు. ఇదియే హిందువులకు పరమాయుధము. దీనిని ధరించి కష్టముల కోర్చి జయములో ప్రవేశించిన తక్షణమే పరమ పావనుడగు దైవము మన మొరాలకించి స్వరాజ్యకపాలుముల హిందులకు తప్పక తెలుచును. (మాన్యకీయవిలేఖరి)

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

II

హైందవ చూహ్యురీయ మహాసభలు గోరెడి రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు ప్రభాధికారవత్వము. ప్రాణము బ్రతిమాలిపాలనము సుపరిపాలనముని భారతీయులు సంతసించినను వారిపుడు స్వపరిపాలనమును కోరుచున్నారు. స్వపరిపాలనమునకు సాధనముగాని సంస్కరణములు ప్రయోజనకరములుగావని ప్రజలు విశ్వసించుచున్నారు. స్వపరిపాలనము స్థాపితమగుటకు రాజ్యాంగాధికారము భరతిఖండమునందు ప్రజలయందు కేంద్రీకృతము గావలయును. ఇది సంధివము గానంతవర కెన్ని సంస్కరణములను జేసినను ప్రయోజనము గలుగదు. హిందూదేశ రాజ్యాంగములందు మొదటియంతరము బ్రిటిషుపార్లమెంటుగ బరిగణింపబడుచున్నది. హిందూదేశ రాజ్యాంగముల సంస్కరణములకు పార్లమెంటు తోడ్పడినను స్వపరిపాలనమునకై పార్లమెంటువై నాధారపడి యుండుట యసంభవము. భారతీయులకు పార్లమెంటునందు గలిగిడి మార్పులనకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగనేరదు. పార్లమెంటునందు మార్పులను గలుగజేసెడి సామర్థ్యము భారతీయులకు గలుగనేరదు. పార్లమెంటునందు మహాసామ్రాజ్యసభయందును హైందవ ప్రతినిధులు చేరినను నాచేరికవలన స్వపరిపాలనము గలుగనేరదు. పార్లమెంటునందు బ్రిటిషు ప్రతినిధులకు వందెడి ప్రతిభ సులభమిడి హైందవప్రతినిధులకుండబాలదు. అయినెలు కర్మిసుగారు (వాసిన రీతిని పార్లమెంటునందు హైందవ ప్రతినిధులకు ప్రవేశమును గల్పించినను దానివలన రాజ్యాంగములు సంస్కరింపబడునని నమ్ముటకు వీలులేదు. హిందూదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణములందు పార్లమెంటునందు గలిగిడి మార్పులనకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగదు. పార్లమెంటు వర్తమానకాలమునందు హిందూదేశ రాజ్యాంగములందు విశేషమైన ప్రయోజనమును గల్పించుకొనుట లేదని రాజ్యాంగపరిజ్ఞానము గలవాఁలకు విదితమగుచున్నది. ఆదాయవ్యయములను చర్చించెడి సభయములందు పార్లమెంటునందు గల 600 సభ్యులందు 30 సభ్యులుమాత్రమే నిలిచియుండును. 6000 మైళ్ళ నూరుమందున్న పార్లమెంటు సభకు హిందూదేశ పరిపాలనమును నుచితరీతిని నిర్వహించుటకు సామర్థ్యముగాని యరకాతములుగాని లేవు. పార్లమెంటు సంపూర్ణాధికారమును వినియోగించినను విది పరిపరిపాలన మగునుగాని స్వపరిపాలనము గాబాలను. అధినేత రాజ్యములకు గల స్వాతిర్థ్యమునె భరతిఖండమునకును గల్పించుట స్వపరిపాలనమునకు సాధనముగ నున్నది. హిందూదేశమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు అధినేత రాజ్యములకు గల స్వాతిర్థ్యస్థితి యేర్పడినపుడు పార్లమెంటు అధికారము నియమితిమై స్వపరిపాలనస్థితికి భంగము గలుగదు. ఇప్పుడు పార్లమెంటు హిందూదేశముపై నిర్వహించుచున్న యధికారము దుర్బలమయ్యెను. పార్లమెంటు సభయందు హిందూదేశమునకు ప్రాతినిధ్యము గల్పించబడినను హిందూదేశమునందు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుట కీ ప్రాతినిధ్యము వలన విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగనేరదు. హిందూదేశమునందు స్వపరిపాలనమును గాని బాధ్యత గల పరిపాలనమును గాని స్థాపించుటకు రాజ్యాంగసంస్కరణములు హిందూదేశమునందు జరుగవలసి యున్నవి. హిందూదేశమునకు స్వదేశమునందు స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము గలిగిన గాని స్వపరిపాలనము సాధ్యముగాదు. స్వదేశమునందు స్వపరిపాలనము స్థాపితమైనపుడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు భరతి ఖండమునకు సమభాగత్వము గలుగుట సాధ్యము. ఈ సిద్ధాంతము ననుసరించి యు జాతీయ మహాసభయందును మహమ్మదీయ మహాసభయందును హిందూదేశమునందు స్వపరిపాలనము స్థాపితముగావలయును ననియును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు భరతిఖండమునకు సమభాగము గల్పించవలయును ననియును నిర్ణయింపబడినది. ఈ భావములకు విచిత్ర మేమియును లేదని రాజ్యాంగచర్చితరు పరిశీలించినవాఁలకు విదితమగుచున్నది. స్వపరిపాలనమునకును స్వతంత్ర పరిపాలనమునకును విశేషమైన భేదము గలదు. స్వపరిపాలనమునందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపాశబంధమునకు భంగము గలుగనేరదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపాశబంధమును బలపరచుచు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుట హైందవ చూహ్యురీయ మహాసభల సంస్కరణ ప్రచారకకుల వలనని సంస్కరణముల వివరములను వివరించినవార

లకు బోధ్య మగుచున్నది. మహాసభల సంస్కరణప్రణాళిక స్వతంత్రపాలనము నభిలషించు చున్నదను వాదమునందు సత్యము లేదని సంస్కరణములను బరిశీలించినపుడు స్పష్టమగుచున్నది.

హిందూదేశ పరిపాలనము మొదట హిందూదేశమంత్రానికి మంత్రిసభకును విశేషమైన యధికారము గలదు. ఆ యధికారము స్వపరిపాలనమునకు ప్రతికూలము. మంత్రికి గగన్నగు జనరాలు గవర్నరులు మొదలగు సకలాధికారులకును నాజ్ఞానోసంగేడియధికారము గలదు. కొన్ని యధికారములను స్వముగను కొన్ని యధికారములను సభాభిప్రాయముతో నేకిగ విచ్చియును మంత్రి నిర్వహించుచున్నాడు. వ్యయమును నియమించుటకు మంత్రికిని మంత్రిసభకును సభికారము గలదు. బ్రిటిషు ద్వీపములందు వ్యయమును ద్రవ్యమునంతయు మంత్రియను సభియును వ్యయముచేయుదురు. కోశవ్యవస్థలను మార్పుటకు క్రొత్తపన్నులను చేయుటకు రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు జేయుటకు మంత్రి యనుచుతి యనవరము. హిందూదేశ పరిపాలనము మంత్రి యనుచుతి లేకను 500 రూప్యముల వేతనమునకు మించిన చూతనోద్యోగములను గల్పింపనేరదు; 1000 రూప్యములకు మించిన యుపవేతనములను నిర్ణయింపనేరదు; 10,000 రూప్యములకు దాటిన ధర్మమును జేయబాలరు; వ్యయోపేతమైన వైద్యవ్యయమునకు బూసుకొన బాలరు; స్వదేశసంస్థానముల కప్పుకు బెట్టునేరదు; హిందూదేశ పరిపాలనకు యధికారమును నియమించుటకు మంత్రికి విశేషమైన యధికారము గలదు. మంత్రికార్యములను నియమించుటకు పార్లమెంటు సభ కధికారము గలదు. కాని ఆ యధికారము తరుచుగ నాడుకయం గుచుకొగపడుట లేదు. హిందూదేశమంత్రా విశేషాధికారము గల నిరంకుశాధికారి యని చెప్పవచ్చును. పార్లమెంటునకు గాని హైందవులకు గాని మంత్రి యధికారమును నియమించుటకు సాధనములేవు. మంత్రి తన వ్యవహారములకు పార్లమెంటునకు బాధ్యతను వహించిన మంత్రి యధికారము తిప్పటకును బాధ్యతగల పాలనము స్థాపితమగుటకును సాధనము లేవు. హైందవమహమ్మదీయసభల సంస్కరణములం ది క్రింది సంస్కరణములను మంత్రివిషయమై మంత్రిసభ విషయమై కోరవచ్చినది.

(1) హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి సహాయసంఘము తీసివేయవలెను. (2) హిందూదేశ కార్యదర్శి జీతమును బ్రిటిషు (పార్లమెంటు) వారి అంచనాపై నేర్పణుపరలెను. (3) అధినేత విషయాంగ మంత్రి స్వపరిపాలన గల అధి నేతములతో నెట్టి సంబంధము గలిగియుండునో అట్టి సంబంధమునే సాధ్యమైందె వరకు హిందూదేశ పరిపాలన పట్ల హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి కుండవలయును. (4) హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికి సహాయకులగు నిర్ణయ స్థిరసహాయ కార్యదర్శులుండవలెను. వీ రిద్దఱిలో నొక్కఁ డెప్పటికిని భారతీయులు గనే యుండవలెను.

వై సంస్కరణములను జేయుటవలన అధినేతముల మంత్రిసభ హిందూదేశ మంత్రియును పార్లమెంటునకు బాధ్యతను వహించవలసి యుండును. మంత్రిజీతమున పార్లమెంటు అంగీకరించును; గాన మంత్రి యధికారము తక్కును. మంత్రి అధికారము తక్కువలనకు భరతిఖండమునందు హిందూదేశపరిపాలనకు యధికారము హెచ్చి స్వపరిపాలనమును స్థాపించుట సాధ్యమగును.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

సర్. మైకేలు ఓవ్వయరుగారి ఉపన్యాసము.

భారతీయ నాయకులను దూరుట.

సిద్ధిలో శాసనసభలకు నాలుగుపర్యాయములు నేనువచ్చినను మూడిభావమునహించియుంటిని. ఏలయన, పంజాబుయొక్క అతీలును, అతీయములును, అధికారసభ్యుల మూలమున మిగుల తృప్తికరముగ వెల్లడింపబడుటచే, నేను జోక్యము కలుగజేసికొనుట అనవసరమని తలచితిని. కాని నేటిదినున నిచట చర్చిత మగుచున్న తీర్మానము దేశముయొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితులతోడను, భాగస్థితోడను సంబంధముగలిగిన సమస్యల ననేకముగ వెల్లెబ్బుచున్నది. కావున నిప్పుడున నేను మాట్లాడుట తర్జనసరమని తలచితిని. పంజాబునకు నుదారస్వభావసమన్విత మగు శాసన పరిపాలనా విధానములు వలయునని వాదించిన మానసియ సభ్యుని వక్తవ్రత్త సామర్థ్యమును నే వభినందించుచున్నాను. ఈ విషయ

మును వెల్లడించుటలో నతడు చూపిన ధీశక్తిని, కార్యనిర్వహణాభి ప్రాయమును చూచి నేను సంతసించుచున్నాను. ఈ కాలమున హిందూదేశమున వక్తవ్రత్తము పరిపాటి యైనది. ధీశక్తియు, స్వస్థచిత్తతయు మాద్రము గానరావచ్చును. ఈ రెండును బ్రిటిషుస్వభావములు. ఇవి యే పంజాబువారియందు గాన నచ్చును. ఇవి అనోన్య వాత్సల్యమునకును అనోన్యస్వసహాయమునకును కారణభూతములగు చున్నవి. ఈ కాలమున కొన్ని స్థలములందు ప్రభుత్వమువారును ప్రజలను అనోన్య సహకార భావములతో వర్తించుచుండుట జూచి చోస్యము గావించుట పరిపాటి యైనది. ఈవర్తాయము శాసనసభాప్రాంభమున, రాజప్రతినిధి గారు పాలకపాలితుల కిరువురుకును అనోన్య విశ్వాసమును, అనోన్య సహకారభావమును వర్ణింపలేనని నుడివి యుండెడిది. ప్రస్తుతసమస్యల పరిష్కరించుటకు పూర్వము ఇట్టి సహకార భావములు పంజాబుదేశమున కెట్టిలాభముల నొడగూర్చివో తలకింతయు. దెప్పది వత్సరములలోపున, సామ్రాజ్యమున మిగుల దారిద్ర్యము ననుభవించుచుండిన పంజాబుదేశ మిప్పుడు మిగుల ధనవంతమై, అభివృద్ధి గాంచుట కిదియే కారణము. సిపాయికలహాసమయమున హిందూదేశమును పంజాబు సంక్షోభములగుట కిదియే కారణము. ప్రస్తుతయందమున హిందూదేశ యనకును, సామ్రాజ్యమునకును పంజాబును సేనచేయుటకును నిదియే కారణము.

పంజాబు రాష్ట్రమున హిందూదేశమునగల జనసంఖ్యలో 1/13 వంతుమాత్రమే జనసంఖ్యయున్నను, హిందూదేశమున వైస్రములో జేరినవారి సంఖ్యలో 100కి 60 మంది పంజాబుదేశ హిందూదేశము రాజధిక్తి గలది యనియు, యందమున నమితిసహాయ మొనర్చినదనియు, అందుచే స్వపరిపాలనము వలయు ననియు కోరువారు వక్తవ్రత్త సామర్థ్యప్రకటనముతో తృప్తి జెందక, కార్యాచరణమునకు గడంగి, వైస్రమున ననేకులు చేరునట్లు ప్రయత్నిములు గావించిన యెడల మే మెంతయు సంతసించెదము. ఇందులకు బదులుగ చునము గాంచునదేమి? ఈ విషయమును గూర్చి, యొక బెంగాలీపత్రిక వంగదేశముల దేశధిక్తిని, పంజాబీయుల ధనిహీనతను సరిపోయెను నెలుల వ్రాయుచున్నది:—ధిల్లీ డివిజనులో మాత్రమే యొక వారముననే 2,000 మంది వైసికులుగ జేరినయును, వంగదేశమున నొక నెల ప్రయత్నించినను 500 మంది యైనను రాలేనయును కర్మలు జేడియరుగారు నుడువుచున్నారు. ఈ అభిప్రాయ మొకవిధముగ సందృబముగ నేయున్నది. ధిల్లీ, పంజాబు, సంయుక్త రాష్ట్రములలో జనులు ఆకటిబాధ కోర్కెబాలక సిపాయివృత్తి నవలంబించి, వారికి విద్యరాదు. అందుచే వారికితరతరమోపవత్తిలేదు. వారిని వంగదేశ యువకులతో సరిపోల్చుట సుంజసముకాదు వంగదేశయువకులు విద్యాధికులు. వారు జీతబత్తిముల నాసించి వైస్రమున జేరుటలేదు. వీరువురు సరిపోల్చి బేడయరుగారు వంగదేశయుల మానసములకు బాధగలిగించి సామ్రాజ్య స్వసంరక్షణాఘాతము తిమస్వస్వమును భావనోయసంస్థితైయున్న పంజాబువారలను వంగదేశ మెటు లభినందించుచున్నదో తలకింపుడు. పంజాబు రాష్ట్రమున వైసికులసంఖ్య వృద్ధిచుచుండ యితర రాష్ట్రములలో రాజకీయాంగీకరణసంఖ్య వృద్ధిచుచున్నది. అదృష్టవశమున పంజాబులో నెవరును ఇండియా రక్షక వైస్రమున జేరినవని యెవరిని నిరుత్సాహపరచుటలేదు. ఇంతవరకు రాజసిల్లిఖండదరుల కలసి చేసిన ప్రయత్నిములవలన 3,000 మంది ఇండియా రక్షక వైస్రమున జేరుటకు దరఖాస్తుల నంపిరి. నాశాసనసభలో నున్న పంజాబు గురు సభ్యులలో (అందు ముగ్గురందరికీ కారులు) నొక్కొక్కరు 300 మందిని వైస్రమున జేర్చిరి. ఈ సభలోనున్న యెబదిమంది అధికారసభ్యులలోను ఒక్కొక్కరు 300 మంది వైసికులను జేర్చినయెడల నెంతి సందర్భముగా మండును.

ఇది విషయమును తలకింపుడు. పంజాబుదేశ మొధుడు చక్రవర్తిత్రువుల దుగుమాటులకై ధైర్యధైర్యములతో యధరంగమున పోరాడు నవసరమున, సామ్రాజ్యము నందిగ్రాహణయందున్న విషయమును తలకింపక, కొందరు చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ సాత్విక నిరోధము నవలంబింప వలసినదని ప్రజలకు బోధించుచున్నారు. వీరు చక్రవర్తికిలోబడి యుండెదమని వాగ్దానము చేసియుండియు, యిట్టివర్తనముల నెట్లు అవలంబించు చున్నారో ఊహించుట కష్టముగానున్నది. ఈ విధమగు రాజధిక్తి పంజాబులో వ్యాపింపలేదు. ఇట్టి గుగ్గోధానముల జేయువారు క్రిందటిసమావేశమున రాజప్రతినిధిగారు చెప్పిన మాటలను తిమస్వభావమున కైనను అనుసరించి యిట్టిబోధనలను పంజాబునకు వ్యాపింపజేయకుండురగాక! పంజాబులో ఇట్టిరాజధిక్తిభూనత్త నేమేమో వ్యాపింపజేయజూచినను అదియెప్పటికిని పంజాబున వ్యాపించి, వేరులు నాలుకొననేరదు. (పశేషము)

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్తవర్కీలు:—ఆర్. మారాడ వర్కీగారు నిన్న టిడినమున(14-9-17) హైకోర్టు వకీలుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మహమ్మద గంధీగారు:— వీరు నిన్న (14-9-17 శుక్రవారము) ఉయ్యమున అహమదాబాదునుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి. నేడు సాయంకాలమున బయలుదేరి వెల్లెడరని తెలియుచున్నది. నేడు వీరిపలువురితోనుచుచేదరని వినుచున్నాము.

జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు స్మారకనిధి:— ఇంతవరకీ టిడినమున 7607-14-0 వాగ్దానము చేయబడినది. రు 6053-14-0 లు చేరినవి. ఈ మొత్తము ఇండియా బ్యాంకికి పంపబడినదని కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

ఉపన్యాసము:— వ్యాసరహడి పాఠశాలా భవనమున ఈ నెల 16 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు స్వామి బ్రహ్మండము టి. రామలింగ ఆచార్యగారు 'మతభేదము' నుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

ఉపన్యాసము:— చాకలి పేటలో ఎక్సలెన్సీయరు క్లబ్ భవనమున నేటి సాయంకాలము (15-9-17) 5-45 నిమిషములకు వి. రంగారావుగారు 'మతమునుగూర్చి'ని విషయముల నుపన్యసించెదరు. వి. సీతావతి నాయుడుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

ఉపన్యాసము:— మైలాపూరు మాడవిల్లిపేటలో కార్పొరేషను మోడలు పాఠశాలా భవనమున యీ నెల 16 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామారావు గారు 'కలరా' వ్యాధిని గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

559 జి. ఓ.—చెన్నపురి విద్యార్థులు:— ఈ జిహ్వ రద్దుపనుపగోరుచు చెన్నపురి విద్యార్థులు గవర్నరు గారికి ఆర్జీని పేజెగోరి ఆలోచించుచున్నారు. విద్యార్థుల సమావేశము ప్రస్తుతముగి పోయినది.

న్యూయిండియా స్వదేశీస్తార్లు:— రేపు (16-9-1917 ఆదివారము) సాయంకాలము 4 గంటలకు మాంటోరొడునందు లిరికుమేడమీద సిప్రీయ డాక్టరు సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారిచే తెరువబడును.

హిందూమురాల త్రయినింగు స్క్రీము:— ఈ విధానప్రారంభోత్సవము రేపు (16-9-1917 ఆదివారము) సాయంకాలము 8-30 గంటలకు జరుగును. సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రధ్యక్షత వహించెదరు. జి. హరిసర్వోత్తమ రావు ఎం. ఏ. గారు విధానమును గూర్చి నడిపెదరు.

శ్రీ సంగీతశాల-చెన్నపురి:— నేడు (15-9-17 శనివారము) రాత్రి 9 గంటలకు ఆర్యినియనువీధి వై. ఎం. ఐ. ఏ. మండరమునందలి గోల్డెన్ హాలులో బ్రహ్మ శ్రీ శివరామ్ కృష్ణ భాగవతాదుగారు లక్ష్మణ శక్తినిగూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

దక్షిణయిండియా బ్రహ్మసమాజము:— ఈ నెల 16 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు చెంగళబజారు సమీపమునందలి అజ్ఞాపిల్లవీధి నెం 97 రు గృహమున (ఉపాసనా మండరము) హేమ చంద్రనర్సాయ ఎం. ఏ. గారు మానవదైవత్యమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

హత్యకేసు:— గత నెల 29 వ తేదీ రాత్రి పలయ యతాకా సెట్టి బాలసుందరము సెట్టి పార్థసారధి సెట్టి పట్టుకెట్టి పిచ్చయ్య సెట్టి అను 5 గురు బాలులు కలసి ఇంకొక బాలరిని హత్య గావించినది సబ్ ఇన్స్పెక్టరు వి. కందస్వామి మొదలి గారు 5 గురిపై కేసుచేసిరి. 5 గురిపై నేరముమోపి కేసు విచారణ నిమిత్తము కేసును హైకోర్టుకు మేజిస్ట్రేటుగారు పంపిరి.

స్వీడను రాజకీయ స్వత్వములు. లండను, సెప్టెంబరు 12:— స్వీడను ప్రతినిధులకు రాజకీయ స్వత్వముల నింకను ఇచ్చుచుండుట మిత్రమండలివారికి చాల కష్టముగ నుండగలదని "ట్రీబ్యూన్" పత్రిక నూచించుచున్నది.

గంధక ద్రావకపుకేసు:— సారాయి వర్తకుడు ఏ. నారాయణస్వామి అనునత డొకదినమున చాకలి పేటలో రైలుస్టేషనులో రైలునుండి నిగుచుండినప్పు డింకొక సారాయి వర్తకుడు టి. వెలయూడ మొదలి అనునతడు మొదటివాని పై కొంత గంధక ద్రావకమును పోసెననియు అందుచే నారాయణస్వామి శరీరము కాలెననియు వెలయూడ మొదలిపై కేసుచేయబడినది. కేసు విచారణ నిన్న టిడినమున ముగిసినది ముద్దాయి విడుదల కాబడినది.

మోటారుబండి ప్రమాదము:— ఈ నెల 11 వ తేదీన తిరువత్తియ్యూరు హైకోర్టుపై టి. ఎస్. కృష్ణస్వామి రావుగారి మోటారుబండి పోవుచుండినపు డది యొక వృద్ధుడగు బంగారపు పనివానిమీదనుండి పోయెను. వానిని మృగ్ధులు చాకలి పేటలోగల మసీదుగారు సత్రము వైద్యశాలకు దీసికొని పోయిరి. ఆ మరునాడు అశుభు వైద్యశాలలో మరణించెను. ప్రమాదమున మోటారుబండి వైనుండి పోవుటచే మరణించెనని పంచాయతీదారులు తీర్మానించిరి.

ఆర్యవైశ్యమహాసభ:— ఈ నెల 18 వ తేదీ సాయంకాలము నారాయణ మొదలి వీధి 24 వ గృహమున రిటైర్డు దుబాషు మొదలి నాథనుసెట్టిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బహుజనా కీర్తనగు సభ జరిగినది. రావుసాహెబు జి. సుబ్బయ్యసెట్టి; చల్లా గురుస్వామి సెట్టి, హైకోర్టుకలీలు; కే. జి. బాబూరావు ఎం. ఏ. బి. ఎల్; జి. గోపాలస్వామి సెట్టి బి. ఏ; జి. కృష్ణయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్; పి. వీరరావులు సెట్టి బి. ఎ. బి. ఎల్; ఉ. నమ్మాళ్వారు సెట్టి; కే. రంగయ్య సెట్టి; ఏ. నాథముని సెట్టి సి. ఎల్లమంద సెట్టి; టి. చెల్లపిల్ల సెట్టి; గార్లు మున్నగువారు పలువురు సభకు వచ్చిరి. అధికారాధిపతి విడితమైనది. 5 తీర్మానములు చేయబడినవి. నిర్బంధితులను వదలెదమని రాజప్రతినిధిగారు నుడివినందులకు వారికి వందనము లానరించుచు మొదటి తీర్మానము చేయబడినది. వెంటనే విడుదలచేయగోరుచు రాజప్రతినిధిగారికి తంతిపంపబడినది. ఇది రెండవ తీర్మానము. వైశ్యుల ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి మూడవ తీర్మానమును త్యాగరాయ సెట్టిగారి తంతిని ఖండించుచు నాల్గవతీర్మానము నవీన బ్రాహ్మణేతర సమావేశముపట్ల సాధుభూతిని తెలుపుచు వైదవతీర్మానమును చేయబడినది.

16 వ తేదీ సభ.

చెన్నపురిలో (రేపటిదినమున 16-9-1917 ఆదివారము) నిర్బంధవాస సభలు ఈ దిగువ ప్రదేశములందు జరుపబడును. 1 బాట్టిటవును వై. ఎం. ఐ. ఏ. గోల్డెన్ హాలు సాయంతము 5-30 కు. కొండ వేంకటప్పయ్య వి. సుబ్బారావుగార్లు (గుంటూరు) సి. వేంకటాద్రిగారు. బాపట్ల; కాళినాథుని నాగేశ్వర రావుగారు; మున్నీపేట మాలాసాహెబు కే. సంతోషకామతు గార్లును మరికొందరు నుపన్యసించురు.

2. హామీరూలు లీగుసభ. —బ్రాడ్వే 1-7 గృహమున ఉదయము 7-30 గంటలకు లీగు సభ్యుల సభజరుగును. పి. కే. టిలాంగు. కోవెల్ల హనుమంత రావు (బందరు) చల్లా కేశవగిరావు. బొరెన్పురు ఉన్నవలక్ష్మీ నారాయణ, రికరెండు కృష్ణస్వామి, ఎం. ఎస్. కామతు. జి. హరిసర్వోత్తమరావు గార్లునుపన్యసించెదరు.

3. మహారాష్ట్రసభ యొకటి జరుగను. 4. సాహుకారు పేటలో గుజరాతీ మార్వాడీసభలు జరుగును. 5. పరశువాకమున ఆర్యసభ సభయను జరుగును. 6. స్పృశ్యులయొద్ద సాయంకాలము 5 గంటలకు పురుషులసభ జరుగును. పి. చక్రరాయ సెట్టి జి. అన్నాకీరావు ఏ. రంగనాథం పి. చంచయ్య; టి. వి. వేంకట్రామయ్యగారును మరికొందరు నుపన్యసించెదరు.

శ్రీలసభ:— వెల్లాల వీధి 22 వ గృహమున శ్రీమతి రాజయ్య- ముద్దులత్తయ్య- పద్మావతమ్మ- భాగీరథమ్మగార్లును కాండేకునతి గారు నుపన్యసించెదరు.

7 ఎగ్మూరు వీరాస్వామిపిళ్ళవీధియందు బహిరంగస్థలమున సభజరుగును. కే. నరసింహయ్య- ఎస్. వేంకటరామానుజులునాయకు, ఏ. సభాపతిపిళ్ళ టి. ఎల్. క్రాంతి; ఏస్. గురుస్వామినాయకు; బి. శివరావుగార్లును మరికొందరు నుపన్యసించెదరు.

8. కిల్కాటు ఎం. కే. రాజగోపాలాచారిగారును మరికొందరు నుపన్యసించెదరు. 9. వెరంబూరు టి. రంగనాథంనాయుడుగారును మరికొందరు నుపన్యసించురు. 10. గాయపురముం దేవాలయమున ఆర్యసభయను ఉపన్యాసములు జరుగును. 11. చింతాద్రిపేట వివరము లసంపూర్ణములు. 12. సుంగంబాకము :— ధగ్గరాజదేవల్ మంటపమున పి. కే. టిలాంగు ఇ. దొరస్వామయ్యగార్లును మరికొందరు నుపన్యసించురు. 13. తిరువల్లిక్కేడి:— గంగయ్యకొండను మంటపమున సాయంకాలము 5-30 కు సభ జరుగును. 14. మైలాపూరు:— వివరము లసంపూర్ణములు. 15. ఆర్య వైశ్యసభ. 16. రాయపేట:— పిట్టర్లు రోడ్డునందలి ఆచ్యును కోవెల్లలో రాత్రి 7-30 గంటలకు పూజయను ఉపన్యాసములు జరుగును.

ఆంగ్ల దేశమునకు తంతివార్త.

కాంటెనెడిటానూ గారికి - వారి కుమారు - నెంటు జేమ్సు-లండను-ఎస్. డబ్ల్యూ. మీరు పంపిన తంతివార్తకు బదులుగా అనిబి నెంటుకు గారిటుల తంతివార్త నంపిరిని వింటిని. "నేను 42 వత్సరములనుండి రాజకీయ విషయములందు పాల్గొనుచున్నాను. నే నెన్నడును క్రాస్త్ర వ్యతిరేకమగునట్టి యు, దౌష్ట్య ప్రధానమగునట్టియు ఆందోళనమున పాలుగొనలేదు. ఇచ్చట నట్టి ఆందోళనమును ప్రోత్సహింపకుండుటచే ప్రజల ఆగ్రహమునకు పాత్రురాల నైతిని. ఇప్పుడు మరలనట్టి ఆందోళనమును ప్రారంభించును నేను వీనినిచెప్పగలను. నాపై మోపబడిన నేరమేమో నేను తెలిసికొనుటకు గాని సమాధాన మొసగుటకు గాని నాకవకాశము కలిగింప బడలేదు. ఇచ్చట బ్రిటిషు దొరతనమునకు హాని కలుగు నంతటి పారువ్యముగ నేనేమియును నుడువలేదు. మాంటోగారు నుడివిన దానికంటె తీవ్రముగ నేనేమియును నుడువలేదు. బి. నెంటు." ఈ తంతివార్తను మీరు ప్రధాన మంత్రిగారికిని మాంటాగూగారికిని చూప గోరెదను. జనరాజదాస.

సామ్రాజ్యశాసనసభ

19 వ తేదీన సమావేశము కాబోవుసభలో సర్ విలియము మేయరుగారు పోస్ట్మన్యుక్కు- అయిదేడ్ల ఋణ పత్రము మార్చుకుండునని శాసించుట కొక బిల్లును ప్రవేశ గోరెదరు.

మా. సర్ బార్నిబార్నిసుగారు దొరతనమువారి సేవిం గుబ్యాంకు చట్ట సవరణపు బిల్లు చర్చింపబడి అంగీకరింపబడును.

సర్ విలియము మేయరుగారు ఇండియను పేపరు కరెన్సీ ఆక్ట్ అమెండుమెంటు బిల్లు తర్కింపబడి అంగీకరింపబడ గోరెదరు.

మా|| సర్ బార్ని బార్నిసుగారు బ్రిటిషు ఇండియాలో రిజిస్టరు కాబడిన పాగయోడల మార్కుకొనుట కూడదను బిల్లు తర్కింపబడి అంగీకరింపబడ గోరెదరు.

మా|| సర్ ఫజల్ భాయి కరింభాయిగారు ఇండియా ట్రస్టు ఆక్ట్ తర్కింపబడి అంగీకరింపబడగోరెదరు.

సాఫీగారి తీర్మానముమీద మరల చర్చ జరుగగలదు.

స్వపరిపాలన తీర్మానము.

మా|| ఎం. బి. దాదాభాయిగారి క్రిందితీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెదరు. సామ్రాజ్యమున స్వపరిపాలన నొందుటయ హిందూదేశ దొరతనమువారి ప్రధానోద్దేశమనియు, ప్రాథమిక విధ్యను విశేషముగ వ్యాపింపజేయుటవలనను, స్థానిక స్వపరిపాలనమును క్రమక్రమమున విస్తరింపజేయుటవలనను, వీలయినంతవరకు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధి గావించుటవలనను, అనంతరము హిందూదేశ పరిపాలనమును, రాష్ట్రీయ పరిపాలనమును అభివృద్ధికర మార్గులమీద మిక్కిలి బౌద్ధాధ్యవంతములుగ చేయబడునని ప్రకటింపవలసినదని సభాసమీతులగు గవర్నరు జనరలుగారికి సభవారునవి జేయుచున్నారు.

వారీక్రింది తీర్మానమును గూడ ప్రవేశపెట్టెదరు:— స్థానిక సంఘములకు గాని మరయే సంఘములకు సభ్యుల నెన్ని కొనుటలోగలగు తగవులను బరిష్కరించుటకు ముఖ్యమగు ప్రదేశములలో తగినవ్యాఖ్యానముల సంపదలసినదని సభాసమీతులగు గవర్నరు జనరలుగారి కీ సభవారు మనవిజేయుచున్నారు.

భాక్తబహద్దరు మిగూడు చువ్వాసహసీగారి క్రింది తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెదరు. కమిషను ఉద్యోగములు భారతీయులకు గూడ నొసగుటకు సదుపాయము గలిగించి, ఆ యుద్యోగములందు నియమింపబడిన భారతీయులకు బ్రిటిషు ఉద్యోగీయులకు గలపు శిక్ష నే గలపలసినదని ఈ సభవారు గవర్నరు జనరలుగారికి గోరుచున్నారు.

పిమ్మటను క్రమశిక్ష.

***

ప్రకాశిక - పితామహుని స్మరణము, స్వరాజ్యము ప్రస్తుతావస్థ
రాజ్యాంగసంస్కరణములు, సామ్రాజ్యశాసన సభ
స్థాపిక వార్తలు

విభానామకములు
కాంగ్రెసు సంస్కరణవిధానము
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు

విరోధముగా సంకరాములు

విశేషత్రైవిధములు

ఇంగ్లీషుతంత్రములు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

ప్రజాభిప్రాయములు, కలకత్తావార్తలు

వృత్తాంతములు (ఆంధ్రబంధము)

ఏలనన, కార్యదర్శిగారి సభను సంస్కరించుటకు
బూనుకొనక, దీనినే చుటకే పూనికొనిరి. ప్రస్తుతి
మున్న సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ
ప్రభుత్వములపై నెట్టి నిరంకుశాధికారము గలిగి
యుండిరో, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిసభయు, రాజ
ప్రతినిధిగారి సభపై నెట్టి నిరంకుశాధికారము
గలిగి యున్నది. ఆర్థికవిషయములందు ప్రభుత్వ
కార్యదర్శియే కల్గెము బిగించి యున్నారు. ఇట్టి
దుస్థితిదోలగుటకు కార్యదర్శి సభానిర్మాణమే
పరమసాధనము. ఈ సూచన నిన్న నేడు బయలుపె
డలినదిగాదు. దేశీయమహాజనసభలో చిరకాలము
క్రిందటనే తీర్మానింపబడినది. సర్.యి. నార్తనుగారి
వంటివారే ఈ తీర్మానమును దేశీయమహాజనసభ
లో నుపపాదించి యుండిరి. నూతన విధానమున
ప్రభుత్వకార్యదర్శికి సహాయము జేయుటకు నిర్ద
రు సహాయకార్యదర్శులుండరు. అందులో నొకరు
భారతీయులుగ నుండురు. కార్యదర్శిగారి స్థానము,
అధిపత్య రాజ్యకార్యదర్శిగారి స్థానమును బోలి
యుండును. వీరి జీతము ఆంగ్లప్రభుత్వము వారే
చెల్లించవలసి యుండును. సామ్రాజ్యప్రభుత్వము
నకు దేశీయాంతరంగిక విషయములలో సర్వస్వా
త్పత్త్యము లుండును. ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి సభ,
నిరంకుశాధికారము వహించుటకే వశముండదు.
సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణ సభ యంగీకరించెను
చట్టములు, రాజప్రతినిధిగారి యంగీకారము బడ
యవలయును. ఈసభా తీర్మానములు రాజ్యాంగ
సభవారిని బంధించును. ప్రజాప్రతినిధులు దమ
యధికారములను దుర్వినియోగము జేయుకుండ
గాపాడుటకు రాజప్రతినిధిగారి సభ ప్రతిఘటింప
వచ్చును. రాజప్రతినిధిగారి సభ నిరంకుశాధికార
మునుపయోగించుకుండ రక్షణోపాయము గలదు.
ఈ తీర్మానమే సంవత్సరము పిమ్మట తిరిగి సభ
వారిచే నంగీకరింప బడినపుడు, అమలులోనికి
వచ్చును. చక్రవర్తిగారు ఏ శాసన నిర్మాణ సభా
శాసనము నయినను, అంగీకరింపబడిన సంవత్స
రము లోపుగ, ప్రతిఘటింప వచ్చును. అందుచే,
ఆంతరంగిక పరిపాలనమందు ప్రజాప్రతినిధుల
యధికారము విస్తరింపబడినపుటికిని నవసర మగు
నపు డుపయోగించికునుటకు మితిలేని యధికార
ము ప్రభుత్వము వారికి ప్రజాప్రతినిధి సభలపై
నొసగబడినది. అంతియ గాక, స్వపరిపాలనము
లందును, విదేశములలో గల రాజకీయసంబంధ
ములందును, యుద్ధమును ప్రకటింపబయు సంధి
గావించుట యందును, హైందవ ప్రభుత్వమువా
రేతీరున నాచరించినను, అందు జ్యోక్యము గలుగ
జేసికొనుటకు, సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణ సభ
కధికారము లేదు. ఇట్టి నిరోధము లుండుటచే,
ప్రజాప్రతినిధి సభలు తమ మాతృసాధికారమును
దుర్వినియోగముజేయు ననుభయమున కేమాత్ర
మనకాశము లేదు. స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపన
లోసగుట కిది ప్రథమసాధనము గాన, ఇట్టి
నిరోధము లుండుటయు, నవసరమే. ఈ సంస్కర
ణములను తక్షణస్వరాజ్యమునుటకన్న విచారము
వే రొకటి యుండబోదు.

రాజ్యాంగ సభలు.

[Executive Councils]

ఈ సభల నిర్మాణమును గూర్చి నూతన
విధానమున సూచించబడిన సంస్కరణముల విష
యమై యనేక యపోహలు వ్యాపింప జేయబడి
నవి రాజ్యాంగ సభలు, శాసన నిర్మాణ సభలకు
లోబడు నెడల, ప్రభుత్వాధికారము బలహీనమై
సామ్యపరిపాలనమనకు భంగము గలుగునని,
గొందరు భ్రమపెట్టి జూచుచున్నారు. అందు
చేత నీ సంస్కరణమును గూర్చి సావధానముగ

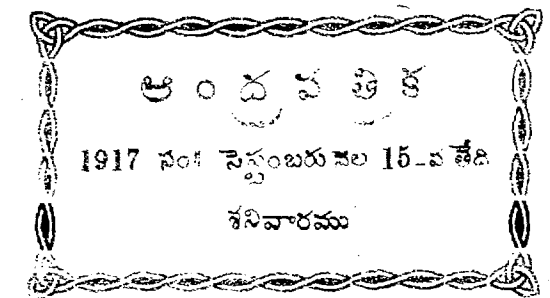
యోచించుట యత్యవసరము. (1) రాష్ట్రీయ
రాజ్యాంగ సభల యందు నిపుటి వలె ఇండి
యను సివిలు సర్వీసు యద్యోగులు సామాన్య
ముగ సభ్యులుగ నియమింపబడరు. ఈ సూత్రమే
సామ్రాజ్యరాజ్యాంగసభకు గూడ వర్తించును.

(2) రాష్ట్రీయ సభలయందు సగమునకు
తక్కువగాకుండ భారతీయసభ్యులుండవలయును.
సామ్రాజ్యసభయందు గూడ సగముమంది సభ్యు
లు భారతీయులుగ నుండవలయును. రాజ్యాంగ
సభలయందలి భారతీయ సభ్యులకు, శాసన
నిర్మాణ సభయందలి ప్రజాప్రతినిధు లెన్నికొన
వలయును.

(3) శాసన నిర్మాణసభా తీర్మానములు
రాజ్యాంగసభ లంగీకరించి తీరవలయును.

పై నియమములు విప్లవకరములని కొందరి
యభిప్రాయము. ప్రభుత్వమువారికి ప్రజాప్రతినిధు
లపై నెట్టి యంకుశము గలదో జూపియుంటిరు.
పైనిక విషయములయందును, విదేశ రాజకీయ
సంబంధములందును, యుద్ధస్వయవిషయమునం
దును సామంతరాజులతో జరుపు వ్యవహారము
లందును, సంధి గావించువిషయమందును, ప్రభు
త్వమువారికి సర్వస్వాత్పత్త్యము గలదు. ప్రజా
ప్రతినిధు లకీ విషయము లో జ్యోక్యమే
లేదు. ఇట్టి విషయములలో ప్రజాభిప్రాయము
ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుటకు మార్గ మెద్ది?
ప్రజలభావముల దెలుపుటకు రాజ్యాంగసభ
లోని భారతీయ సభ్యులే చాలి యుండురు.
అందుచే వీరు సగముమంది సభ్యులుండ
వలయునని దెలుపబడినది. ఈసగముమంది సభ్యు
లు ప్రభుత్వనియమిత లయినచో ప్రజాభిప్రాయ
మున కనుగుణ్యముగ బ్రవర్తించెదరను నిశ్చయ
ముండదు. అందుచే వీరిని ప్రజాప్రతినిధు లెన్నికొన
వలయునని నిర్ణయింపబడినది. సగముమందిసభ్యు
లును, ప్రజాభిప్రాయముల దెలుపగలరే గాని,
వీరి తీర్మానము అమలుకరమని తోచినపుడు
రాజప్రతినిధిగారు మిగతా సగముమంది ప్రభుత్వ
నియమితసభ్యులు గలసి దాని నోడింపవచ్చును.
దేశమున సామాన్య పరిపాలనమునందు, రాజ్యా
ంగసభవారు శాసననిర్మాణసభలో తీర్మానముల
నమలులో బెట్టెదరు. ఈ విధానమున శాసన
నిర్మాణసభ వాలోచనాసభగాను రాజ్యాంగసభ
కార్యనిర్వాహక సభగాను, పరిణామింపవచ్చును.
అటులనానిచో, ప్రజాభిప్రాయము, ప్రభుత్వవిధా
నమును నడుపుటకు శక్తివంతము గాజాలదు.
స్వపరిపాలన కిదియే మూలసూత్రము.

ఈ సూత్రమునకు జూపుచున్న యభ్యంతర
ములు సారవిహీనము లయిన వని మా యభిప్రాయము.
మొదటి యభ్యంతరము ఈ విధానము
నాగరిక దేశముల దమలులో లేదనట. నాగరిక
దేశములందెల్లెడలను సంపూర్ణముగ స్వపరిపాల
నము గలదని, యీ విషయకు లెరుంగవలయును.
భారతదేశమున విచిత్రముగ పరిస్థితులు గలవు.
భారతదేశము పరాధీనమగున్నది. స్వపరిపాలన
మింకను భారంభము గాలేదు. ఆంగ్లదేశమున
మంత్రివర్గము ప్రభుత్వముచే నియమింపబడుట
నిజమే కాని పార్లమెంటు సభ్యులే మంత్రివర్గము
లో నియమింపబడుదురు. పార్లమెంటు సభ్యులు
ప్రజాప్రతినిధులు. వారిలో రాజకీయ కక్షలు
రెండుగలవు. ప్రజాభిప్రాయ మేపక్షము నాదరిం
చునో, ఏ పక్షమధికారము వహించునో, యాపక్ష
మునుండియే మంత్రివర్గమునకు సభ్యులు నియ
మింపబడుదురు. అందుచే నాదేశమున ప్రజాభిప్రాయము
ప్రాబల్యముగాంచుట కెట్టియిబ్బందియుండ

కాంగ్రెసు సంస్కరణవిధానము

—(0)—

III

సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణ సభకు గూడ
రాష్ట్రీయసభలవలెనే నేక్కుడు అధికారము
లోసగబడినవి. సామ్రాజ్యసభయందు, రాజప్రతి
నిధిగారి రద్ద్యక్షత వహించవలయునను నియమము
దీసివేయబడినది. అధ్యక్షులు సభ్యులచే నెన్నికొ
నబడుదురు. అనుబంధముగ ప్రశ్నల నడుగుటకు
సభ్యులెల్లరకును అధికార మొసగబడినది. ఆర్థిక
విషయక సూచనలు బిల్లు రూపముగ బ్రవేశ
పెట్టవలయును. ఇట్టి బిల్లులను ఆదాయవ్యయ
నిష్ణయ ప్రతిపక్షమును సామ్రాజ్యసభాంగీకార
మును బడయవలయును. సామ్రాజ్య శాసననిర్మా
ణసభ కిందుచే ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మొసగ
బడినది. కోశాధికార మొసగబడినది. ఈ క్రింది
విషయములను సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభ వారు
మాత్రమే పరిష్కరింపవలయును.

(1) అఖిలభారతదేశమునకు నుపయోగించు
శాసనముల గావించుట.

(2) రాష్ట్రములకుగల కరస్పర ఆర్థిక సంబం
ధముల నిర్ణయించు శాసనముల గావించుట.

(3) సామంతరాజులనుండి దీసికొను కప్ప
ములదప్ప, మిగిలిన సామ్రాజ్యవాడుసంబంధ
ముగు సమస్యల నిర్వహించుట.

(4) సామ్రాజ్యవ్యయమును గూర్చిన సమ
స్యల నిర్వహణము. సామ్రాజ్యసభవారు పైనిక
వ్యయములగూర్చి ఎట్టితీర్మానము గావించినను,
అది రాజప్రతినిధిగారి సభను బాధించనేరదు.

(5) హిందూ దేశపు సుంకపుణ్యాలయందు
మార్పుగావించుటయు, క్లరెన్సి బాంకింగు విధా
నమును మార్పుటయు, పరిశ్రామికాభివృద్ధి గావి
ంచుటకును సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారికి మాత్రమే
యధికారముగలదు.

(6) దేశపరిపాలనమును గూర్చి తీర్మా
నించుట.

పై జెప్పిన యధికారములచే, సామ్రాజ్య
శాసనసభవారికి ఆర్థిక, పరిపాలనా స్వాతంత్ర్య
మొసగబడినదని తెలుచున్నది. ఈ సంస్కరణ
ములలో ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి సభాసంస్కర
ణములగూర్చి బ్రత్యేకముగ నుదహరించలేదు.

దు. మంత్రుల పరిపాలనము ప్రజలకు వ్యతిరేకముగ నుండినపుడు తమయంద్యోగమును మానుకొందురు అటుపిమ్మట తిరిగి ఎన్నికలు జరిగి ప్రజాభిప్రాయమే ప్రబలించుట హిందూ దేశమున కట్టిపాక్ష మెంటు విధానమే యున్న యుడల, రాజ్యాంగ సభికుల ఎన్నిక విషయమై వ్యూధల యవసరము లేదు. కాని ప్రస్తుతస్థితిలో హిందూ దేశమున నట్టి సంస్కరణ మత్యవసరము. ఎన్నికలవలన యవిసీతి పెరుగునని గొంద రభ్యంతరము జెప్పుచున్నారు. ప్రభుత్వనియామకమువలన గలుగు చెడుగు లింతకన్న నెక్కు డగుటకు సందియము లేదు. ప్రజానరంజక సభ్యుల నియమించుటకు, ఎన్నిక దప్ప వేటుమాగ్గము గాన్పించును. ఈ సంస్కరణము స్వీకృతమగుచున్న ప్రబలియున్నది. అక్కడ మంత్రుల నియామక మెన్నికల మూలముననే జరుగును.

ప్రజల యిబ్బందుల గూర్చి సవిధానమున భారతీయులకు నైవ్యమునందు కనిపించు లోసగుట, సామాజ్య పౌరత్వము బ్రసాదించుట, న్యాయశాఖను రాజ్యాంగ శాఖనుండి ప్రత్యేకించుట మొదలగు సంస్కరణములు గోరబడినవి.

పై సంస్కరణ విధానమును విప్లవకరముగు సంస్కరణ మెద్దియును లేదు. ఈ విధానమును గూర్చి దేశీయుల భారపెట్టుటకు, ఇదియే తక్షణ స్వరాజ్యవాదమని కల్లులు ప్రకటించబడుచున్నవి. శాశ్వత గల స్వపరిపాలనమునకును, కాంగ్రెసు విధానమునకును పాస్తి మతకాంతరము వార గలదని సామవారమునాడు చెలిపెదము.

ఆనిబిసెంటుగారి నిర్బంధవిమోచనము.

ఆనిబిసెంటు గారు మొదలగు నిర్బంధితులకు నేటి దినమున విమోచనము గావించబడుననియు, రేపటి దినము ఆనిబిసెంటుగారు చెన్నపురికి విచ్చేయుదు రనియు జెన్నపురి వదంతులతో నిండియున్నది. ఈ వార్త నిజమగునని భారతీయు లెల్లరకును నానందము గలిగించు ననుటకు సందియము లేదు. ఆమెకు భారతీయు లెల్లరును స్వాగత ముసగెడరు. దేశీయమహాజనసభ యనేకసభ్యుల నుండియు జూపగలిగిన ఫలితముకన్న, నామె రెండు వత్సరములలో రాజకీయవిషయములలో నెక్కుడు ఫలితము జూపగలిగినది. సక్రమాందోళన మన, సంవత్సరమున కొక మారు మూడుదినములముచ్చటజరుపుట గాదని జూపినది. అనుక్షణమును ఆదర్శసాఫల్యమునకు బనిచేయుట యన నెట్టిదో యామె వ్యక్తపరిచినది. స్వపరిపాలనము ప్రసాదించబడి, దానిచారిత్ర వ్రాయు నెడల, బిసెంటుగారికి సారవసాన మొసగబడుట నిశ్చయము. జగమెరిగిన బ్రాహ్మణునికి జందెమేల యనునటుల, ఆనిబిసెంటుగారి సామర్థ్యమును వర్ణించుట యవసరము. భారత దేశభవ్యధికారకై స్వార్థత్యాగము జూపిన, బిసెంటుగారికి స్వాగత మొసగు చున్నారము ఆమె యికముందు సక్రమాందోళనమును సాగించి, సంస్కరణవిధాన ప్రధానమునకు తోడ్పడు నని విశ్వసించుచున్నారము.

రాజకీయ వాతావరణము యికమిద శాంతియుతముగ నుండు నని యూహించుచున్నారము. మాంటాగూగారు సంస్కరణ విధానమును గూర్చి సావకాశముగ నాలోచించుటకు వీలగును. భారతీయుల విద్యుక్త మింతటితో ముగియలేదు. ప్రభుత్వము వారితో గలసీ, రాజకీయ మోక్షము సంపాదించుటకు, సభకమగు కృషిసలిపి సాఫల్యత గాంచవలయును. విమోచనపార్త సత్య

మునునచో ప్రభుత్వమువారు ప్రజల యభీష్టుల నెరవేర్చినందుకు వంద్యులు. ప్రభుత్వముయొక్క నిజమగు బలము ప్రజల వాంఛల నెరవేర్చుటయందే గలదు ప్రస్తుత యదారభావసమ నిర్వృత్యము కాన్యముచే, ప్రభుత్వము వారు తమ మనోబలమును వెల్లడిజేసి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులుగాగలరు. పాలక పాలితుల యన్యోన్యానుశాగము దిన దినాభివృద్ధి గాంచును గాక! విమోచనము నిజమగునని, రేపు యసమృతి చెలుపుటకు జరుపబడు సభలు, యభినందన సభలుగ మారవచ్చును. మొలుపుపత్రిక కార్యలయమువారిని విచారింపగా, బిసెంటుగారు విడుదల యొకను గాలేదని చెలిపిరి.

—(౦)—

భీమునిపట్టణపు పురపాలకసంఘము:-

ఈ సంఘమువారు 1916-17 సంవత్సరమున 28 సభలను జరిపిరి. నియమితసంఖ్య లేకుండుటచే సభలేరియు ఆపబడ లేనది వ్రాయబడినది. వీసంజేసి సభ్యులందఱును తమ పురపాలక సంఘవిషయమున దీసికొనిన శ్రద్ధ యుత్సాహము విదిత మగుచున్నది. పన్నువసూలుచేయుటయందు నిర్బంధ మేమియు లేకుండులేదనియు ప్రజలందఱును తమంతట తామే పన్నుల నిచ్చివేసిగలియు తెలియుచున్నది. దీనివలన ప్రజలు తమ బాధ్యత నెఱింగి ప్రవర్తించుచున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఇ య్యది ప్రశంసా స్పృహ యున్నది. వర్తమాన పౌరసంగ్రామముచే వైసండి ఎగుమతి లేనియు లేకుండుటచే సుంకముల (Tolls) రాబడి విస్తారముగ తగ్గినది వర్తమాన సంగ్రామముచే వర్తకము సరిగ లేకుండుటచేవచ్చు ముకలుగునని భీతితో ఎవరును పాటపాడుటలేదు. వైద్యుల నుమన చికిత్స నిమిత్తము పొరుగునండి కోగులు విస్తారముగవచ్చుటచే చందులు చాలుటలేదనియు అద్దానంజేసి నీళ్లు కలుపబడినవచ్చినది నియు, వైద్యులయనునకు అందుచే కళంకము కల్గినదియు తెలియుచున్నది. త్వరలో జిల్లావైద్యాధికారి కీషయమును గూర్చి శ్రద్ధతీసికొనెదనని నమ్ముచున్నారము. కోడల్లియు చాలబాగుగనున్నవని దివిజనలు ఆఫీసుగారి నిచేదికమువలన విదితమగు చున్నది. పడవలదగ్గర నుండియు బోయి గ్రామముల నుండి వెడలగొట్ట బడిన జనము నివసించుటకు క్రొత్త ఒకస్థలమును నియమించి అందలి ప్రజలు తమకు తగిన గుడిసెలను కట్టుకొనుటకు సౌకర్యముగ నుండుటకు సహకార భవన సంఘమువారు ఏర్పరచిరిని వినుటకు చాల సంతోష దాయకముగ నున్నది. మొత్తము మీద ఈ పురపాలక సంఘ వారి పరిపాలన సంతృప్తికరముగ నున్నది. భారతీయులు స్వపరిపాలనమునకు సమర్థులని దీనివలన గ్రహింపదగును.

కడన మునిసిపాలిటీ

వైద్యులయమున కోగులసంఖ్య నానాటికి వృద్ధియగుచున్నది. పొరుగురి నుండియు మునిసిపలు హద్దులనుండియు కోగులు విస్తారముగ వచ్చుటచే వైద్యసహాయమునకు సామ్యు చాలకున్నది. కాన పొరుగురి కోగుల సంఖ్యను, స్వగ్రామములోని కోగుల సంఖ్యను వేర్వేరుగ జేసికొని జిల్లాబోర్డు వారు ఆర్థికసహాయ మొనర్చుటకు వీలుగ నుండును మునిసిపాలిటీ రస్తామేయు బాగుగ లేవనియు ముఖ్యముగ ధూమకేట విక్రంతి స్థలములకు బోవు రాజవీధి వేయడమే తిన్నగ లేదనియు గస్తా అంతయు గోతులు పడెననియు డిప్యూటీ కలెక్టరు గారు వ్రాయుచున్నారు. త్వరలో మునిసిపలు సంఘమువారి లోపములను నివారించెదరని నమ్ముచున్నారము. పట్టణ పారిశుధ్యమునకును, ఆరోగ్యస్థితికిని మురుగుడుకాల్వల వేర్పరచిన గాని వీలు లేదని జిల్లా కలెక్టరు గారు వ్రాసిరి. మేము గూడ వీరి యభిప్రాయముతో ఏకీభవించుచున్నారము. దీని వ్యయమునంతను పురపాలక సంఘమువారే ప్రత్యేకముగ భరింప జాలరుగాన ప్రభుత్వమువారు సాయము గావించుట ముఖ్యధర్మము. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులును సంఘసభ్యులును వికవత్త్యముతో ప్రవర్తించుచున్నారని వినుటకు సంతసపగుచున్నది ఇదియే స్వపరిపాలనాసామర్థ్యమునకు శుభనూచకములు. మునిసిపలుసంఘమువారే డ్రెయినేజీని గూర్చి శ్రద్ధవహింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు వ్రాసియుండిరి. వీరితో మేమేకీ భవించజాలము. ప్రభుత్వమువారు మురుగుకాల్వల విషయమున తమ బాధ్యతను తప్పకొనుట శోచనీయును.

గానసభ

హైకోర్టువకీలుగారగు ఆర్ కుప్పస్వామి అయ్యరు గారు మైలాపురమునండి మా కీటుల వ్రాయుచున్నారు — క్రిందటి భానవారము (9-9-17) ఆంధ్రప్రముఖులగు మహారాజశ్రీ హైకోర్టువకీలు వేరి నారాయణమూర్తిగారి భవనమున గుంటూరు పురపాలకులగు బ్రహ్మశ్రీ పురాణం కనకయ్య శాస్త్రిగారిచే గానసభ జరుపబడెను. మైలాపురము నందు గల వ్యవహారధరంధరులును గాయక శిఖామణులును గాక పురమందు గల మరికొందరు ప్రముఖులు తత్సభకు విచ్చేసిరి. శ్రీకనకయ్యశాస్త్రిగారు సంగీత శాస్త్రమం దవార నిపుణుతి జూపిరనుటకు సందేహ మావంతయైన లేదు. శాస్త్రిగారి పాండిత్యమునకు గంభీర గాత్రముతోడగుటచే వారి గానము మిక్కిలి రసపూరితమయ్యెను. పల్లవియందును స్వరము నందును శాస్త్రిగారి పాండిత్యగరిమ నిరంకుశము. శైరవి రామప్రియ రాగములు ఆలాపనచేయుతర్జితభిరులను మృదుమధురస్వరముచే మిక్కిలి ఆనంద సాగరమున ముంచుటే గాక వారి అసమాన పాండిత్యమును పూర్తిగా వెల్లడిజేసిరి. శాస్త్రిగారు ఎన్నిధమున యాచినను మాదక్షిణాదిగాయకులకు ఏమాత్రము తీసిపోరని దలచెదను.

—:—

బర్మా లెప్టి సెంటు గవర్నరువదవి.

రంగూన్, సెప్టెంబరు 14:— బట్లరుసతిగారికి ఆరోగ్యము చెడినందున 57 హృదకోర్టు బట్లరుగారు సెప్టెంబరు మాసాంతమున ఇంగ్లడునకు వెడలెదరు. బర్మాదొరతనము వారిప్రభుత్వ కార్యదర్శి మా|| డబ్ల్యు. ఎస్. రైస్. సి. ఎస్. ఐ. గారు సజ్జ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడకుగారు విచ్చేరుకు లెప్టి సెంటుగవర్నరుగ పని చూచెదరు. ఈయన 1905నుండి కార్యదర్శిగ నియమించబడిరి. 1907 సం||న ముఖ్యకార్యదర్శిగ నియమించబడిరి. ఆప్పటినుండియు వీరియంద్యోగముననే పనిచేయుచున్నవారు.

బర్మా లెప్టి సెంటు గవర్నరుగారు వెల్లింగుడక్ సతిగారితో జేమియోలో నున్న సెంటు మైకేలు పాఠశాలను సందర్శించి రినియు బాలికల వ్యాయామపరిశ్రమలను జూచి సంతృప్తులై రని తెలియుచున్నది. 57 హృదకోర్టు బట్లరుగారు సతీసమేతులై సెంటు గ్రేట్రీయులు పాఠశాలను సందర్శించి చాల సంతసించిరి. వంటకును గృహకృత్య నివృణామునకు బట్టులు కట్టుటకును జేయబడిన సుప్రసిద్ధమగు ఏగ్నాటులను జూచి యానందించిరి.

కీ|| శే|| దాదాబాయిసారాజీగారి మరణమునకు వగమచుకొని బసాకాలో నున్న హైందవులు దాదాబాయి సారాజీగారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని జూపుచు సమాచారము నంపుటకును కోరుతున్న సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద బొంబయిలో విద్యార్థి వేతనమును సారాజీగారి వేరనిచ్చుటకు తీర్మానించుకొనిరి.

బర్మాశాసన నిర్మాణసభలో వాణిజ్యసంఘము తరపున మా|| డబ్ల్యు. మ్యాక్డొన్ల గారు తమ ప్రాతినిధ్యమును వదలుకొనిరి. వీరిస్థానమున ఇంకొకరిని నియమించుటకు ఎన్నికజరుగును. 'అవర్డే' ఉత్సవమును గూర్చి లెప్టి సెంటు గవర్నరుగారు బుధవారమునాడు జూబిలీయందెరమన ఉపన్వసించెదరు. బర్మా వర్తకసంఘాధ్యక్షులు ఆగ్రాసాధికృత్యమును వహించెదరు.

హిందూ దేశపు సంస్కరణము.

చెన్నపురి నిర్బంధావాసములు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 14:— చెన్నపురి నిర్బంధావాసులనుగూర్చి జరిగిన గ్రంథమునంతను పంపుడని ఇండియా కార్యదర్శి గారు కోరినట్లు పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. చెన్నపురి దొరతనమువారి ఉత్తరవులు కూడ రద్దుచేయబడునని వదంతులు ప్రబలుచున్నవి. వీసంజేసి యూరపితును సంఘమువారు హిందూదేశమందును, బర్మాలోనున్న తమ ఉపసంఘమువారి సమ్మితినిబడసి ఇండియా కార్యదర్శిగారికి ఇట్లు తలెత్తినంపిరి. నిర్బంధావాసులను విముక్తులుగ జేసికొని గొప్ప ఆపాయము వాటిల్లును. చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి అధికారము దుర్భరమగును. సిప్లాలో 5-6 తేదీని సామాజ్య శాసనసభలో ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిన యదంతము చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరవులను రద్దుచేయుటకు నూచకమని మేము నమ్ముజాలము. ఈ తంత్రివార్త నకలును ఇండియా దొరతనమువారికిని మదరాసు ప్రభుత్వమువారికిని పంపబడినది.

విరోధామహాసంగ్రామము

(తొమ్మిది వినీ.)

భిక్షువులు

జలాంత్ర గ్రామములపై యుద్ధము.
బ్రిటిషు విజయము స్థిరపడుట.
లండను, సెప్టెంబరు 14:— బ్రిటిషు నావికోత్తమాధి కారులలో నొకరు బ్రిటిషుగాథతో నుట్టాడునపుడు జలాంత్ర గ్రామముల నడచివేయుటను గూర్చి చాల యుత్సాహవంతముగ మాట్లాడిరి. మనవిజయమును మనము నిలువబెట్టు కొనుటయే గాక నింక నధిక విజయమును బడయుచున్నాము. కాలము మనకు నుకూలముగ నున్నది. మనకు మనమే విజయ మొందుట స్థిరము. జర్మనీ యంత ప్రగల్భముల బల్కుచున్నను జలాంత్ర గ్రామముల చాచకయ్య మధికముగ నున్నవనుటకు తెగిన రుజువులేదు. గత మూడు మాసములందును జలాంత్ర గ్రామ విధ్వంసక ప్రయత్నములు చాల సంకల్పి కముగ జరిగినవి. అట్టివలన ప్రారంభముననే బ్రిటిషును బలవంతమున కళ్యేము జేసికొనబడునని జర్మను సర్వ సేనాని మూడవ పర్యాయము చివరకును పెట్టియుండెను.

ప్రాముఖ్యము

శత్రుల దరాజయము
లండను, సెప్టెంబరు 13:— ఖీల్ మార్షలు హేగుగారు నిన్న రాత్రి ఇట్లు ప్రకటించిరి.— దీక్ష కాలము ముట్టడి జరిగిన పిమ్మట బ్రిటిషుకోశమునకు తూర్పున నున్న కందకముల మీద శత్రులు వైమానిక దాడు లొనరించిరి. తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగిన పిమ్మట వారిని తిరిమివైచితిమి. శత్రు లనేకశతములను రణభూమిని విడిచిరి. ఓపేసమీపమున మేము విజయవంతమగు దాడి నొనరించితిమి. లాంజిమార్షున కీకాన్యమున ఒక మైలువెడల్పుగల రంగమున నేటియుదయమున వారు భయంకరముగ నెదిరించిరి. మహాతీవ్రముగ యుద్ధ మొనరించినపిదప మేము వారిని తిరిమివైచితిమి. శత్రులకు విశేష నష్టము గలిగెను. వాయుభారము బాగులేకుండుటవలన వస్తువులు బాగుగ గన్వింపవచ్చును మా వైమానికులు ఖిరంగులను మహాతీవ్రముగ గాల్చి వైమానికాలయములమీదను, రెయిల్వే స్టేషనులమీదను రాత్రింబవళ్లు బొంబుల వర్షమును గురిపించిరి. ఛాయా పటముల పరియు బాగుగ జరిగెను. మేము మూడు శత్రువిమానములను నేలగూల్చితిమి. మా విమానములు రెండు కన్వింపకున్నవి.

పెయిన్లెవుగారి విజయ సన్మానము.
ప్యారిసు, సెప్టెంబరు 14:— “పెంపు” పత్రికీటు వ్రాయుచున్నది. చంద్రికగమున విజయవంతముగ నేర్పఱచినందులకు ప్రజలందఱును పెయిన్లెవుగారిని అభినందించుచున్నారు. అందు రిబ్బిటుగారిని గూడ నియోగించుట కలన లోపలికలతలను, రాజకీయ కలహములు నెట్లున్నను దేశము మాత్రము చాల దృఢముగనున్నదని యిందువలన విదితమగుచున్నది. ఎం. పెయిన్లెవుగారందఱి సహాయమును బడయునట్లు.

ఆంతరంగిక యుద్ధమంత్రీవర్గము.
ప్యారిసు, సెప్టెంబరు 15:— బ్రిటిషువారు విధానము ననుసరించి పెయిన్లెవుగారు ఆంతరంగిక యుద్ధమంత్రీవర్గమును నెలకొల్పిరి. ఇందులో పెయిన్లెవుగారును విశేషగౌరవ ముండును, నౌకామంత్రిలును కలరు. మంత్రివర్గపు టగికారము లేకుండగ మందుగుండు సామగ్రిమంత్రియు, 4 గురు కార్యదర్శులుగూడ కలరు.

విమానశాలలను బొంబులతో తగులబెట్టుట
లండను, సెప్టెంబరు 14:— బుధవారమునాటి రాత్రి మా నౌకావైమానికులు గిస్టెల్సు థోరూటుదగ్గర నున్న విమానశాలలను తగులబెట్టెననియు అందఱును తిరిగి వచ్చెననియు నౌకాకార్యాలయ వారు తెలుపుచున్నారు.

రుష్యా

జనరలు కార్నిలాపుగారు
పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 14:— పరివర్తనపు న్యాయ సభవారిచే విచారింపబడుటకు జనరలు కార్నిలాపుగారును వారి సిబ్బంది సేనానియు నిచ్చుగించెనని సైనిక కార్యక పతినిధి సభవారి పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

కొత్త సేనానులను నియమించుట
లండను, సెప్టెంబరు 14:— ఉత్తరంగమున జనరలు రస్సిగారు సేనాని నియమించబడిరి. వైర్యుత్తరంగమున జనరలు డ్రాగోమిరాపుగారు సేనాని నియమించబడిరి.

దేశభక్తులగు ఉద్యోగస్థులు తొలగించబడుట
లండను, సెప్టెంబరు 14:— తాత్కాలిక ప్రభుత్వము వారు ప్రభుధక్తిపరాయను లగునట్టియు ప్రముఖులగునట్టియు సేనానాయకులను పరిపాలకవర్గమున జేర్చలేదు. కార్నిలాపుగారు దీనిని సహించజాలరనియు వీరి సామర్థ్యమును గూర్చి పరానుదేశమున ప్రతివానికి తెలియు నని జుర్నలు డెన్వడి పొట్టు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 18:— ఇదివరలో బాల్టిక్ నావికాదళమునకు సర్వ సేనానిగానున్న అడ్మిరలు వెర్దెవిస్కిగారు నౌకామంత్రి నియమింపబడిరి.

రుష్యను పురోగమము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— రుష్యను అధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు.— రీగాదికను రుష్యను పటాలములు ముందుకేగి తుల్కిసుగ్రామము నాక్రమించిరి. పోస్కోపురోడ్డు నకు దక్షిణముననున్న స్థలముల నాక్రమించిరి. అనేకమంది ఖైదీలు పట్టుకొనబడిరి. విశేషసామగ్రి కొల్లకొట్టుకొనబడెను. రుష్యనులు దక్షిణతటమున ముందునకగిరి.

కార్నిలాపుగారి సేనాని ఆత్మహత్య గావించుకొనుట
పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 14:— కార్నిలాపుగారి సేనాని క్రిమాపుగారు పెట్రోగ్రాడులో ప్రవేశించిరి. తన సైనికులను ఆయుధములను క్రిందవైచి ప్రభుత్వమువారికి లోబడు డని ఆజ్ఞాపించిరి. కెరెక్స్కిగారు క్రిమాపుగారిని సన్మానించిరి. క్రిమాపుగారు తక్షణమే ఇంటికేగి చేతుపాకిచే కాల్పుకొని ఆత్మహత్య గావించు కొనిరి.

జనరలు కేలడీనుగారు బంధింపబడుట
జనరలు కేలడీనుగారును వారి కోసకులను కార్యక సైనిక ప్రతినిధి సభవారికి సంబంధించిన రొస్టావెకోడెక్ గారిని బంధించిరి. కేలడీనుగారికి పలుకుబడి లేనందున వీరి ఉద్యమము ఫలించనేరదని నైక్రసాపుగారు తెలిపిరి.

రషియాలో స్థితిగతులు అగోచరముగ నుండుట.

లండను, సెప్టెంబరు 14:— రషియాలో స్థితిగతులన్నియు అగమ్యగోచరముగ నున్నవి. కెరెక్స్కిగారు సేనానులను నియమించుచు నేయున్నారు. సేనానులను భర్తరపుజేయుచు నేయున్నారు. మంత్రివర్గములో చాలమంది తమ పదవులను త్యజించిరి. కొంతమంది ప్రేరేపణవలన కొందరు మంత్రులు ఉద్యోగమునందుండిరి. కార్నిలాపుగారు ఎచటనున్నది ఏమియు తెలియుటలేదు. రెండుకోజాలనుండి జనరలు ఎలిక్సేపుగారు కార్నిలాపుగారు లోబడు మరతులను గూర్చి ముచ్చటించుచున్నారు. పెట్రోగ్రాడు జిలానెలపల ఏమి జరుగుచున్నది స్పష్టముగ తెలియరాకున్నది.

ముసలుమక ప్రతినిధులు సంధికై ప్రయత్నించుట

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 14:— దూర క్రవణ యంత్రములకముగ కార్నిలాపుగారితో పుత్తెంచు ముసలు మను సైనికులకు సంధినిమిత్తము ముసలును సంఘమువారు రాయబార మంపిరి. ముఖ్యముగ రాయబారులన్నియు వ్యర్థమయినవి.

అమెరికా

లక్సంబర్గ్ గారి యవివేకము
ఆమ్స్టర్డము, సెప్టెంబరు 14:— లక్సంబర్గ్ గారి చర్యలు కేవల మవివేకముగ నున్నవను “ప్రాంతుభర్త రుజువుటంగు” పత్రిక యట్లు వ్రాయుచున్నది. లక్సంబర్గ్ గారి నింక రాజ్య

కీయ విషయములలో నమ్మరారు. అతని ఉపేక్షాభావము వలనను, అవివేకము వలనను గొప్పముప్పు వాటిల్లెను. ఆతంత్రి వార్త లింకను జర్మనీలో ప్రకటింపబడలేదు. అయినను వాటిలోని సంగతులన్నియు వైకి తెలిసిపోయినవని ఆపత్రిక చెప్పుచున్నది.

ఉరుగ్వేచారికిని జర్మనులకును మైత్రి చెడనుండుట
మానిసిజో, లక్సంబర్గ్ గారి చేష్టలు అమెరికా వారందరికిని ప్రమాదకరముగ నున్నది. అట్లెంతైనవారి యెడల గల భక్తి విశ్వాసములచే ఉరుగ్వేచారు జర్మనీతో సంబంధమును మానుకొనవలెనని రాజధాని పత్రికలు ఘోషించుచున్నవి.

జర్మనీ

పోపుగారి లేఖకు జర్మనులు ప్రత్యుత్తరము సంగుట
లండను, సెప్టెంబరు 12:— పోపుగారి లేఖకు జర్మను లొసంగిన ప్రత్యుత్తరమున జర్మనులు తమ రాజ్యాక్రమణ విధానమును మానుకొనుదురను నూరన లేవయు లేవని హేగులో నున్న రాజ్యాంగ సంఘమువారు ప్రకటించిరిని పెంట్రలు న్యూసు ఏజన్సీవారి విలేఖరుడు తెలుపుచున్నాడు. జయింపబడెన దేశములను విడిచిపెట్టినవో జర్మనులు సంధి కొడంబడదురని కాన్పించుచున్నది.

లక్సంబర్గ్ గారు తిరిగిపోవుట.

బూనెస్టర్సు, సెప్టెంబరు 14:— లక్సంబర్గ్ గారు దేశమధ్యమునండి తిరిగివచ్చిరి. రాజధానిలో తనకు ప్రాణభయము కలుగునని భీతిజెంది 15 మైళ్ళదూరముననున్న ధూరుకట విశ్రాంతి స్థలమునండి పొగబండినండి దిగిపోయిరి. అచటనున్న అధికారులను తన ప్రాణమున కపాదుము రాకుండగ కాపాడమనికోరిరి. ఈ ధూరుకట విశ్రాంతిస్థలముదగ్గర పోలీసు ముఖ్యోద్యోగియు జర్మను రాయబారుల కార్యదర్శియు లక్సంబర్గ్ ప్రభువుగారి రాకకై మోటారుబండిలో వేచియుండిరి. లక్సంబర్గ్ గారు బండినుండి దిగుటకు గజగజదడుచుండిరి. క్రిందకుదిగి మోటారు బండిలో నెక్కుటకు సాహసంప జాలరైరి. పిదప ఇదంతయు జూచి పోలీసు ముఖ్యోద్యోగియు జర్మను రాయబారుల కార్యదర్శియు బండి దగ్గరకు బోయి లక్సంబర్గ్ గారిని క్రిందకు దింపి మోటారు బండిలో నెక్కించుకొని రాజధానియందు వానిని వారి భవనమున ప్రవేశపెట్టిరి. పరాగ్యే కేతెంచుచున్నారని తెలియుచున్నది. 24 గంటలలో వీరి దేశమును విడిచి పోవలయునని ఉత్తరువు జేయబడెను.

జర్మను దౌర్జన్యము

కోవెక్ హేగ్, సెప్టెంబరు 15:— మిత్రమండలి వారి నౌకలయందును తటస్థ దేశమువారి నౌకలయందును ప్రేలుడు పదార్థములను అంటుకోగమును వ్యాపింపజేయు బ్యాసిల్టీ పురుగులను ప్రవేశ పెట్టుటకును మాంసము, కాయగూరలు రూపకముగ డబ్బాలలో మండెడు సామగ్రిని పెట్టుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించు చున్నారని నార్వేజియను అధికారులు తెలిసికొనిరి.

ఆస్ట్రియా

ట్రీయన్టీ - జర్మను సైన్యములు
లండను, సెప్టెంబరు 11:— ట్రీయన్టీదగ్గర రెండు జర్మను పటాలములు ప్రవేశించినవని మెస్సాజికో పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియా యుద్ధము.
స్థితిగతులేవియు మార్పు నొందలేదు.
సిద్ధా, సెప్టెంబరు 14:— మెసపొటేమియాలో స్థితిగతు లేవియు మార్పు నొందలేదు. సేనవికాలము ఆఖరైనదని తెలియుచున్నది.

స్వీడను

స్వీడనులో ఎన్నికలు.
ప్రాకుహోము సెప్టెంబరు 14:— పూర్వాచార పరాయణులు ఎన్నికలయందు ఓడిపోవుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. ఇంతవరకు సాంఘికవాదులను స్థానములు లభించినవి. ఉదారస్వభావులకు (లిబరల్సు) స్థానములును, లభించినవి. పూర్వాచార పరాయణులు 15 స్థానములను కోల్పోయిరి

వృత్తాంతములు

(౧)

రాస్కెల్స్:- వీరు పూనమినిండి చెన్నపురికి వచ్చి గార్డెన్ కల్యాణంను విశోదములను సలపవలెనని యొక విలేజుకుడు వ్రాసెను.

అధివేశములకు ఉపకార్యదర్శిగ పీవిన్సు ఎం. పి. గారు నియమింపబడిరనియు వా రీపదవిని అంగీకరించినయొక మార్చింగుపోస్టుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

గోధుమలు చాలవండుటచే మినియాపోలిసులో 4 పిండి మరలు మాయబడినవి. పంటకాలము మధ్య ఇట్టి సంగతెన్నడును జరిగియుండలేదు.

ఆర్జంటైనులో నున్న జర్మను నాకోద్యోగి కేప్టాను ఆర్బురో పెసిగారిని ఉద్యోగమును చాలించుకొని రమ్మని తంతువచ్చెనని వాసిస్విజ్యాటంగు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

భయంకరముగ ఫిరంగుల ముట్టడిని సత్పినపిదప (గభాత) సమయమున జర్మనులు డెస్సేటను పీఠభూమిని ముట్టడించి రని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

క్యాసి మెంటుపీఠభూమిపగ్గర క్రతువులు బాహాబాహిని పెనంగినపిదప ఆపారసప్తములతో క్రతువులు తమ పంక్తులలోనికి తరచుబడిరి.

మైనూరు ప్రభుత్వ సంఘ సభ్యులగు ఏ. తనెర్జి గారు తమకుమార్తెతోగూడ కూనూరునకు వెళ్లి క్లెక్కువ్రాసే హోటెలునందు బసజేసిరి. వారిచ్చట కొద్దికాల మా గడరని తెలియుచున్నది.

మరణము:- తిరుచినాపల్లి ఎన్. పి. జి. కళ్యాణలలో నుండిన మేనల్లుల్ మహారాజ బి. పి., గారు మరణించిరి. వీరు మరణించునంతవఱకు మరునా డాయనకు వివాహము జరుగవలసి యుండెనట. ఇది చాల సంతాపకరము.

జర్మను రాయబారులతరపున స్వీడను ఏజంటు క్రాక్ హము గారికి లింతిపార్థను పంపినందుటకు చిరుదము నొసంగవలయునని మెక్సికో నగరమున జర్మనుమంత్రిగ నున్న వాక్ ఎల్ హార్డుగారు నూచించిరి.

మొన్న సాయంకాల మనేక మంది సభ్యుల మధ్య కిక్కిరియబడుచున్న స్థానిక మహారాజా పుస్తకాలయమునకు బహుమతి చేయుటదిన విష్ణుశాస్త్రి పిష్టంకరుగారి పటమును తిలకుగారు బహిరంగపరచిరి.

పసిఫికు మహాసముద్రమున ఓడకేవులను తగ్గించుటకు ఒక సమావేశము జరిగెనని తెలియుచున్నది పృథ్వీశకునకు తిరిగివచ్చిన వైకిలను ఆభినందించుచు చక్రవర్తి లింతిపార్థనుల నందిరి. స్వదేశమునకువచ్చి బంధుమిత్రులను గాంచుటలన తమ కష్టములు గట్టెక్కులవని రాజుగారు ప్రోత్సహించిరి.

చంపుటకు యత్నించుట:- బెంగళూరు క్రొత్త బజారులో సొక వండ్ల యంగడి ప్రక్కను నిదిరించుచుండిన యొక స్త్రీని సిలవన్ అను నతడు గత నెలలో చంప యత్నించి ఆమెను కత్తితో బాడిచివేయున వానికి బెంగళూరు మేజిస్ట్రేటుగారు 5 సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

తొలి తొలూకా మంగవరము కానా అమీనుగారి యింట నెల 11-వ తేదీన ఒక పెద్ద త్రాచుపాము కనబడినదనియు, చల్లా అప్పయ్యగారు నవవారు పామును కడలకుండ మంత్రియు వేసినియు, దానిని చంపకుండలో మూసియుంచి ఊరిబయట విడిచిపెట్టగా నది తోక కరచుకొని చచ్చిన దనియు, ఒక విలేజురి వ్రాయుచున్నాడు.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు:- మైనూరు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయ పదవియందుండిన సి. రామలింగారెడ్డిగారు విద్యాశాఖ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి సహాయోద్యోగిగ నియమింపబడిరనియు ఎన్. ఎన్. సుబ్బారావుగారు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమింప బడిరనియు తెలియుచున్నది.

బండివాడు సామానుతో పారిపోవుట:- కలకత్తాలో గత మంగళవారమున నొకమార్వాడీ వర్తకుడు ఒకబండి వానిని పిలచి వాని బండిలో సుమారు 3500 రూపాయల విలువగల సామానులనుంచి వై నాబజారువీధిలో సొకవర్తకునికి యిచ్చివచ్చునెను. బండివాడు తనబండిలో సామాను పడుకొనుట కల్గెనుని పిదప సామానుతో నెచ్చటికోపోయెను. వానిని పోలీసువారు వెదకుచున్నారు.

ఒక హత్య:- కలకత్తాలో గతమంగళవార ముదయమున ఒక నాన్దగృహములో న్నానము చేయుచుండిన కొందరు మార్వాడీలు నది ప్రవాహమున కొట్టుకొని పోవుచున్న యొక గోనెనుంచి మాచి దానిని ఒడ్డునకు తీసుకొనివచ్చి దాని మూతికట్టు విప్పిచూచునపుటి కందు 8 సంవత్సరముల బాలుని క శేబరముండెను. వాని కరీరముపై గాయములేవియును లేవు. పరీక్షనిమిత్త మా క శేబరము పంపబడెను. బాలుని ఎవరును పో త్రిపట్టలేక పోయిరి.

తుపాకి తూటాలు దొరకుట:- గతనెల 29 వ తేదీన అల్లిపురములో కూచిబెహారు మహారాజావారు నికసింపు (ఉడ్డుతెండ్లు) భవనము ప్రాకారమందొక్కనవుకరునకు కొన్ని తుపాకి తూటాలును, పార్సీ యత్నములు చెక్కుబడిన యొక బంగారపు పతకమును దొరకినవి. ఒకరియింటనుండి ఒకదొంగ వాటిని ఎత్తుకొని వచ్చుచుండి ఇంటివారిచే తరచుబడుటచే గోడవైపుండి ఆభవనము ఆవరణ లోబడునట్లు వివరించెనని తెలియుచున్నది.

హిందూదేశ రాజకీయ స్థితికి సంబంధించిన వివిధాంతములను సక్రమ విధమున నభ్యసించుట నభివృద్ధి చేయుటని యున్నదను ఉద్దేశముతో దక్కను సభవారు తమ సభ్యుల కనేక ఉపన్యాసముల నిప్పించు ఏర్పాటుల గావించిరి. మా|| పరంజోగిగారు మొన్నటి సాయంకాలము ప్రభుమోపన్యాసము నిచ్చిరి. అనుగుణ్య (ప్రాప్రోషన్ నల్) ప్రాతినిధ్య విధానమును మును గూర్చి లా రుపన్యసించెదరు.

ఒక బండివాని మరణము:- బొంబాయిలో గత సోమవారమున తు కారామురావుజీ అను బండివాడొకడు బండిపై కొన్ని బస్తాలను వేసికొని కార్మెను వంతెనకు బండి తోలుకొని పోవుచుండగ బండియెట్లు రెండింటిలో సొకదాని పలుపు విడిపోయి ఎడ్డు పారిపోయెను. బండివాడు నేలబడెను. వాని పై కొన్ని బస్తాలు పడెను. మాగ్గెట్టుల కొందరు వానిని వైద్యశాలకు తీసుకొని వెళ్లిరి కాని అతడచ్చట మరణించెను.

బర్మాలోతంత్రివా ద్దశాఖోద్యోగమునండి విరాయము జెందిఉపకారవేతనమును బొందుచున్న ఉద్యోగస్తులందరినిమరల ఉద్యోగమున చేరవలెనని దొరతనమువారి తంత్రివారాశాఖాధికారులు తెలియజేసిరి. ఈ ఉపకారవేతనమును బొందుచున్న ఉద్యోగస్తులు తంత్రివా ద్ద శాఖకు సంబంధించరు. వీరికి ఉపకార వేతనమును ఇచ్చుటయేగాక జీతముగూడ ఈయబడును. ఉద్యోగులనుండి విద్రావలని బొందక పూర్వము ఎంతజీతమును బడయుచుండినో ఆ సొమ్మునకు సమానముగ ఉపకారవేతనమునకు చురికొంత సొమ్ము కలిపి ఈయబడును.

చలబాగలో హోమయూలు లీకు:- ప్రస్తుతము నలబాగులో 10 శాఖాహోమయూలు లీకులుగ లభి. వీనిలో 280 మంది హోమయూలుసభ్యులు కలరు. కల్లికొట శాఖాహోమయూలులీకు గతి సంవత్సరమున స్థాపింపబడెను. అప్పుడు అందు 6 గురు సభ్యులు మాత్రమే యుండిరి. ఇప్పుడాశాఖయందు 182 మంది సభ్యులుగలరు. రాజకీయ విషయములను గూర్చి యా, ప్రస్తుత రాజ్యవిషయమును గూర్చియు కాకయు వల్లెలలోని వారికి కరపత్రముల మూలమున ఉపన్యాసముల మూలమునను కటపుటకు లీకువారు నిశ్చయించిరి. కరపత్రములనే గాక నొక వార్తాపత్రమును కూడ వెలిబుచ్చుటకు వీరు నిశ్చయించిరని తెలియుచున్నది.

ప్రీవీకౌన్సిలు అసెలు:- 31-7-1917 వ తేదీన దాఖలు చేయుటకు-48 ఆల్బురమారుల పిర్, లండను-31-7-1917. సర్ సుబ్రహ్మణ్యస్వామిగారికి- అయ్యో, నేడు నేను దరఖాస్తును ప్రీవీకౌన్సిలు గుమాస్తా సర్ ఆల్ఫ్రెడికు ఫీట్జురాయిగారికి సమర్పించితిని. ఆనకలును మీకును ఇండియామంత్రిగారికిని ప.పి.లిని. దరఖాస్తును సర్ బాను సిమను కే. సీ. వీ. జి. కే. సి. ఎం. పి. గారు జే. రాబర్ట్ సన్ క్రిష్టి. కే. సి. విలియం ఇనగ్ర

మూగార్లతో నాలోచించి వ్రాసిరి. ఇండియా యుద్ధశాసన నిర్మాణమును నిరసించుచు చాల బలముగల ఆధారములతో దరఖాస్తు వ్రాయబడినదిగాన మాకు గట్టిసమ్మతము గలదు. చిత్తగింపుకు (నం) డి. గ్రాహముసోలు. (నూయిండియా.)

సౌఖ్యములేని ఒకపార్సీస్త్రీ:- బొంబాయిలో ఫిరోజీబాయికువర్ణి కీరువాల అను సొక పార్సీస్త్రీ మొక్క- 3 గురు బిడ్డలు చనిపోవుటచే నామెమిక్కిలివిచారపడుచు అన్నవస్త్రములను మానినందున ఆమెయన్న గారైన బి. జె. వాడియాగారు తమ రెండవ కుమారుని తమ చెల్లెలియొద్ద వదలిరి. కొంతకాల మా కుజ్జివాడు తన మేనయ త్రయోద్దమండిన పిదప విద్య నభ్యసించుటకు వాడియాగారు వానిని స్వగృహమునకు తీసుకొని వెళ్లిరి. కుజ్జివాని ఆటపాటలచే తనబిడ్డల మరణము నుంచినస్త్రీ తిరిగి మునుపటి వలెనే అన్నవస్త్రములను మానివేయుటయేగాక ఒకదినమున విషమునుతీసెను. ఆమెయన్న గారు ఆమెను వైద్యశాలకు తీసుకుని వెళ్లిరి గాని సాగకము లేకపోయెను. బిడ్డల మరణముచే గలిగిన దుఃఖమును సహింపజాలక ఆత్మహత్య గావించుకొనినట్లు పంచాయితీదారులు తీర్మానించిరి.

ఈ నెల 8-వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా విందుపల్లి గ్రామము నందు నూజిపేట బెజవాడ తాలూకాల రైతులసభ జరిగెనది. స్రాకృష్ణయ్య గారధ్యక్షత వహించిరి. చుట్టుపట్ల గ్రామములందలి రైతులు 300 మంది వచ్చిరి. ఈ క్రిందితీర్మాతము లామోదితము లైనవి.

జమీందారీ గ్రామములలో పంటకాటునలు సరియగు స్థితిలో లేనందున వానిని దొరతనమువారు స్వాధీనపఱచుకొని పరిమైన స్థితిలో నుంచవలెను. గవర్న మెంటు గ్రామములలో వలెనే జమీందారీ గ్రామములలో కూడ నెటిలెంటు పల్లము అను హెడ్డింగు నేర్పాటు చేయవలెను.

కంకిపాడు సెక్షనులోని కొన్ని గ్రామములకు హైయరు తెలులలో నీరు సరఫరా కానందున తగిన ఏర్పాట్లు చేసి లాకువద్ద వాటర్ రిజర్వురు హెచ్చుచేసికొని, క్రొత్తకాలువ త్రవ్వించిగాని నీరు దయచేయవలెను.

తెలిగోపల్లె, ఓండ్రంపాడు మున్నగు గ్రామములకు బుడవలేటిసిటితో పంపింగు పద్ధతిని వ్యవసాయము చేయుటకు సౌకర్యములు గలిగింపవలెను. అనకట్టుకు పటర్ను నెంచవలెను. ప్రస్తుతము మా గానికి మధ్యనున్నట్టియు, మాగా నుల నంటియున్నట్టియు, ప్రత్యేకముగ తూముగాని కాలువ గాని లేక సాగు కాగలిగినట్టియు, రెండవ మైదుకు పనికిరావట్టియు భూములను వెంటనే మంజూరు త్రువుల నిప్పించవలెను. ఇప్పుడు జరుగనున్న ప్రాజెక్టులను త్వరలో నెరవేర్చి ప్రజాక్షేమము గలుగ జేయుటకు తగు శ్రమిసాయ్యంగారిని ఈ డెబ్బాటు ఇంజనీరుగా నేర్పఱుపవలెను.

6-వ తేదీన గుడివాడకు గా|| భూ. వేంకటపతిరాజు, మా. రామచంద్రరావుగార్లు వచ్చినప్పుడు వారిని సందర్శించి తీర్మానములను నివేదించుటకు కొందఱెమ్మ కొనబడిరి.

ప్రీవీకౌన్సిలుగారి నియమకమును గూర్చి కొంత చర్చ జరిగిననెమక సభ ముగిసెను.

అన్న సత ప్రచారకులైన ప్రభాకరం ఉమమహేశ్వరం పండితులు అనేక పురములందు మతోపన్యాసముల నిచ్చి ప్రాధాన్యసంఘములను స్థాపించి, ఈ నెల ప్రారంభమున ఆమ లాపురమునకు బోయి అన్న సత నూత్రముల దెలిపి నారము దినములు మతోపన్యాసముల నిచ్చిరి. ఆచలాపురమునందును ఒక ప్రాధాన్యసంఘ మేర్పఱుపబడెను.

గోదావరిజిల్లా రామచంద్రప్రదం నివాసులు శ్రీరాజా కాకర్లపూడి చినరామచంద్రరాజు బహద్దరుగారును శ్రీరాజా కాకర్లపూడి వేంకటరామ చంద్రరాజు బహద్దరు గారును మాక్సిము వ్రాయుచున్నార:- మా గ్రామంలో ఈ నెల 4 వ తేదీన జరిగిన బ్రాహ్మణేతరసభలో నిర్ణయింపబడిన తాత్కాలిక సంఘమునకు మమ్ముకూడ సభ్యులుగా అప్పటిసభాసదులు వేసికొనిరి కాని త్యాగరాయకెట్టిగారు డాక్టరు నాయుగారు మొదలగువారు బయలుదేరవీసిన బ్రాహ్మణేతరశాస్త్రము చే శాభివృద్ధికి భంగకరమైనదిగా మాకు భావించున ఆతాత్కాలిక సభతోమాకు గలసంబంధము. వదులకోవడ మైనది.

శ్రీరాజాకాకర్లపూడి చినరామచంద్ర రాజు రాజాకాకర్లపూడి వేంకటరామచంద్ర రాజు

సర్ రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు.

సర్ రవీంద్రనాథ టాగూరు గారి క్రింది యుక్తమును 32-వ జాతీయ మహాసభా ఆహ్వాన సంఘకార్య దర్శకులకు వ్రాసెను.

9 ప్రాత తపాలా కేసునీటి,

అయ్య—1917 సెప్టెంబరు 11-వ తేదీ సంగళవా

రమునాటి సాయంత్రము 4-30 గంటలకు కాలేజీ స్టేషన్ వద్ద జరిగిన యాహ్వాన సంఘసమావేశ సభయమున నన్నాహ్వాన సంఘాధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనిన సంగతిని తెలుపుచు మీరు వ్రాసిన యుక్తర మందినది. ప్రస్తుతస్థితి యొక్క కష్టముల నన్నిటిని జాగ్రూకతతో నాలోచించి పిచ్చుటను రాబోవు జాతీయమహాసభకు అనివీసెంటుటగా రగ్రాసనాధి పత్యము విహింపవలసి యున్నదని నేను హృదయపూర్వకముగ నమిత్రమునకుటచేతను, నారనురా యభ్యంతరముల గట్టిపెట్టి కలకత్రా ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునిగ నన్ను నియమించుటచే నేనా నియోజనము నంగీకరించుట నా విధ్యుక్తకర్మయగుటచే నే నంగుల కంగీకరించుచున్నాను.

(సం॥ రవీంద్రనాథ టాగూరు.

ఆహ్వాన సంఘ కలహము.

యథార్థ కాణము.

సురేంద్రనాథ టెన్జీ మొదలగువారు ఇటీవల పంపిన విజ్ఞాపన పత్రమునకు ప్రత్యుత్తరముగ మోతీలాల్ పోస్టు, బి. చక్రవర్తి, సి. ఆర్. దాసుగారులు మరీ యిద్దరును గలసి మరియొక పెద్ద ప్రకటన ముదిరి. అందు ఇరుకత్తులవాడిని రాజీనామాచేయు ప్రయత్నము లేల విఫలమైనవియు తెలుపబడెను. అంతిమావరణముజూచారు మొదలగువారు చేసిన ప్రయత్నముల ఫలితము నాపత్రము నందిల్లు ప్రకటించబడెను. చుట్టునుండు సంఘముల కోరిక ప్రకారము సి. ఆర్. దాసుగారును ముగ్గురు నామధేయ ముఖ్యమూర్తులు భూపేంద్రనాథ బాసుగారివద్ద కేరీ తమ యిష్టప్రకారము టెన్జీ మొదలగువారల రాజీనామా చేసి కొన ప్రయత్నింపవలసినదని కోరిరి. భూపేంద్రనాథ బాసుగారి ట్లు ప్రత్యుత్తర మొనగిరి. మధ్యవర్తిగ పరిచేయుట తమచాలసంతోషకరముగ నుండగలదు. అయినను రాజీనామాజరుగు విధానమేదియు గన్పించదు. ఏలనన రాబోవు సభకు అనివీసెంటుగా రభ్యంతరత వహించిన దేశమునకు చాల యనర్థకము వాటిల్లగలదని టెన్జీ మొదలగువారు దలంచుచున్నారు. దేశమంతయు తిప్పుమార్గము బట్టికదనియు, తాము దేశనాయకులలోని వారగుటచే దేశమును మంచిమార్గమునకు దిప్పుట తమ విధానమన ననియు వారు నమ్ముచున్నారు. క్రొత్తసభ్యుల జేర్చుకొనుట మంచిదిగా కాదాయని తెలుసి కొనుట వారి ప్రధానోద్దేశము కాదు. ఆ పత్రము వారు ఆనివీసెంటుగారి సభ్యులగు గ. సి. నన్ను కొన మొల్లరు రెండవపక్షమువారియే గావలయుననుచున్నారు. అంత వాగ్దేశమున తమయుద్దేశము నెరవేరుటకేదియు గత్యంతరముగానక యావద్భారత జాతీయసభా సంఘమువారు తమకనుకూలముగ తీర్మానము చేయుట కవకాశముగలదని ఆసంఘమువారికి సంగతి తెలియబరచిరి. బి. సి. ఛాటర్జీగారి సమావేశమును ముగిసినాక కాలిఫోర్నియాకు ప్రయత్నించిన సంగతిని విశేషింపించి పిచ్చుట నాపత్రమునందిల్లుండెను. (1) ప్రతికూట నాయకులు రాజీనామా ప్రయత్నముల నన్నిటిని తిరస్కరించిరి (2) సభాసమావేశ దినమున నట్టి అభిప్రాయ మేదియు తెలియబరచబడలేదు. (3) తగిన రాజీనామా జరుగునని యాశ మున్నట్లు ఛాటర్జీగారుగారి భూపేంద్రనాథబాసుగారుగారి ఖచ్చితముగ చెప్పలేదు. (4) ఏదైన రాజీనామా చేసికొనుట కావలసి కత్తువారు నునఁపూర్తిగ బ్రయత్నించుచున్నానని యువ్యును ఖచ్చితముగ జెప్ప నేరకున్నారు. (5) ఆత్మనాయకులు ఏదెంటుగారి నియోజనమును కట్టు పోదుట కన్న కట్టుల బ్రయత్నించి నూచెదవని స్పష్టముగ వాగొనచున్నారు. (6) ఆవిషయమున దేశమంతయు తప్పుడు మార్గమును బట్టెనని వారి యభిప్రాయము. కావున వారు దేశము నంతటిని క్రమమార్గమునకు దిగ్రయత్నించుచున్నారు. (7) ఆహ్వాన సంఘము వారు చాల జాగ్రూకతతో నాలోచించి పిచ్చుటచే నాట్టి గారి యపహాసమును త్రోసివేసిరి.

వెయ్యి లీపుగాదు గణితశాస్త్ర మండీతుడు

మౌలికవర్తమన మితవాదులును అమితవాదులును కలరు. వెయ్యిలీపుగాదు పూర్వము గణితశాస్త్రమండీతుడుగనుండి దేశభక్తికిని యోగ్యతకును ఎన్నిక గాంచిరి.

భారతీయ విద్యార్థులు.

హిందూస్థాన సమాజమువారి సహాయము.

ఏ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రవేశించుట యుక్తము? పట్టమునందుట కెన్ని సంవత్సరములగును? ఎచట బసజేసిన సౌకర్యముగ నుండును? ఆమెరికాయందు విద్యాభ్యాస మొనరింపదలచుకొనిన విద్యార్థి కీ మున్నగు ప్రశ్నలకు ప్రథమమున సమాధానము గావలయును. ఆమెరికాయందలి హిందూస్థాన సమాజమువారు సంతోషపూర్వకముగ నిట్టి సమాచారము నొసగుదురు.

హిందూస్థాన సమాజము స్వచ్ఛందముగ నేర్పడిన సంఘము. సమాజాధ్యక్షునకు ఆమెరికాయందలి జీవయాత్రకు సంబంధించిన యనుభవము విశేషము. వివిధకళాలయందును విశ్వవిద్యాలయములయందును విద్యాసౌకర్యము లెట్లు లున్నవియు సమాజమువారికి సమగ్రముగ తెలియును. విద్యార్థి యెవడైన సహాయము నవేక్షించినచో, సమాజాధ్యక్షు డాతడు కోరికసమాచారము నొసగి, సలహానిచ్చును.

సమాజమువారు ఋణనిధి నొకదానిని నెలకొల్పి యున్నారు. భారతీయ విద్యార్థులకు సహాయ మొనరించుటయే సమాజమువారి ప్రధానోద్దేశ మనుటకు వీరు నెలకొల్పిన యీ నిధియేనిదర్శనము. సంవత్సరాంతమున విద్యార్థికి ధన మన సరమై యుండును. లేనియెడల గృహముననుండి పంపిన మని యాద్యర్థ సకాలమున చేరక పోవచ్చును. ఇట్టి సమయముల యందు వై సమాజమువారు విద్యార్థులకు ధనమును బదులిత్తురు. సంఘ మార్థిక విషయములయందు నీరసముగ నుండుటచే ప్రస్తుతముగ, విరివిగ ఋణము లొసగబడుటలేదు. ప్రస్తుతమున నమెరికా ఖండమున జీవనపు ఖర్చు చాల పెచ్చుగ నున్నది. కనుక నెలకు అధమము నూలు రూపాయలైనను హిందూస్థానముననుండి తనకు చేరున ట్లేర్పాటు చేసికొనకయే, యేవిద్యాధియు ఆమెరికాకు రాగూడదు. పూర్వమున విద్యార్థులు కళాశాలలయందు విద్యాభ్యాస మొనరించుచు, విరామ కాలములందు దితర కార్యముల చేరించి జీవితమున కగత్యముగ ధనము నార్జించుకొన గలిగెడివారు. ఆగోజులు దాటి పోయినవి క్రొత్త కాసముల ప్రకారము, హిందూస్థానముననుండి ధనము వచ్చునాధారమును కనుబరచినగాని, విద్యార్థిని ఆమెరికా తీరమున కాలిదేనియరు.

హిందూస్థాన సమాజమునకును రాజకీయములకును సంపర్కము లేదు. విద్యార్థుల యోగక్షేమముల కనిపెట్టుచుండుటయే సమాజము వారిమాత్రము. సంయుక్త రాష్ట్రములకు వచ్చు భారతీయ విద్యార్థుల సౌకర్యముల నారయుటయే గాక సమాజము వారు హిందూదేశమునకును, ఆమెరికాకును అన్యోన్యమైత్రిని పెంపొందింప యత్నించుచున్నారు. మైత్రి వర్ధిల జేయ, హిందూదేశపు స్థితిగతులను గూర్చి సమాజము వారి యాజమాన్యము క్రింద నిట నుపన్యాసములు జరుగుచున్నవి. సమాజ సభ్యు లితర క్లబ్బులు, సమాజములకును పోయి, భారతీయుల నాగరికత విజ్ఞానము మున్నగు విషయలగుర్చి మైందవుల కనుకూలముగ, నచటి సభ్యులతో ముచ్చటించుచు. హిందూస్థాన విద్యార్థి యను పేరిట సమాజము వారిచే నొక మాస పత్రిక ప్రకటిత మగుచున్నది. పత్రికాసంపాదకు డగు ఎ. సి. చక్రవర్తిగా జీవీకలన “ఆమెరికాయందు క్రాష్ట్రములయందు విద్య” యను పీఠికక్రింద నొక కరపత్రమును వెలువరించి యున్నారు. ఆమెరికావారి విద్యార్థులకులు, ఆమెరికాకు ప్రశుభము, ఆమెరికాయందు జీవనపు వ్యయములు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయములు, వైద్యవిద్య, ఆదిగాగల విషయము లీ కరపత్రమున విపులముగ చర్చింపబడి, విద్యార్థులకు కడు ప్రయోజనకారియై యున్నది. కరపత్రపు వెల 2½ అణాలు. “ది హిందూ”, ఆర్కే, ఇల్లి నోయి” అని లేఖ నంపినచో పుస్తకము రాగలదు. ఇట్టిచకట సములవలన ఆమెరికా సంగతులు మైందవులకును, మైందవులకు గూర్చిన సమాచారములు ఆమెరికనులకును విదితమై విశోధభావములు తొలగి మిత్రత్వభావము పెంపొందును.

వెనామా పరిశీలకు అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనము వారి యాజమాన్యముక్రింద 1915 నూన కాం న్యాన్సిస్టా నగరమున జరిగిన అంతర్జాతీయ మైందవ విద్యార్థి మహాసభ హిందూస్థాన సమాజమువారి చారిత్రయందు ప్రధానస్థాన ములంకించి యును. హిందూదేశపు పారిశ్రామిక వస్తువులు మున్నగునవి ప్రదర్శనమున ప్రత్యేకముగ ప్రదర్శింపబడినవి. ఇదివరలో పేరిను, నెయింటు టాయిల యందు జరిగిన అంతర్జాతీయ

ప్రదర్శనముల యందు భారత వస్తుమునుండి వచ్చిన వస్తువులు ప్రదర్శింపబడెను కాని యావస్తువులు ప్రత్యేకముగ గాక, ఏదేశపు మరుగుననో ప్రదర్శింపబడియున్నవి. వెనామా ప్రదర్శనమువారు హిందూస్థాన సమాజము వారి కోక కందు పతి కమును బహుమాన మొసగిరి. కనుక నిపుడు ఆమెరికాయందు మైందవులు తలలెత్తుకొని తిరుగ వచ్చును.

సమాజమువారి రాగర్చిన సేవలో కొన్ని విషయములు వైసవేర్కొనబడినవి. ప్రస్తుతమున సమాజమునకు డాక్టరురాఫ్ ఉద్దెను ఆహ్వానముగా రభ్యంతరై యున్నారు. బోస్టులోని ఫస్టువంత వైద్యకాలలో ఆహ్వానముగా రాగర్చి యున్నతోద్యోగము నలంకించియున్నారు. ఇట్టి మహనీయుడవ్యతుడగుట సమాజమువారి దృష్టమంతయు. సమాజమువారి సహాయ మావశ్యకమైన వారందరుకును తోడ్పడ నీ మహనీయుడు సంసిద్ధుడు. — (మోడరన్ ఇన్ఫర్మేషన్)

—:—:—

ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ.

ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేతర మహాజనసభ కొలది నెనుల క్రిందట రామచంద్రపురమున ప్రొఫెసర్ కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారి విందు సందర్భమున కొందరు బ్రాహ్మణేతరులు సొక సభను జపి ఉత్తరజిల్లాలలో గూడ సొక బ్రాహ్మణేతర సభ యవసరమని యొంది తత్సభను దసరా నెలపులలో, కాకినాడయందు జరుపవలయునని తీర్మానించినది తెలియుచున్నది. సభా నిర్వహణముకై యొక సంఘమును గూడ నేర్పరచిరట. ఆంధ్రదేశమునందు గల బ్రాహ్మణేతర ద్వయమును గమనించినచో యీ సభ ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి రాజకీయసభయే యని గ్రహింపవచ్చును. ఈ సభాసాంఘికములు గూడ జాతీయసభయు, ముస్లిములగులు గోరిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ విధానమును కనుకూలముగ నే యుండవచ్చునని చెప్పవచ్చును. ఈ సభా నిర్వాహకులలో ఆంధ్ర వీరకంఠీరవ బిరుదాంకితులైన ప్రొఫెసరు రామమూర్తి నాయుడు గారొకరు. వీరు జాతీయవాదులు వారి అభిప్రాయమును నెల్లూరు నందు యాంధ్ర మహాజనసభయం దొకమారుకు రెండుమారులు దృఢీకరించిరి. సంఘమున గల మిగత నాయకులందరు రామమూర్తి నాయుడుగారి యభిప్రాయముతో నేకీభవించెదరని నమ్మవచ్చును.

ఇప్పటికి మైసూరుములనుండియు ఆంధ్రమహాజన సభ జరుగుచున్నది. తత్సభయందు ఆంధ్రులందరై క్రైస్తవతత్వముగ తమ పురోభివృద్ధి దగు సకల సంస్కరణముల గోరుచునే యున్నారు. కాని ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యము జాతీయసభదపు ఆంధ్రసభయన్నును గోరియుండలేదు. ఈ కారణముచే నీ సభ జరుపనిచ్చగతి యున్నారని నాతలంపు. అట్లయినచో ప్రత్యేకము జరుగవచ్చు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాజన సభలో సంఘప్రాతినిధ్యమును గోరదము అందున కంగీకరించని నా రెవ్వరుందురు? అట్టివారుండిన స్వల్పసంఖ్యయే యని చెప్పవచ్చును. దీనికి చక్కని నిదర్శనము భోగరాజు పట్టాభిసేతారాయయ్యగారి లేఖయే. వీరు స్వపరిపాలన గల ప్రతిరాష్ట్రీయములోను రాష్ట్రీయసంఘమునం గల 100 మందిలోను 5 గురు బ్రాహ్మణులు లండిన చాలు ననిరి. ఇట్లేగగ చినచో యిప్పుడు గల బ్రాహ్మణులసంఖ్య కంటె స్వపరిపాలన మేర్పడినచో వీరి సంఖ్య తగ్గ వలసియుండును. అట్లు తగ్గుట కయినను బ్రాహ్మణులింతవరకు అడ్డు చెప్పలేదు. ఎంతకష్టముకైన నోర్చి సమయము వచ్చినప్పుడు దేశమునకై తమ సర్వస్వమును భారబోయ బ్రాహ్మణులే నిధ్యముగా నున్నారని చెప్పటకు భోగరాజు పట్టాభి సేతారాయయ్యగారి లేఖయే నిదర్శనము ఇట్టి సమయమున ఉత్తర జిల్లాలలో జరుగవచ్చు బ్రాహ్మణేతర సభ సాంఘిక వైతిక వైదిక విషయములం దెక్కువ పని జేయు రాజ్యాంగ సంస్కరణమునందు బ్రాహ్మణులలో నేకీభవించి నిన్ను జాత్యుద్ధరణకు కృతకు జీవితమును భారబోయ వలెను. సభ జరుపుటకై యేర్పడిన సంఘమువారికి చెప్పనగరమునందు గల ఆంధ్ర బి. య్యేలందరు సంఘప్రాతినిధ్యమును గోరుచు జాతీయసభయు మహమ్మదీయ సభయు గోరిన యుద్ధానంతర రాజ్యాంగ సంస్కరణము లంగీకరింపవలెనని యొకలేఖను వ్రాసియున్నారు. ప్రస్తుత కాలమున నాయకులగు ప్రజాభిప్రాయమునందు అనుక్షణమును అసంతయులగు మారులు జరుగుచుండుటచే యీ సభాదర్శము లెట్లున్నచో యని యనేకమంది బ్రాహ్మణేతరులు తగ్గిన ముగిశలు బడుచున్నారు. కనుక, సభా నిర్వహణమునకై యేర్పడిన సంఘమువారు సభయెట్లెట్లు జరుగవలయునో యేయే సంస్కరణమును తాము గోరదలచికో త్వరలో తెలుపవలెనని ప్రార్థించు చున్నారు. —చింతమనేని బాపయ్య.

THE GREAT WAR

Luxburg Returns Trembling with Fear

Korniloff's Commander Commits Suicide

KING'S WELCOME HOME TO REPATRIATED SOLDIERS

[Reuter's Agency]

Russia

New Commanders Appointed.

LONDON, September 14. General Ruzsky has been appointed to the Command on the Northern Front and General Dragomiroff to the South-western Front.

Elimination of Patriotic Officers.

LAHORE, September 14. LONDON, September 13th.—The "Journal Des Debats" points out that the Provisional Government has eliminated the different eminent patriotic army chiefs. General Korniloff does not intend to be brushed aside. Everyone in France will understand him.—("C. & M. Gazette" special cable.)

General Korniloff.

To be Tried by Revolutionary Tribunal.

PETROGRAD.—The organ of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates states that General Korniloff and his Chief of Staff, General Lukomsky, have agreed to be tried by the Revolutionary Tribunal.

Situation Far From Clear.

LONDON, September 14. The situation in Russia is far from clear. M. Kerensky continues to dismiss and appoint Generals and deal with the Cabinet crisis. The cause of the latter, it is said, is chiefly the serious food position. Several Ministers have resigned some of whom were subsequently prevailed upon to remain. Meanwhile nothing is known of M. Korniloff's whereabouts. General Alexieff has been with General Korniloff for two days arranging the terms of the surrender. There is no definite news of what is going on outside Petrograd District.

Musulman Delegates Negotiate For Peace.

LONDON, September 14. PETROGRAD.—The Committee of the Musulman Alliance sent a delegation to the Musulman units marching with M. Korniloff telephonic negotiations and then verbal discussions have proved fruitless.

Korniloff's Commander Commits Suicide.

LONDON, September 14. PETROGRAD.—General Krimoff, commander of troops supporting General Korniloff arrived here after ordering his troops to lay down their arms and submit to the Government. M. Krimoff was received by M. Kerensky. Immediately he returned home and committed suicide with a revolver.

Rostoffondon Arrested.

LONDON, September 14. PETROGRAD.—General Kaledine and his Cossacks have arrested Mr. Rostoffondon, of the Council of Workmen's and Soldiers' delegates. M. Nekrassoff says that the movement will be quickly crushed for Kaledine has no following.

Sweden

Luxburg Returns and Trembles with Fear.

LONDON, September 14. BUENOSAIRES.—Count Luxburg has returned from the interior. Fearing hostility in the Capital he left the train at the station fifteen miles distant and sought protection of the Authorities. The Chief of Police and Secretary of the German Legation in an automobile awaited Count Luxburg at this station and as Luxburg was afraid to leave the train the Secretary and afterwards the Chief of Police climbed on board assisted the trembling Minister to the Automobile amid the hooting of the crowd drove him to his residence in the Capital.

It is stated that he is going to Paraguay and reported that he has been given twenty-four hours to leave the country.

Rupture Between Uruguay and Germany Suggested.

LONDON, September 14. MONTEVIDEO.—The Presidential Organ urges rupture between Uruguay and Germany out of sympathy for Argentina saying that Luxburg's conduct affects all America.

Decoration Recommended for Swedish Agent.

LONDON, September 14. WASHINGTON.—The State Department has published correspondence between Von Eckhardt, German Minister in Mexico city, and the Imperial Chancellor in which the

former recommends the secret bestowal of the decoration on Cronholm on the Swedish Charge d'Affairs who was formerly in Peking and Tokio for transmitting messages on behalf of the German Legation.

Count Luxburg's Foolishness.

Sharp German Press Criticism.

LONDON, September 14. AMSTERDAM.—The "Frankfurter Zeitung" describes Count Luxburg's actions as foolishness and says that Luxburg cannot expect to be trusted again as a diplomatist. His negligence and lack of intelligence have resulted in serious trouble. The paper complains that the text of the telegrams which were disclosed, although it must be available, has not been published in Germany.

German Naval Attache Recalled.

LONDON, September 13. AMSTERDAM.—The "Vossische Zeitung" states that the Argentine Naval Attache Captain Arturo Celery has been recalled by telegraph.

Diplomatic Privileges to Sweden.

Continuance Impossible.

LAHORE, September 14. LONDON, September 13th.—The "Tribune" suggests that it is impossible for the Allies to continue to grant diplomatic privileges to Sweden's representatives. ("C. and M. Gazette" special cable.)

The Swedish Elections.

Probable Defeat of Conservatives.

LONDON, September 14. STOCKHOLM.—The elections are resulting in the defeat of the Conservatives. Hitherto the Socialists have gained eight seats and the Liberal five and the Conservatives have lost thirteen.

Norway

German Monstrosities.

LONDON, September 14. COPENHAGEN.—The Norwegian authorities have ascertained that German agents are attempting to place in allied and neutral ships explosives, disease bacilli and incendiary apparatus in the guise of tinned meats and vegetables.

Great Britain

The Fight Against Submarinism.

British Success is Assured.

LONDON, September 14. A high British naval authority, in a statement to Reuter, spoke optimistically regarding submarinism. We are more than holding our own, he said, and time is on our side and ultimate success is assured. There is no evidence, despite the loud talk of Germany, of new U-boat tactics. Good results have been obtained in the last quarter in the destruction of submarines. The German high command fixed early in October as the latest and third definite date for compelling the surrender of Great Britain.

A New Under Secretary for Colonies.

LONDON, September 14. The "Morning Post" says that Mr. Hewins M. P. has accepted the post of the Under Secretary for Colonies.

King's Message to Repatriated Soldiers.

LONDON, September 14. The Press Bureau says:—The King has sent a message to repatriated soldiers welcoming them back to the old country whose honour is in their safety and whose duty has been nobly done and expressing the hope that happiness and home life among their friends may heal their wounds and obscure memories of their sufferings.

Million Pensioners on the Books.

Best Artificial Limbs.

Factory to be Built.

LONDON, September 14. Speaking in London Mr. Hodge, Minister of Pensions, said that there were nearly a million pensioners on the books of the Pensions Ministry and members were increasing by hundreds weekly. He was asking the Treasury for money to establish a National Experimental laboratory to secure best artificial limbs.

TELEGRAMS.

Australia

War Loan Bill Passed.

LONDON, September 14. MELBOURNE.—The War Loan Bill (see September 8th) has been passed by both Houses of Parliament. In the Senate Mr. Pearce announced that statement regarding the granting of holiday to the original Australian contingent was unauthorised. In response to Mr. Pearce's inquiry the Director-General of Recruiting stated that he only said he hoped arrangements would be made for sending the men back. The Federal session will probably close at the end of the next week. Parliament will meet again in November. With the object of developing Australian export trade the Commonwealth has decided to appoint Trade Representatives in the United States and other countries.

France

M. Painleve's Success Welcomed.

LONDON, September 14. PARIS.—The "Temps" says public opinion welcomes M. Painleve's success in forming a Cabinet and the inclusion of M. Ribot which typifies the staunchness of the country irrespective of disagreements and political rivalries. M. Painleve is entitled to the most liberal support.

An Inner War Cabinet.

LONDON, September 14. PARIS.—M. Painleve has formed an inner war cabinet on the British model consisting of himself, the Ministers for Foreign affairs and of Marine, and of Munitions and four Secretaries of State without portfolios.

M. Painleve a Professor of Mathematics.

The Ministry is a strong combination of Radicals and Moderates. Mr. Painleve is Ex-Professor of mathematics and has great reputation for character and intellect.

America

Flour Mills Closing.

LONDON, September 14. NEW YORK.—Flour mills at Minneapolis are closing owing to scarcity of wheat. This is unprecedented in the middle of harvesting.

Possibilities of Reduction in Freight.

LONDON, September 14. WASHINGTON.—Possibilities of general reduction of freights in the Pacific were discussed at a conference between Viscount Ishii and Hurdledj the Chairman of the Shipping Board.

Italy

Pope's Peace Note.

Germany's Reply.

LAHORE, September 14. LONDON, September 13th.—The Amsterdam correspondent of the Central News Agency says that diplomatic circles at the Hague are informed that Germany's reply to the Pope does not renounce the policy of annexations. It expresses readiness for peace on the principle of an exchange of conquered territories, but requires so-called strategic rectifications of frontiers.—("C. & M. Gazette")

British Front

Aerodromes Bombed.

LONDON, September 14. The Admiralty states that naval aircraft on Wednesday night bombed Ghistelles and Thorout aerodromes. All returned.

French Front

Casement Plateau Attacked.

LONDON, September 14. This afternoon's French communique says:—After a violent bombardment the Germans at dawn attacked Casement Plateau.

Enemy was driven back to his own lines with heavy losses after a hand-to-hand fighting.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Mesopotamia Campaign.

No Change in Situation

SIMLA, September 14. There is no change in the situation in Mesopotamia. The maximum and minimum temperatures during the week ending the 13th August were at Baghdad 114 and 68 degrees and at Basra 110 and 74 degrees. The temperature is still falling gradually and it is generally considered that the worst of the hot weather is over for this year.

TELEGRAMS.

War Office Purchasers of Jute. New System of Buying in Future.

SIMLA, September 14.

A Press communique issued by the Government of India, Department of Commerce and Industry, dated Simla, the 14th September 1917 says:— It is notified for general information that the system of the purchase of raw jute by the War Office at cost price, which was in force last year through the medium of certain approved firms, is discontinued, and the War Office will purchase at competitive prices in London. It is further notified that jute purchased by approved consumers in the United Kingdom on private account may be exported so far as the exigencies of the shipping position will admit. Such freight as is available will be distributed by the War Office among authorised purchasers in the United Kingdom. Licences for export in respect of both of the above schemes from India will only be granted to shippers on a declaration that their consignments have been sold either to the War Office through a London buyer or to a spinner in the United Kingdom who has been authorised by the War Office to purchase.

Calcutta

Bengal Congress Split. Real Cause of Dispute.

CALCUTTA, September 14.

Another lengthy statement has been issued by Messrs. Motilal Ghose, B. Chakravarti, C. R. Das and some others in reply to a recent statement issued by Mr. Surendranath Banerjee and others. The statement describes how attempts at compromise between two Congress parties failed. After stating previous attempts made by Mr. Ananda Churn Mazumdar and others, the statement says that at the request of some Muffazil bodies Mr. C. R. Das and the three last Bengal leaders interviewed the Hon'ble Babu Bhupendranath Basu, and requested him to induce Babu Surendranath Banerjee and his friends to accept Ananda Babu's proposal. Bhupendranath Basu said that he would be very happy to act as a mediator, but he did not think that there was much chance of settlement, because Surendranath Banerjee and his friends believed that the interests of the country would seriously suffer if Mrs. Besant were to preside over the next Congress. They believed that the country had gone astray and it was their duty as leaders to set the country right. The discussion which has been raised with regard to the eligibility of new members was not the point. The real point was that the party did not want Mrs. Besant elected, and the other did. They believed that they had no chance here in Bengal, but might have some chance in the All-India Congress Committee and they were not prepared to give up the advantage which they had secured by dissolving the meeting and by referring the matter to that body. After describing another attempt made by Mr. B. C. Chatterjee by proposing an adjournment of meeting for three days the statement concludes as follows:— The position of affairs therefore is (1) that the leaders of the other party had rejected every reasonable offer of a compromise (2) that on the day of the meeting no proposal of any kind was made or authorised; (3) that no assurance was or could be given either by B. C. Chatterjee or Bhupendranath Basu that there was not any reasonable chance of a settlement being arrived at; (4) that nobody could give any assurance or make any definite statement that there was a genuine desire on the part of leaders of the other party to arrive at any settlement; (5) leaders of other party had made it abundantly clear that they would make every effort to defeat the election of Mrs. Besant, (6) that in their view the country had gone absolutely wrong in this respect and they claimed to set it right; (7) that the reception Committee after a full discussion rejected Mr. B. C. Chatterjee's motion.

Vaikunthanath Sen's Deposition Strongly Condemned.

By the Servants of India Society's Paper.

POONA, September 14.

The "Dayan Prakash" has in a leading article severely condemned the grossly improper and unconstitutional proceedings of the Calcutta politicians in deposing Babu Baikunth Nath Sen from the Chairmanship of the Reception Committee. This assumption of powers by them following on the rowdiness displayed on a previous occasion, says the paper, merits the reprobation of all well wishers of the country in as much as it definitely closes the door against earnest attempts for a compromise which till then were being made. The country will not tolerate this deplorable growth of factional spirit.

Mr. Samarth's Proposal Strongly Supported.

BOMBAY, September 14.

The "Indu Prakash" in a series of articles strongly supports the proposal of Mr. Samarth for the change of venue of the next Congress from Calcutta to Madras or Bombay and condemns the tactics at the Reception Committee meeting followed by those whose only idea was to elect Mrs. Besant by means, fair or foul. It says the country is not going to countenance such unconstitutional proceedings, dishonourable tactics and heaping of insults on the veterans of the Congress and urges all to stand by the recognised leaders of Bengal in defending the National Congress from the assaults of the party of disorder and chaos.

INDIAN REFORM.

The Madras Internments. Action of European Association

CALCUTTA, September 14.

In view of the statement in the Press that the Secretary of State had called for a full report in connection with the internment of Mrs. Besant and others, and that there was a rumour of a possible revocation of the order of the Government of Madras, the European Association, with the approval and support of its branch committees throughout the whole of India and Burma, has sent

a telegram to the Secretary of State for India urging that the reversal of the internment order would be extremely dangerous and would make the position of the Madras Government impossible, and trusting the pronouncement made at the meeting of the Imperial Legislative Council held in Simla on the 5th instant indicates that no change in the policy pursued by the Government of Madras is contemplated. Copies of the telegram have been sent to the Government of India and the Government of Madras.

Burma

Re-Engagement of Retired Telegraph Men.

RANGOON, September 14.

A call for retired Telegraphists and Telegraph Masters of the Government Telegraph Department has been issued by the Postmaster General, Burma, for the appointment as non-departmental telegraphists. Those taken on will not only receive their pension in full, but will receive as salary an amount sufficient to bring their pay and pension up to the figure they were getting when they retired.

Inspection of Schools.

The Lieutenant-Governor, accompanied by Lady Willingdon and her A. D. C., visited St. Michael's School, Maymyo. Her Excellency expressed herself pleased with the physical exercises and general deportment of the girls. Sir Harcourt Butler and Her Excellency then visited St. Gabriel's School and here too expressed approval with all they saw and with the excellent arrangements which have been completed recently for the teaching of cooking, housewifery, and dress-making.

Late Sir Dadabhoj Naoroji.

At a public meeting of the Indian residents of Kobe and Osaka held at the Oriental Club, Kobe, it was resolved to send a letter of condolence to the family of the late Dadabhoj Naoroji and to raise a special fund and establish scholarships in the deceased's name in Bombay under the control of a Committee in Kobe.

Chamber of Commerce Representation.

The Hon'ble Mr. W. Macdonald has resigned his seat as the representative of the Burma Chamber of Commerce on the Burma Legislative Council and an election will shortly be held to nominate his successor.

"Our Day".

His Honour the Lieutenant-Governor will address a public meeting to be held next Wednesday in the Jubilee Hall in support of "Our Day". This will be his last public appearance in Rangoon and Burma. The Chairman, Burma Chamber of Commerce, will preside.

Lt. Governorship of Burma.

Interim Administration.

RANGOON, September 14.

It is understood that, in consequence of Lady Butler's health, Sir Harcourt leaves for England at the end of September and the Hon'ble Mr. W. F. Rice, C. S. I., Chief Secretary, Burma Government, will officiate until the arrival of Sir Reginald Craddock. Mr. Rice was appointed Secretary in 1905 and Chief Secretary in 1907 and has ever since been in that office.

Yesterday morning 29 cartridges, a pair of putties and medal with Persian inscriptions were found by a servant at 'Woodlands' residence of the Maharaja of Cooch Behar at Alipore. It is surmised that the cartridges and other articles were stolen from somewhere and were thrown into the compound of 'Woodlands' by the thief when disturbed while carrying them away. Articles were found very near the compound fencing.

Latest Telegrams.

(REUTER.)

UNCORRECTED.

LONDON, September 14.

WASHINGTON.—The following is an extract from Von Eckhardt's letter to the Chancellor dated March 8th 1916. Since Cronholm arrived here he has not disavowed his sympathy for Germany. He is the only diplomat through whom information from hostile camp is obtainable. Von Eckhardt emphasises that the westward of decoration openly would make enemy suspicious hence it must be postponed till, after, the war.

The Swedish charge D'Affairs here stated in an interview that Cronholm was dismissed in January. The Charge D'Affairs refuse to discuss the cause.

Stockholm Mr. Ewerloef, Secretary General of Foreign Office has been removed presumably in connection with Luxemburg Affair.

General Haig's communique to-night says:— We made progress and secured. Prisoners in the neighbourhood of Winnipeg Cross Roads north-east of St. Julien enemy's artillery has been active in Lens sector and there has been considerable reciprocal artillery activity east of Ypres.

Despite weather our aeroplanes dropped eighty bombs on enemy's billets east of Lens and machinegunned troops in open and in the trenches. Three of our machines are missing.

Last night's French communique said On the right bank of the Meuse after violent bombardment Germans attacked positions we recently captured north of Cauriers Wood penetrating. Our advanced line on front of five hundred metres. Fighting continues.

The communique from the French eastern army says:— Our troops are consolidating new positions at Pogradeo. Prisoners now number 378. Booty includes big Austrian Howitzer.

The Jewish Regiment has been established with headquarters in London and camp in south of England. Voluntary applications are pouring in throughout the United Kingdom and many more are coming from the continent and hundreds of transfers from other units are being arranged. Special concessions granted by the War Office include kosher food during training.

PLTBOGRAD.—Settlement is continuing deputation from savage division which has been regarded as the mainstay of the rebellion has visited Kerensky and Alexieff and the Commander of the Division tendered resolution declaring the fidelity. To the Government of all regiments of the Savage Division. The Central Committee of the Baltic Fleet has telegraphed to M. Kerensky expressing unanimity of crews in support of the Government. Kaledin has been arrested near Rostoff and formally charged with unauthorisation.

MONTEVIDEO.—German crews have been preparing to sink their vessels by blowing them up in port on board armed sailors.

ANNAPOLIS.—Mr. Daniel's Secretary of Navy addressing the naval cadets said that including estimates under consideration four hundred million sterling had been appropriated for naval construction. During the past year while the increase of personnel recently far surpassed the increase in the material number of ships in Commission in the past six months had been trebled.

గు. టూరు క-లేజీ విద్యార్థులు.

ఈ నెల 2 వ తేదీన గుంటూరు విద్యార్థుల ఉదయం, శ్రీరంగ నాయకులు దేవాలయంలో గూడే జి. ఓ. 559 ని యాజ్ఞేపించు తీర్మానము జేసి నెల్లు పత్రికా పాఠకుల క్లబ్బికి దివ్యమే. 10 వ తేదీ సోమవారము నాడు మా స్కూలు ఇన్స్పెక్టరుగారికి డైరెక్టుగా ఈ సభకు ఏయే విద్యార్థి వల్లెనది విచారించి తెలుపబడినదని తంత్రివార నంపినట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ కారణముచే నాచోలు ఇన్స్పెక్టరుగారు యా దివ్యము 10 ఘంటలకు కాలేజీకిచ్చి సభకు వల్లెన వారిని తీర్మానపు కారితముమీద దప్పతుం జేసిన వారిని నిలువం బడుచు చెప్పగా ఘమాను 200 విద్యార్థు లెల్లు చేసిరి. వీరి నందరిని మా ప్రెస్మపాలు గారు సస్పెండు చేసిరి.

ప్రెస్మపాలుగారు 'క స్పెసు' అనుపదము నుపయోగించి ఎవరెవరు సభకు వల్లెలిమని గాని, తీర్మానం కారితముమీద దప్పతు చేసెలిమని గాని 'క స్పెసు'చేసిరో వారిని యిన్ని రోజులు సస్పెండుజేసితిమని బుద్ధెను బోధుమీద గాగితిము నంటించిరి.

ప్రెస్మపాలుగారును, కొంతమంది యుపాధ్యాయులును 'క స్పెసు' అను పదమునకు రోమను క్యాథలిక్కు మతిము లోనున్న యర్థమును దీసికొనుచున్నారు; అనగా "అదివర కు తప్పక జేసితిమి. ఇక ముందు చేయును మమ్ముతముంప వలెను" నేను సస్పెండు చేయబడిన విద్యార్థిని మా విద్యార్థి బృందములో నెవరునయిట్టి యర్థముతో ప్రెస్మపాలిగారి యెదుటగాని, ఇన్స్పెక్టరుగారి యెదుటగాని నిలువబడలేదు.

క స్పెసు అనగా సభకు వల్లెలిమి. తీర్మానము నంగీక రించితిమి అని ధౌర్ధ్యముగా నిజము చెప్పటం. ఈయర్థము మన స్కూల్ నుంచుకొనియే 200 మంది విద్యార్థులు ప్రెస్మపాలు గారి యెదుట నిలువబడి, సస్పెండు చేయబడిరి—ఒక విద్యార్థి

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

( )

సం॥ 1874 నాపితిము హెడ్డాఫీసు, బొంబయి.

నిలవ నామ్మర్తికి కోట్లరూప్యములు.

ఇంతవర కిచ్చిజేసినది 5 కోట్లరూప్యములు.

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎండొవమంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టు బడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన వాలిసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయ మును సమకూర్చుటయేగాక, వాలిసీదారునికి అకా లమరణ మగునెని ఆతనికిటుంబమునకు నీవనో పాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము.

( )

WANTED Agents & Canvas- sers in Telugu Districts.

Apply to:—

The Superintendent of Agents

ORIENTAL LIFE OFFICE

C/o POST MASTER,

BEZWADA.

OR TO:—

The Branch Secretary

ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,

Post Box No. 8, Madras.

The Imperial Legislative Council

Sir Michael O'Dwyer's Full Speech

Debate to Continue Next Wednesday

(From Our Own Correspondent.)

(BY WIRE.)

SIMLA, September 14.

The following is the full text of Sir Michael O'Dwyer's speech:—I have been a silent member of this Council for four Simla sessions because the interests and aspirations of the Punjab were so ably and adequately represented by its non-official members that no intervention on my part was necessary, but to-day's resolution raises issues so closely bound up with the recent history and future progress of the province that I feel constrained to break the cold chain of silence which has been on me so long in this Council if not outside, and to join in the discussion. I congratulate the Hon'ble member on the eloquence with which he has championed the claims of the Punjab for a broader legislative and administrative system. I congratulate him even more on the eminently sane and practical manner in which he has pressed those claims.

Eloquence is a Common Enough Quality in India
Common sense and sanity of judgment are unfortunately less common: both are essentially Punjab qualities. They are also pre-eminently British qualities, and it is the common possession of those qualities, a heritage perhaps from the parent Aryan stock that has ever led ever since the destinies of the two were united to mutual comprehension, mutual confidence and mutual co-operation between the British Government and the people of the Punjab. It is the fashion now-a-days in certain quarters to sneer at this mutual co-operation between the Government and the people. It is the fashion to picture the Government and the people as occupying hostile camps and to substitute agitation for co-operation. My own unhappy country furnishes a sad instance of what that policy has led to elsewhere. In opening this session His Lordship appealed for mutual confidence and co-operation between the Government and the people. In considering the problems before us let us see what co-operation already accomplished in the Punjab. Within 70 years, it has raised the Punjab from one of the most backward and impoverished provinces of the Empire to one of the most prosperous and progressive. It enabled the Punjab to save India in the mutiny and in the present war it has enabled the Punjab to achieve those splendid results not only for India but for the British Empire which we have heard recited to-day.

At the risk of repetition I cannot refrain from going over some of the ground covered by the Hon'ble member and the Hon'ble Member in charge. With less than one-thirtieth of the population of the Indian Empire the

Punjab Furnishes 50 Per Cent of the Indian Army

recruited in India. Though the drain on its manhood was already considerable at the outbreak of the war it has responded to the King Emperor's call with promptness and vigor which find no parallel in provinces that claim to be more advanced. Out of the 2,76,000 combatants recruited in India within the last 3 years no less than 155,000 or nearly 60 per cent were drawn from the Punjab excluding some 40,000 non-combatants leaving 120,000 from among the remaining remaining 290 millions of the Empire. The Council may be interested to hear how this total of 155,000 is made up and the point is not without bearing on the resolution. The composition is roughly as follows: Muhammadans 70,000 Punjabi Muhammadans 60,000 Hindustani Muhammadans 8,000 Pathans 1000, Kashmiris 1000; Sikhs 43,000 They form less than one hundredth of the population of the Empire, but furnish one-sixth of the fighting forces. Hindus 41,000, Jats 16,000 Dogras 13,000 Ahirs 5000, Rajputs 2500, Gujars 2400, Brahmins 2000 Indian Christians 1000. The figures are exclusive of the Imperial service troops furnished by our Punjab states. The Maharajas of Patiala, Jind, Kapurthala, the Rajas of Sirmur, and Faridkot, the Nawabs of Bhalwarpore and Maler Kotla have all sent to the various fronts splendidly equipped contingents which are serving with credit to themselves and with honour to their respective states. That is what we have already done in the Punjab. We are proud of it but we are not content with it. We are prepared to do as much again and are taking active steps to do so. In June and July the Punjab furnished over 22,000 combatants far more than the rest of the Indian Empire. Though the burden is heavy and the sacrifice is severe, with God's help we shall not bend under the burden nor shrink from the sacrifice, but we should be glad if other provinces would show due recognition of our efforts and bear a more equitable share of the burden. We should be glad if those who base

Political Claims on the Loyalty of India
and the sacrifices of the Indian army which is mainly a Punjab army would show their loyalty to the King Emperor and their sympathy for the province which is bearing the burden of sacrifice, not by words however eloquent but in some practical form, for instance by active help in the recruiting campaign, in those provinces which have hitherto made such an inadequate response to the King Emperor's call. This we are entitled to ask for but what do we find? I will quote an extract from a Bengali paper dated the 5th July contrasting the lofty patriotism of Bengal with the mercenary materialism of the Punjab. "Colonel Boudier has stated that from the Delhi Division alone 2,000 recruits are being secured every week while not 500 are being secured in a month from Bengal. This statement is true in one sense. The class of men from Delhi, the Punjab and the United Provinces, who became sepoy accepted this service under the stress of hunger. Unless they can become fighting sepoy, they come to Bengal and accept service

as Darwans under the Babus. Furthermore they are without any education and the profession of arms is their sole means of livelihood from generation to generation. There can be no comparison between them and the Bengali lads. The sepoy of the Bengali people have not enlisted as sepoy for the sake of wages. By comparing them with the wage earning sepoy of the Northwest Colonel Boudier has hurt the feelings of the Bengali sepoy and the Bengali people. This comparison is in a large measure humiliating." Such is the appreciation from Bengal of the men who are prepared to sacrifice their all in the defence of the Empire including Bengal. Again while our men of the Punjab are rallying in their hundreds to their King and country we find politicians in other provinces. I am happy to think we have none such in the Punjab, actually dissuading their fellow-citizens from joining the Indian Defence Force. So far the united efforts of the prominent politicians have succeeded in raising some 3000 applicants for the Indian Defence Force (I must correct myself or I shall be again accused of a reprehensible untruth. I should say the efforts of most of the prominent politicians, for, from pique or petulance some of them thought fit to stand aloof.) Of these I am glad to find that the Punjab (though it came late into the field) has produced one fifth. His Lordship at the last meeting commented on the meagre results. They will appear even more meagre when I inform the Council that I could lay my hand on half a dozen gentlemen in the Punjab, none of them claiming to be prominent politicians, but three of them non-official members of my Legislative Council each of whom has provided over 3,000 combatants since the war began. Sir, consider how the anxieties of His Excellency the Commander-in-Chief would be relieved and my work as President of the Punjab Recruiting Board would be lightened if on a personal appeal from His Lordship the 30 non-official members of the Council excluding the Punjab would undertake between now and the end of the war each to produce 3,000 combatants.

Take another aspect of the case while the Punjab soldier is shedding his blood in three continents in gallant resistance to the King Emperor's enemies, we find that some of those gentlemen regardless of the security they owe to the British Navy and the British Indian army, regardless of the terrible crisis through which the Empire is passing calmly discussing, and even actively preaching

The Doctrine of Passive Resistance

to the King Emperor's Government. Some of those men have I believe taken an oath to be faithful and bear true allegiance to His Majesty the King Emperor. By what subtle reasoning they reconcile their oath to their practice is a mystery which I will not attempt to solve. Any how that conception of loyalty is not understood by us in the Punjab. The Punjab had no use even for passive loyalty still less for passive resistance. I only hope that those who preached those pernicious doctrines elsewhere will be guided by the advice given by His Lordship at the last meeting and at least in their own interest will see fit not to extend their propaganda to a province where disloyalty, under whatever name may we disguise it, has never taken and will never take root.

Sir, I crave your indulgence for this digression but I claim to understand the temper and feelings of the people of the Punjab and in justice to them I feel bound to emphasise the distinctions between their genuine and spontaneous loyalty and the sinister attitude of those who would take advantage of the embarrassments of the Empire in her hour of need. I need say no more on the question of men, but take

Our Contributions of Money.

The Punjab is not a province of great wealth, though thanks to the combined efforts of the administration and the people, it enjoys a high degree of agricultural prosperity based on our wonderful irrigation system, that I may say is our sole economic asset. We have little or none of the great industries or the foreign trade or the great estates which bulk so large in the wealth of other provinces, and yet with less than half the population of our neighbours across the Jumna we have far surpassed them in our subscription to the war loan and with only one fourth of the population and much less than one fourth of the riches of Madras and Behar and Orissa combined our contribution far exceeds their united efforts.

Again take the matter of materials and

The Provision of Food Stuffs

for our millions of troops in the field and the millions of workers in the United Kingdom has been one of the most serious pre-occupations of the war. In this respect India is rendering valuable assistance, but I believe I am within the mark in saying that two thirds of the foodstuffs exported from India excluding Burma are drawn from the Punjab.

Sir, so far I have dwelt on the services of the Punjab rendered in direct connection with the war, and I would like to add that in that splendid record the ruling Princes and Chieftains of the Punjab and His Highness the Maharaja of Patiala have played a great part worthy of their proud traditions, but perhaps the most signal proof the province has given of its practical loyalty is the manner in which it has combated internal disorder and repressed incipient rebellion. Hon'ble Members are doubtless familiar with the serious dangers which menaced the security of the province during the first two years of the war.

TELEGRAMS.

The Ghadr Conspiracy

and other overt and covert movement engineered by the King's enemies within or without India with the object of subverting the Government. But perhaps they are less familiar with the action, the prompt vigorous and decisive action, taken by the people of the Punjab, Mahomedans, Sikhs and Hindus to range themselves on the side of law and order and to stamp out sedition and anarchy. There was no hesitation on sitting on the fence, no mawkish sympathy with red handed crime no insincere apologies for so-called misguided youths pursuing noble ideas, no subtle distinctions between evolutionary and revolutionary patriotism. The Punjab like the British is perhaps lacking in that

Mysterious Quality Known as Spirituality

If you were to try and explain to him what it means he would probably shake his head and say no doubt it was an excellent thing an admirable virtue something like charity and charity often used to cover a multitude of sins he might even go so far as to compare it in the latter respect with that equally vague term Home Rule, which many of our politicians propound as a legitimate and constitutional ideal, while many of our revolutionaries have put it forward as the goal they have in view when attempting to subvert the King's Government by the sword, the pistol and the bomb. If any noble member doubts the accuracy of this statement which I repeat with a full sense of responsibility, I would refer him to the evidence and the judicial findings in the various Punjab conspiracy cases, I would refer him to the files of the Ghadr newspaper and I would also ask him to verify his facts before recklessly launching an

Accusation of Reprehensible Untruth

against the author of the statement. If any such accusation has been made whether in ignorance of the facts or otherwise, it would be honourable to withdraw it. But, Sir, if the Punjab is lacking in comprehension of the mysteries of spirituality, and home rule, he is lacking neither in moral or physical courage, nor in a sense of duty, and when confronted with the situation I have above described he boldly came forward to the support of his Government and did not hesitate to risk and in many cases to sacrifice his life in repressing disorder and rebellion. It is hardly necessary to add that the combined efforts of the administration and the people were attended with speedy and complete success, but I claim that when the stability of the Empire is threatened, the Punjab now as in the mutiny has set a noble example of loyalty and self-sacrifice to the rest of the Empire. Sir, I fear I may have spoken at undue length of the recent services of my province to which your Lordship paid an eloquent tribute at your recent visit to Lahore, but this is my first and perhaps my last opportunity of bearing witness in the Council to the great qualities of the peoples whom I have known and loved for over 30 years. From what I have said it follows that I welcome most heartily the assurance given to-day that their steady loyalty and manly sacrifice appreciated at their true value by the Government of India and are receiving and will continue to receive full and suitable recognition. Some of the forms which that recognition might take are indicated. The speech of the honourable member and the honourable member for the Home Department. The joint representation of the loyal Government and the Government of India have already obtained the Secretary of State's

Sanction to the High Court

at the end of the war if financial conditions allow, and I am happy to be in a position to say that I anticipate no difficulty on that score. The attitude of the local Government and of the Government of India towards the question of an executive council has already been explained and I need only repeat that the question has received close and sympathetic consideration from my Government which will endeavour to base its recommendation on the true interest of the province as the whole. The same principle will govern our attitude in regard to the strength and constitution of the Legislative Council when the question is raised. I would hear explain that in the matter of Legislative Council we are on a rather different footing from other large provinces, as we were much later making a start. The first Legislative Council was not established till 1907 and was entirely nominated. The system of election which is still regarded with disfavour by the majority of the rural population was of slow growth in the Punjab and was first introduced under the Council Regulations of 1909. Even then only 3 seats were open to election. The number has since then been steadily increased at the instance of the local Government as experience was gained and suitable constitutional provisions were forthcoming. Our Council now consists of 11 elected members, 11 official members and nominated non official members, besides 2 seats for experts. In connection with

The General Scheme of Political Reform

the Punjab Government will be quite willing to consider the question of increasing the total strength of the Council (though having regard to population the present number compares favourably with that of Behar Orissa, Madras, United Provinces and Bengal) and also of increasing the proportion of elected members. But here I might say that there is no province where special arrangement to secure due representation of races, religions, classes and interests are more necessary. All Provinces have their Hindu Mahomedan problem. We have the very important Sikh interests to consider as well. Of our population 55 per cent is Mahomedan, 33 per cent Hindu and 11 per cent Sikh. In 1909 all three seats then open to election were carried by Mahomedans. In 1912 out of 6 seats 4 were won by Hindus, 1 by a Sikh, and only 1 by a Mahomedan. Last year of 11 elected seats 5 fell to Hindus 5 to Mahomedans, 1 to a European and none to a Sikh. In the past it has therefore been necessary to rectify these anomalous results by

Resort of Nomination

and in the future we must continue to adjust matters by the same method or by a system of minority representation most probably by both combined. I have covered the main points in which the Hon'ble member would assimilate our legislative and administrative system to that of Behar and Orissa and I am glad to find that though we may differ as to details there is no difference in principle between us.

TELEGRAMS.

The other matters to which he has referred are matters relating to the improvement of the pay and prospects of the various services. They will come under consideration in connection with

The Recommendations of the Public Services Commission

and I think the Hon'ble mover hardly an assurance from me that as far as the Provincial Government is concerned I cannot naturally bind the cerberus who watches with such vigilance over the treasure house of the Government of India—they will be considered in no carping or niggardly spirit, and now, Sir having discussed the resolution as it stands, I could again ask your indulgence while I invite the consideration of the Council to a broader aspect of the matter. Behar and Orissa have been selected for comparison with the Punjab but as the Hon'ble mover and his supporters would be the first to admit, we in the Punjab, have our own proud traditions which we desire to retain, our own aspirations which we hope to realise. We desire that our future development, whether political, social, economical

Should not Slavishly Copy

that of other provinces, with which we may have little in common but should follow the genius and attitude of our people. Take one cardinal feature of the Province. We have no great territorial aristocracy like other provinces, but we have perhaps what is even more valuable, we have over most of the province a large class of landed gentry, or prosperous yeoman living on the land in close touch with the rural masses of whom they are usually the recognised leaders, and an invaluable support to the administration. Over all the province we have a splendid body of stalwart peasant proprietors, Mahomedans, Hindus, Sikhs, whose energy and enterprise guided a government in which they have never lost confidence, have built up the prosperity of the Punjab and whose loyalty and sturdy valour have built up the fabric of the Indian Army. These are the two classes to which the Punjab Government has looked and never looked in vain in times of stress and difficulty. These are the two classes to which we owe almost exclusively the significant contributions which the province is now making in man and material. In recognising the services of the provinces during the war it is only just and reasonable that those classes should receive first consideration. The

Political and Administrative Reforms

already discussed and others which may follow in due course will appeal primarily to the educated urban classes, which is in the best position to appreciate and profit by them, but they will leave the vast majority of the two classes in question in the cold. What then have we done or what can we do to show our gratitude to those who have already a good record on the credit side. The great improvement in the pay, positions and allowance of the Indian Army has already given a powerful stimulus to the fighting classes, the making over of 180,000 acres of the colony land for allotment to men who have rendered distinguished services in the field is a further encouragement while the recent announcement in regard to the grant of commissions will specially appeal to the landed gentry. Again the classes in question are almost exclusively land holders, and there is no part of the world where the ownership of land is so highly prized, and so zealously guarded as in the Punjab. At one time under our rigid law of contract and in the absence of any restriction on Usury (a defect which we now have reason to hope will soon be remedied) the sturdy peasantry of the Punjab were being rapidly expropriated by the money lending and commercial classes, eager to acquire land or both for the profits and the social status attaching to it. The Government was faced 20 years ago with a serious political and economic problem. It had the courage, whatever its defects, the Punjab Government like the Punjab people has never been lacking in courage in spite of much agitation and opposition from the moneyed classes and even from those who posed as leaders of the people to apply an effective remedy in the Punjab land alienation Act of 1900. That Act about which there were

So Many Misgivings and Headbreakings

at the time, supplemented by the beneficent system of co-operative credit is now regarded by the Punjab Zemindars as their Magna Charta. It is to it we owe the fact that we are appealing to-day not to aullen discontented and half expropriated peasantry, eager for a change which might restore them to their own but to a loyal and contented body of men, who realise that the Government has stood and still stands between them and ruin, and who consequently rally in their tens of thousands to its support. But we have not only done what legislative and administrative measures could do to maintain the Zemindars in possession of their paternal acres we have also relieved congestion and increased their prosperity by opening out to them several millions of acres in the great canal colonies. In allotting those lands we have invariably given them priority seeking not so much the profit of Government as the advantage of the rural population. In the older colonies we have allowed the colonists who have come in as Government tenants to purchase for Rs. 12-8-0 per acre or even less land which they could sell next day for Rs. 200 to Rs. 300 per acre, and even in the most recent colonies they were allowed to purchase the proprietary right which has a present average value of Rs. 250 per acre for a sum which must not exceed Rs. 100 per acre, or one half of the market value, the payment being spread over 50 years. We have also made large grants covering some hundreds of thousands of acres into various colonies

To the Landed Gentry and Yeoman or the Province

on the same lenient conditions, thereby fostering the prosperity of many ancient and loyal families. As we have other great projects of canal extension and colonisation in contemplation and the knowledge that they will further promote the prosperity of our landed classes will be one of our strongest arguments in pressing them to realisation. Again take the question of land revenue settlements. The Punjab Government has long accepted it as a principle of revenue administration

that the peasant proprietors especially in these districts from which the Indian Army is largely drawn shall receive special favour in assessment. The reassessment of all the rich districts of the Central Punjab has been completed within the last 5 or 6 years, and I am in a position to say that the Government has really imposed a demand above half of the net rental which is supposed to be the standard of assessment in any province. At the same time where the agricultural conditions are fairly stable and fully developed, it has raised the term of settlement from 20 to 30 years. The result of this leniency is to appreciate enormously the value of proprietary rights which we now sell at an average of 170 times the land revenue demand, a figure which excited the envy and administration of other provinces even those under permanent settlement. All these things are done

In the Interests of our Zamindars

and especially of those tribes and classes which enlist so freely in the Indian army. To take a concrete case a few weeks ago I had to decide on the term of settlement of a district in the North Punjab. The previous terms have always been 20 years or less and there were several arguments for adhering to that term, but the district is essentially one of small peasant proprietors and is among the first four or five in India in providing men for the army. That fact turned the scale and the Punjab Government readily sanctioned a thirty years term outside the tracts now coming for the first time under canal irrigation. I could multiply such instances, but I think I have said enough to establish my claim that the Punjab Government is not forgetful of those who have deserved so well of the state, but Sir we are not content with this.

We Want to do More

and we are taking practical steps to do more for the progress and prosperity of the people, and especially of the rural population. What are the evils from which they chiefly suffer? The most obvious are ignorance, disease, crime abuse of office and corruption by those in authority, and finally excessive litigation and the law delays. Some people tell us that the panacea for these and all other evils is self-government, and that it should be granted at once or within a definite period. While sceptical about its being a panacea I readily admit that

Self-Government within the Empire

in a form suitable to the traditions and aptitudes of the various component parts is a legitimate and an accepted ideal, but would remind those who press for it that the ideal can only be realised when the three indispensable conditions laid down not by any bureaucrat eager to retain power, by so high an authority and so great a champion of popular rights as Mill are fulfilled: Those are (1) that the great majority of the people shall desire it, (2) that they shall be capable of exercising it; (3) that they shall be and willing to undertake the responsibility among them of external and internal defence which it entails. Government has solemnly undertaken the responsibility of assisting the people to reach the goal, and His Lordship in opening this session indicated the three main lines of advance towards it, but speaking of my own province while I would welcome speedy progress, I may say that those conditions are not likely to be fulfilled for many a long day. Meantime while the people with the aid of government are fitting themselves for self-government the meaning and responsibilities of which at present but few understand, it is our duty to do what we can to ensure the good Government which all desire and which all have a right to expect, for it was guaranteed to them in the most solemn manner by the Queen's Proclamation of 1858. This I venture to assert we in the Punjab are doing. Take the common evils affecting the masses which I have already mentioned we hope

To Combat Ignorance and Diseases

and at the same time promote local self-government by conferring larger power on local bodies which will enable them with support and financial assistance from Government to extend widely the facilities for primary education, sanitation and medical relief. Among other measures a bill is now being drafted by my government which will enable local bodies

To Make Primary Education Free and Compulsory

in areas where the majority of the people clearly desire it and where adequate school facilities are provided. Again at the risk of being considered reactionary by advanced politicians, I venture still to hold the old fashioned view that the protection of the lives and property of the people is the first duty of a civilised government, and must have priority over all others, with the active co-operation of the great mass of the people we are waging a successful campaign against crime. Last year it was reduced 16 per cent and this year it promised to be even greater as the co-operation between the people and the police is steadily growing closer. A more difficult problem is the struggle against official corruption and abuse of power, because it is one in which the assistance of an oriental people long accustomed to view these as necessary evils, is not readily forthcoming, but here too we have boldly undertaken the task. The people already realise that the Government while it will show no mercy to the false accuser is actively on their side in exposing

The Bribe Taker and the Extortioner

and many such even in high places have been already brought to justice. To find an effective remedy for the abuse of litigation and the law delay is the most difficult task of all. For we are dealing with people who regard the law courts as providing the interest and amusement which western countries find in the theatre, the race course, the football ground and the boxing ring. We have tried many palliatives, but I confess so far with indifferent success, but we do not despair and by the modifications of the customary law governing the civil rights of the rural population which we have now undertaken, we hope to attain ultimately a measure of precision and certainty which will reduce frivolous litigation and speed up the slow process of the law. Sir, I fear I have wearied the Council with this long narrative of what we have done, are doing and propose to do to honour the claims which have been established by the people of the Punjab, and especially by the rural population. The measures are practical and substantial rather than showy and will perhaps appeal but little to the impatient politician, but in these days when we are in

Danger of being Defened by Political Harangues

of being blinded by the shower of political manifestoes, it is well occasionally to return to mother earth to clear our minds of shams, and illusions and to ask ourselves what will all this noise and talk do for the man on the soil. The man behind the plough, the man whose life is a long drawn question between a crop and a crop. It is on him after all that the burden of the Empire mainly rests. In the Punjab I hope we have not been forgetful of him. I will endeavour to sum up my arguments in a few propositions (1) the traditional good understanding and co-operation between the people of the Punjab and this Government have enabled the province not only to overcome every attack on internal order and security, but also to contribute out of all proportion to its population and resources to the defence of the Empire in this mighty struggle. (2) The province has thereby established "prima facie" its claim to the wider legislative and administrative developments indicated in the resolution the principle of which has my complete support. (3) But neither in the Punjab nor elsewhere

Can Man Live by Politics Alone

nor even by the political reforms now fore-shadowed, and we have to look round for more direct and practical methods of recognising the services of the Punjab and especially of its fighting classes; (4) I have indicated the substantial recognition already given by Government and I have attempted to outline some of the further measures which are proposed, (5) I am confident that to-day's discussion will enable the Government of India and this council to realise what we owe to this splendid loyalty and the virile manhood of the Punjab that will stimulate other provinces to similar if not equal sacrifices, and that we in the Punjab can gain the practical support of the Government of India and of this council in honouring the debt (6) finally while claiming no exclusive merits for our administration in the Punjab I hope we have kept before us the lofty ideal set forth in

Queen Victoria's Proclamation of 1858.

"It is our earnest desire to administer its (i.e. the India) Government for the benefit of all our subjects resident therein, in their prosperity will be our strength, in their contentment our security, and in their gratitude our best reward." I claim that the august words of Her Majesty of blessed memory have been substantially fulfilled in the Punjab of to-day and that with mutual confidence be realised in the Punjab of the future.

Work on the 19th.

SIMLA, September 14.
At the meeting of the Imperial Legislative Council to be held on the 19th the Hon'ble Sir William Meyer will move that the Bill to restrict the transfer of Post Office 5 year Cash Certificates and to provide for payment of certificates standing in the name of deceased persons to be considered and passed.

The Hon'ble Sir George Barnes will move the Government Savings Bank Act Amendment Bill to be considered and passed.

Sir William Meyer will also move that the Indian Paper Currency Act Amendment Bill to be considered and passed.

The Hon'ble Sir George Barnes will move that the Bill to restrict transfer of ships registered in British India to be considered and passed.

The Hon'ble Sir Fazulbhoy Currimbhoy will move that the India Trusts Act Amendment Bill to be considered and passed.

Discussion on Mr. Shafi's Resolution to be Continued.

Further discussion on Mr. Shafi's resolution on the Council Government in the Punjab will be continued.

Mr. Dadabhoy's Resolutions.

The Hon'ble Mr. M. B. Dadabhoy will move that this Council recommends to the Governor-General-in-Council that he be pleased to declare that the attainment of self-government within the Empire is the ultimate goal of the policy of the Government of India, that it proposes to take early and definite steps towards that end by the diffusion of primary education, the steady expansion of local self-government, the advance towards provincial autonomy as far as practicable and the liberalization of the Government of India and of the provincial Governments on progressive lines. He will also move the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that election courts be established at all important centres in India with powers to try all disputes relating to elections whether to the local bodies or to the various councils expeditiously.

Indians and Commissions in the Army.

Khan Bahadur Mian Muhammad Shafi will move the following resolution: This Council recommends to the Governor-in-Council that the commissioned ranks in the Indian Army be thrown open to Indians and the persons selected for appointment to such rank be given the same training as is received by British Officers of the Indian Army.

BRIEF TELEGRAMS.

During Lady Willingdon's stay in Rangoon she sehs arrives from Mandalay on Saturday she will visit B. O. C. works Dala to view elephants piling teak, golf club, Shwe Dagon Pagoda, General Hospital, lakes and Burma Red Cross depot.

In view of the necessity of promoting a more systematic study of the different problems connected with the Indian policy, the Deccan Sabha, has started a series of lectures for its members. The Hon'ble Mr. Paranjpye opened this series last evening by an address on the method of working proportional representation.

Mr. Tilak performed last evening in the presence of a large audience at the Kirloskar theatre the unveiling ceremony of a portrait of the late Mr. Vishnu Shastri Chiplunkar which has been presented to the local Maharashtra free library.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(౧)

విలేఖకులకు సూచన.

చింతలపూడి డివిజన్ పోలీసులు పర్యాయము, ఆవి
లెన్లుకు దైవపూజ అంబాజీపేట వింత, కుక్కవాగుల
సంభాషణ, రత్నలయపర్యాయము, కృత్జ్ఞతపర్యాయము, నెల్లూరు
ఆంధ్రరాష్ట్రము, గవర్నరు మెంటుప్రాంపుహ్యుటీ తగ్గనివయము
(నెల్లూరు) అక్షరములు తెలియకుండ వ్రాయబడినది గవక
ప్రకటింపలేనందులకు చింతలపూడి నున్నాము. (ఆం. ప. సం.)

రేపల్లెతాలూకా నల్లూరు గ్రామమునందు యగ్గడ
బాపయ్యగారు జననికర్మ అంతరమున బాపయ్యగారు 1500
మందికి అన్నదానము చేసినయొక్క విలేఖ (వ్రాయుచున్నాడు)

కడపజిల్లాకోర్టు కరెన్సీదారు సి. ఎస్. వేంకటరా
మయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ఈనెల 5-వ తేదీన మరణించి
రిని తెలియజేయుటకు చింతిలు చున్నాము. వీరు వాయువో
పులచే బాధనొంది కాలధర్మ మొందిరిని తెలియుచున్నది.

తెనాలి తాలూకా కొండమిడి గ్రామమునందున్న కన
స్వతీపురక బాండాగారమునకు 100 పుస్తకముల సంచియుగ
నిచ్చిన బండి వేంకయ్యగారు ఇటీవల మరణించిన తెలు
టకు చింతిలుచున్నామని బాండాగార కార్యదర్శి వ్రాయు
చున్నాడు.

ఈనెల 1-వ తేదీనండి కడపజిల్లా కలెక్టరుజిల్లా
పాడేళ్లపల్లి మ. కృష్ణమూర్తిగారు దువ్వోగమునవదలి విశ్రా
మజేతనమున బుచ్చుకొన నారంభించినయొ సహోద్యోగులు
వారిలోగలసి ఫోటో తీసికొని వారి నేకవిధముల గౌరవించి
రినియు నొకవిలేఖ వ్రాసెను.

కడపముందలి రామకృష్ణ సమాజము బాపగజరుగు
చున్నదనియు వివేకానంద ధర్మపురక బాండాగార మనేక
జనులకు విద్యకొసంగు చున్నదనియు రామకృష్ణ పరమహం
దిరమున అభివృద్ధికొందు చున్నదనియు గతమాసము రిజిస్టరు
చేయబడినదనియు కడప విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

1911 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెలలో విజయనగరము శ్రాత్త
పేటలో స్థాపించిన సమ్యక్తతేలింగు లైబ్రరీకి ప్రస్తుతము
నామముచే దీనినే విజయంధ్ర పుస్తకబాండాగారమని
పేరుపెట్టిరి. ఇందు ప్రస్తుతము 1150 తెనుగుగ్రంథములు, 8 తా
ళగ్రంథములును గలవనియు, 60 పురుషులును 27 మంది స్త్రీ
లు చందాదారుగ నున్నారనియు ఒకవిలేఖరి వ్రాయు
చున్నాడు. వారికి తనీకెళ్ళ వీరభద్రుడుగా రధ్యులు
(కార్యదర్శి)

ఇటీవల ఆర్యుల ప్రచారకులగు నెల్లంకి కృష్ణమూర్తి
పంతులు, చింతా శేషయ్య, రాయుడు గంగయ్యగారు ఏలూరు
నండి చెంచులూరు గ్రామమునకు బోయి ముగ్గురు క్రైస్తవ
పురుషులకును, ముగ్గురు క్రైస్తవస్త్రీలకును, ఆర్యులతీక్ష
నాసంగిరి. హిందూమత ధర్మములనుగూర్చి యుపదేశింప
బడినది. చింతా శేషయ్యగారు ఆచారపదవి నుండి, దీక్షా
సంతాము ఉపాహారము లొసంగబడినది. పలుమాటలతో
కార్యముగడపక, కార్య పరతంత్రులై దేశీయాభ్యున్నతికి
ప్రయత్నించుచుండినందులకు వీరు సంపదీయులు.

ఈనెల 8 వ తేదీన కృష్ణజిల్లా కలెక్టరు తాలూకా
వేంకటాపురము గ్రామమునందు కంటే సుబ్బరాజుగారి ఆధి
పత్యము క్రింద లైతుల సభ జరిగెను. చురుపట్లగల గ్రామ
ముల లైతులు సమావేశమైరి. ఈ తాలూకా భూములు పల్ల
పుగుటచే, వానిని మేకలతో జేర్చుచు చేయబడిన ఉత్తరువు
ను రద్దు చేయవలెననియు, ఏకసాలుకు సంజూరు కాదగినట్టి
యొ, నీటి దగ్ధభాషులు గర్భ పటచదగినట్టియు భూములను
పల్లం క్రింద చేర్చవలెననియు, కొట్టి యిలక వాపుటకు
డి. పి. డబ్బు వారి కిచ్చాలను వెంటనే అరులు జరుప
వలెననియు, కృష్ణ తూర్పు డెల్టాలో మురుగుపోవు ఎన్నెన్ను
తక్కువగ నున్నందున దీని, డబ్బువారు ఎక్కువగా ఎన్నెన్ను
చేయవలసి యుండగా ప్రస్తుతము బి. టి. శ్రీనివాసయ్యగారిని
బదిలి చేయుట అన్యాయమనియు, జనాభి ప్రాయమునకు
వ్యతిరేక మనియు, నీటిపారుదల మురుగుపోవు నేర్పాట్లు
పూర్తియగు వఱకు వారి నీ డెల్టాలో పైపలు ఇంజనీరుగ
గాని, ఎక్స్ క్యూటీవ్ ఇంజనీరుగ గాని నియమింపవలెననియు,
తీర్మానము లామోదింప బడినది. తాలూకా(సంఘకార్యదర్శి)

మాండలేలూరి విలేఖకుడు పయోనీరు పత్రిక కిటుల
తెలియజేయు చున్నాడు:—సర్ హార్వేటు బట్లగారు రచిత
కాలముననే ఇంగ్లాండునకు విచ్చేయుచురనియు, సర్ డేనియ
లు ట్రావిస్, ట్రావిస్ గార్లలో నెవరో యొకరు వారిస్థాన
మున పనిచేయుచురనియు వదంతి కలిగినది.

లేనియధికారములను తెచ్చి పెట్టుకొనినందుకు శిక్ష:—
గోనుతివాడిపల్లి, బి. ఏ. ఆనంతరామ మొదలియారు, గామా
రావు అను ముగ్గురు తమకు లేని యధికారములను వహించు
టచే పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడి శిక్ష చేయబడిరి. ఆనంత
రామ మొదలియారు గారు సి. బి. డి. ఉద్యోగిని చెప్పు
కొనెనట.

కుపాకి ప్రమాదము:— కొలంబోలో సిగరెట్లతోట
లో నొక యింటియందు శత్రుకుగనుండియొక బాలుడు
కుపాకిని కుగ్రముచేయుచుండగ మరియొక బాలుడు వాని
కురుగ నిలువబడినది. కుగ్రము చేయబడుచుండిన కుపాకి
పేలి వానిగుండు యెదుట నిలబడిన బాలుని దవడకుతగిలెను.
అలాంటి దారాత్రి వైద్యశాలలో మరణించెను.

కనుబడుకుండుట:— ఆలవోబాగు విశ్వవిద్యాలయ
ములో ఇంటరువిడియేటు పరీక్షకుండు కృతార్థుడై బి. ఏ.
క్లాసుచదువుకొనుచున్న కె. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆనేవిద్యా
ల సమూహ వారమునందు క్రిందట తనమామగారి ఇంటిని
వదలి నేటివఱకును తిరిగి వెళ్లలేదు. ఈ విద్యార్థి మాయగారి
కాపురస్థలము శ్రీరంగము. ఈ విద్యార్థి వృత్తాంతము ఎవరి
కిన తెలిసినచో వారు తాలూకాకోర్టు హైస్కూలు ఉపా
ధ్యక్షులులగు ఎస్. జి. పివసింగ్ ఆయ్యరుగారికి వ్రాయగోర
బడుచున్నాడు.

నేరస్థులను విడుదలచేయుట:—కల్లికోట తాలూకా
కన్నూరు గ్రామభూజి మూసకుత్తి హజీ అను నతనితో
గలసి ఆగ్రామపు మొట్టాబాలివారికిని క్యాడీయను బాలివారి
ని విరోధము కలిగించుటకై కరపత్రములను వెలిబుచ్చిరిని
తీసువారు వారిపురివై జిల్లా సహాయక మేజిస్ట్రేటుగారి
వద్ద కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ సన్నటిదనమున ముగింప
డి నేరస్థులయందు నేరమేమియు కానరావందున వారు
విడుదలచేయబడిరి.

కరాచివాస్తవ్యుడగు సేతుగోవర్ధనదాసు మొలిలూరు
మొహల్ల అను మార్కాడి వర్తకుడు, స్నానపురేవును గట్టు
నిమిత్తము 40వేల రూపాయల విత్తునని వాదనామొనరించెను.
హిందీభాషలో విద్యనుగణప సుకపాతకాల నేర్పలుప ఆర్థ
లక్షవైకము నిచ్చెను. స్నానపురేవునుగూర్చి పోర్టుటస్టు వారి
కిని, పాతకాలకు నివేదనమునుగూర్చి మ్యూనిసిపాలిటీ వారికిని
దరఖాస్తు లంపబడినవి. ఇంతియగాక యావర్తకుడును, సేతు
తారాధండ్ గవ్వాయదాసును వేరొక వర్తకుడును కలసి కలితి
నేతివాడుక నాపుజేయ పాటుపడుచున్నాడు. పరిశుభ్రమగు
నెయ్యి, సాలుపప్పులుచేయునిమిత్తము వీరిపురచిరకాలమున
ని ఒక పెద్ద దుర్గకాలకు కరాచిగర పరిసరముల యందు
నెలకొల్పెను.

కరాచిలో, సాత్విక నిరోధము:— ఆగష్టునెల 16-వ
ని యూరేగింపు ఆపివేయబడుటచే ఆనాడు గొప్పసభజరి
. ఆసభకు 8000 విద్యార్థులు వచ్చినివారికి రుకీలు మొద
30 ల వరకును చేరువేగా జుల్మానా విధింపబడినది.
మూడు సభ్యులు వారమునకు రెండుసారులు గాత్రు
తెగలుతెగలుగ బోయి జాతీయగీతములను బాడుచు ను
పించు చున్నారు. ఒక్కొక్క తెగలో 10మంది యుండును.
. 8-10 మొదలు 11వరకు సభస్థులించెదరు. వీరు 5 తావు
నాగిదేశభాషలలో చిన్నచిన్న యువ న్యాయములొసం
ను. చాలమందిజనులు ప్రోగుపడి యీ యువ న్యాయములను
చున్నారు. ఆగష్టునెల 26-వ తేదీన 8500 మంది బహి
సభ గావించిరి. ఆంగ్లో యిండియను పత్రికాధిపు
వెబ్బుగారును ఉపన్యాయకుల నుండియు నల్లనీయు
కాండ వైద్యశాలలలో నిర్బంధించ వలెననియు నూచిం
వెబ్బు మున్నగువారివై కేసుచేయవలెనని హోమురులు
లాలోచించు చున్నారు. సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన వర్ధం
పబడినది. ఉడ్డు దంపతు లుత్సవమున పాల్గొనిరి. ఆ రా
ంటులకు గొప్పసభ జరుపబడినది. సాత్విక నిరోధము
00 మంది సంసిద్ధులుగ నున్నారు.

ధర్మవరమునందలి క్రియాశక్తి యొడెయరు గ్రంథ భాం
డాగారము నెడగల యవ్యాజ కటాక్ష కారణమున ధర్మ
వర మండలభాగ సహాయక గ్రామము టి. ఎస్. వేంకట
స్వామి నాయుడు బి. ఎ. గారు, (1) భగవద్గీత, (2) కృష్ణసా
య ప్రకాశిక, (3) పతివ్రతా మహాత్మ్యము, (4) కారీకాశ్రు
సంగ్రహము (5) శతకావళి (6) ఏకాదశి మహాత్మ్యము (7)
ద్వాత్వికతాల్ భంజికల కథలు (8) శ్రీ గరుడపురాణము
(9) సౌందర్యతీలక (10) పద్మపురాణము (11) వీరేశలింగకవి
చరిత్రము (12) భక్త్యువారి ముఖాపిత్తములు (13) నీతిమణి
(14) వేదీసంహారకథ (15) శ్రీరంగమహాత్మ్యము గ్రంథముల
ధర్మముగా ననుగ్రహించినందులకు సాంఘిక పక్షమున భాం
డాగార కార్యదర్శి కృత్జ్ఞతా భావమును దెలుపుకొను
చున్నాడు. ఇంగ్లండు దేశమునకుఁ బోయి యచ్చట విమాన
నిర్మాణ క్రియా కాల్యము నంది మన దేశమునకు వచ్చి ప్రకృ
తము మైనూరు సంస్థానమున యంత్ర నిర్మాణ కార్యధికారి
గా నెలకొని యుండు విరాజకులగు ఎస్. వి. నెట్టి బి. ఎ.
గారు ధర్మవరమునందు పెనుగొండ ఆల్బర్ట్ సర్నిధికి గాను
సహాయముగా నెలకు రు 2-0-0 పంపుకట్లు వార్షిక్యము
చేసిరి. (ధర్మవర విలేఖరి)

రాజమండ్రివార్తలు.

రాజమండ్రి, సెప్టెంబరు 12:— రెండువందల మంది
విద్యార్థులు కోటిలింగాలవద్దచేరి దొరతనము వారి 559 యుక్త
రవును నిరసించుచు యొకసభను గావించి దొరతనము వారి
చిర్య యొకమయినదని ఏ: గ్రహముగా ఖండించిరి. కిరాయి
గారు యగ్రాసవాధిపత్యము వహించి విద్యార్థుల స్వాతంత్ర్య
మునుకూర్చి యుపన్యసించిరి.

రాజమండ్రి, సెప్టెంబరు 12:— రాజమండ్రి స్వరాజ్య
సమితి కార్యనిర్వాహకసభ నేడుకూడినది. స్వరాజ్యసమితికి
నొక కార్యాలయము స్థాపించుటకును, ప్రజాసామాన్యమునకు
స్వరాజ్యాంధోళనమును గూర్చి బోధపరచుటకు నొక యువ
న్యాయకుని నేర్పజుటకును నిశ్చయింపబడినది. స్వరాజ్య
పథాకమును గూర్చికూడచర్య జరిగినది. —స్వకీయవిలేఖరి.

రయితుల యాందోళనము.

కృష్ణజిల్లా తూర్పు డెల్టా రయితుల యిక్కట్లలను
గూర్చి విన్నవించుకొనుటకై కలెక్టరు తాలూకా వెంక
టాపురం వణుదుగ్రు లింగాల కైకలూరుయందు వరుసగా
8-4-5-6 తేదీలను యీనెల 8 వ తేదీన గుడివాడయందును
తన తేదీన నూజివీడు తాలూకా ఇందు పల్లియందును ఏలూరునం
దును రయితుల కథలుజరిగినవి.

ఈ సభలనుండి ప్రతినిధులు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరు ఈ
నెల 8 వ తేదీన కైకలూరునందు 9 వ తేదీన గుడివాడ
యందును గౌరవనీయులగు భూపతిరాజు వేంకట పతిరాజు
గారిని రావుబహద్దరు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగా
రిని దర్శించి యీ డెల్టా చిక్కుల నన్నింటిని విన్నవించి వీని
నివారణ నిమయమై దొరతనమువారికి నివేదించుటకు కోరి
యుండిరి.

ఈ 9 వ తేదీ సభయందు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారికి
స్వయముగా విన్నవించుటకై రయితుల డి ప్లస్
చేమను ఏర్పరచబడినది. ముఖ్యము గాయా డెల్టా
చిక్కులను చక్క చేయదగిన శ్రీ బి. టి. శ్రీ ని
వాస అయ్యంగారిని తిరిగి ఎన్నికూర్చితిరు ఇంజనీరుగా
నమృతము చేయుటనుగూర్చి విన్నవించబడినది. ఈసభలన్ని
యను వందలకొలది లైతులచే నిండియుండెను. ఈచిక్కుల
నుగూర్చిన తీర్మానములను దెలుపు మిమోరాండము. ప్రకటన
నిమిత్తము పంపబడును. వీరి గౌరవాధ్యక్షులు ఈనెల 9 వ తేదీ
సాయంత్రకాలము 5 గంటలకు లోవర్ సెకండరీ పాఠశాలా
ధవనమున ఆకునుమిల్లి గోపాలక్రిష్ణయ్య ప్రాయటరుగారి
చే, ఆల్బాహరి విందోసంగబడి ఆంధరము తిగురితి వీక్సె
లపబడిరి.—(ఒక విలేఖరి.)

మహమ్మదీ వ్యాధి:—1917 సం॥ సెప్టెంబరు 8వ తేదీ
తో ఆంధ్రులుగ వారమున 7,397 మంది వ్యాధిగ్రస్తులైరి.
5479 మంది మృత్యు వాతంబడిరి. గాష్ట్రీయ వివరములు:—
బొంబయి 2236 మదరాసు 226 వంగరాష్ట్రము 1 వీహారు
ఒరిస్సా 37 సంయుక్తపరగణాలు 227 మైనూరు సంస్థానము
200 హైదరాబాదు సంస్థానము 757 మధ్యహిందుస్థానము
435 రసపుత్రాక్షిపము 707 పంజాబు 39 బర్మా 78 మధ్య
పరగణాలు 541.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

రా. బి. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారి తంతివాద్య ఆయాగ్య

బీసెంటమ్మ వద్ద గాలి తు ప్రవాసము విధించినవెంటనే దేశాభిమాన తలచు నాయుత్తరపు నాడేమియును సభల గావించిరి. అట్టి సందర్భమున ఆంధ్రప్రదేశ్ జూన్ 18-వ తేదీన సంపాదకీయవాసములో నిక్షేపింపబడిన వ్రాసినది.

ఒకరిపచ్చి యొకరికిగట్టిరు. ఇంటి గొలువలేనివారు అచ్చి కెక్కిగట్టి మూత్రములనుగార్చి అచ్చి నేయుట పిచ్చిపని. మన లోగల భిన్న భిన్న నాట్రముల సంస్కరించుకొనఁజాలక పరుల భిన్న భిన్న నాట్రముల నాడేపింపఁబూనుట గురివింద గింజసామెతి తెలుసుగుదుము. ఇట్టి వాదముల కలవాముల బుట్టింపగలవే గాని ప్రకాంతము బుట్టింపజాలవు. ఇక నైనను మనమిట్టి కుష్కవాదములకు బాల్పడకుండుట సర్వోత్తమము.

సంపాదకీయములో వ్రాసినదంతయు శ్రేష్ఠిగారే యాచరణ మొనరించుట మిగుల విచారణీయము. ఒకరిపచ్చి యొకరికి గట్టిదని వ్రాసియు బ్రాహ్మణులు పచ్చగా (నెక్కురు విద్యాధికులుగా) నున్నారని యొక్కలేక బ్రాహ్మణుల నిందింప సాగిరి. 2 ఇంటి గొలువలేనివారు అచ్చి కెక్కి భిన్న నాట్రముల గూర్చి అచ్చి నేయుట పిచ్చిపని అని వ్రాసియు అట్టి పిచ్చిపనినే పిగవలించించినారు. దీనికి స్వపట్టణమునందును ఇతర జిల్లాలయందును బ్రాహ్మణేతరుల ప్రముఖుల నేకులండ్ల వారి యభిప్రాయముల నిమిషంతయైన గ్రహింపఁజాలక యును, నాలుగు కోట్ల ప్రజలకు ప్రతినిధిని తంతివాద్య నంపుటయే నిదర్శనము. ఆ మనలో గల భిన్న నాట్రముల సంస్కరించుకొనఁజాలకఁ బరుల భిన్న భిన్న నాట్రముల నాడే పింపబూనుట కు విందగింజ సామెతి తెలుసుగుదుమని వ్రాసి యున్నారు. శ్రేష్ఠిగారు తమ స్వకులమునగల భిన్న భిన్న నాట్రముల సంస్కరించుకొనఁజాలకొందరు బ్రాహ్మణేతరులలోఁ బరమకొని పరుల భిన్న భిన్న నాట్రముల నాడేపింపఁ బూనుట గురివిందగింజసామెతి సార్థకమగుచున్నది. ఇట్టి వాదములు వట్టి కలగుండుంబుట్టింపగలవే గాని ప్రకాంతము బుట్టింపఁజాలవు. ఇక నయినను మనమిట్టి కుష్కవాదములకు బాల్పడకుండుట సర్వోత్తమము. అని వ్రాసినారు. ఈ వాక్యము సర్వ జనాదీనియము. కాని శ్రేష్ఠిగారికి వాక్యము జ్ఞాపకమున్నచో కుష్కవాదములకు జేయసాహసంప కుండెడివారె. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారు! పత్రికలు మీరకమున నున్నవని యిచ్చునచ్చినటుల వ్రాయ సాహసంపక బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు సోదరభావమున నున్నారని తెలిసికొని మీ దృష్టిపథమును మార్చుకొందురుగాక యని కోరుచున్నాను.

వి. పి. రాఘవస్వామి.

II

నవిన బ్రాహ్మణేతరోద్యమము

ఆయాగ్య, రా. బి. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారు, హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికి దక్షిణయిండియా ప్రజాసంఘము తరపున యిచ్చిన తంతివాద్య నవ్వు బుట్టించుచున్నది. వాల్మీకిగారి బ్రాహ్మణేతరులకు తాను నాయకు డట! పిరికి మహారాజ్యాధిపత్య మెవరిచ్చికో? లోకములో కొందరు ఆత్మీయుల పరాయణులు ఇతరులు తమ గౌరవించనవచ్చు తన్ను తానైనను గౌరవించుకొని లోక ప్రఖ్యాతి వడయుటకు జూచుచుందురు. శ్రేష్ఠిగారి వద్దనుండ ఈ మహాత్మర విధానమునే యనుగమించు చున్నది. అది యట్లుండ వారిచ్చిన తంతివాద్యమును విషయముజూడదురింత వింతగాలుపుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులు స్వగాభ్యుయము గోరుట లేదట. “చక్కోకములు వెన్నెలను బహిష్కరించుచున్నామి” చెప్పిన నెంత స్వాగత్యముగ నున్నదో, శ్రేష్ఠిగారి తంతివాద్యమును గూడ అట్టి స్వాగత్యమేకలదు. మాంబాగుగారు చేంబరేనకంటివారు కారు. పిరికి ఆనత్యాదేవకతెలు వారి దివ్యదృష్టికి అడ్డురానేరదు. హిందూదేశీయులకు, ఎవరునాయకులో, నెవరు వినాయకులో, దూరదృష్టి గల మాంబాగు వంటి మహావీరులకు తెలియని విషయము గారు. వారి స్వసంఘమువల్లనే పొగడ్త గాంచినారని శ్రేష్ఠిగారిని, బ్రాహ్మణేతర సంఘము, నాయకునిగా నెన్నుకొనునా? ముమ్మాటికి మీరు బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు నాయకులుగారు. సంఘము నెన్నుకొన్న నాయకుడు

మా కలకత్తా జాబు.

(స్వకీయ విలేఖరి.)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 11:—

దేశీయ మహాసభాహ్వన సంఘ విషయములను గూర్చి మద్రాసు పత్రికలు విశేష శ్రద్ధ చూపకుండుట శోచనీయము. విశేషములు స్వల్పములనియుఁ గలతలు త్వరలో సద్దురుణగుననియు, నభిప్రాయముతో నిట్టి యుపేక్ష చూపఁబడియుండ వచ్చును. కాని వ్యవహారములు ముదిరిపోయినవని వ్రాయుటకు మిక్కిలి చింతిల్లుచున్నాను. రెండుపక్షములవారికిని సమాధానము కుదురునన్న యాశలు భగ్నమయినవి. ఏదో యొక పక్షము జయించితిరవలయునన్న స్థితి సమకూరినది. ఇట్టియెడ నితరరాష్ట్రములకుఁ జెందిన నాయకు లౌదాసీద్యమును వహించుట దేశీయ మహాసభకు మహాపకారము చేసినట్లుగనని భావించుచున్నాను. ఆహ్వానసంఘ సభాసంతక మీపక్షముదిన ములనుండియుఁ గూడఁ బత్రికాముఖమున వాద్యపతివాదములు జరుగుచునే యున్నవి. విచిత్రములను గడవోచనీయములు నగు ననేక నూతనాంశములు బయలుపడినవి. బాగ్దద్దుర్ పి. సి. థెన్స్టిగారి విషయమున సురేంద్రనాథ థెన్స్టిగారే ఆహ్వాన సంఘ సభ్యత్వమునకు ఎన్నికయినవ సరమని నుడివియుండిరని యాయన పండ్రిబడినముల క్రిందటఁ బత్రికలలో ఘంటాపథముగాఁ బ్రకటింపిరి. కాని నేటివఱకు నిట్టి ముఖ్యాంశమునకుఁ బ్రత్యుత్తర మొసంగుట యవసరమని సురేంద్రనాథ థెన్స్టిగారికిఁ దోచినది కాదు. ఇదిగాక, డాక్టరు నీలరత్న సర్కారు ప్రభృతులు ఎవరు ఎన్నుకొంటున్న సభ్యులలో యెవరు కారో ప్రకటించుచు నొక పట్టికను ప్రచురించి యుండినది వ్రాసియుంటిని. ఈ పట్టికల విషయమై యనేక విచిత్రాంశములు బయటకు వచ్చినవి. ఈ పట్టికలలో నెన్నుకొంటున్నవారిలో జేర్చబడిన పదిమందికి ఆహ్వానసంఘసభకు రమ్మని సర్కారు ప్రభృతులే కాదలవ బంపియుండినదియు, రాయు వైకుంఠనాథ సేనుగారి నాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నియమించుటకుఁ దామును వోటు నిచ్చితిమనియు, వారు ప్రకటించినారు. కాని సర్కారు ప్రభృతులు దీని కింతవఱకు నేవిధమైన సమాధానము నిచ్చియుండలేదు. మఱియు, ఎన్నుకొంటున్న సక్రమసభ్యులని ప్రకటింపఁబడ్డ పదిమంది సభ్యులు తాము చందా నీయలేదనియు, క్రిడు సంతకము చేయలేదనియు, మైమెంసింగు నుండి వ్రాయుచున్నారు. ఇట్లు ఎన్నుకొంటున్న సక్రమ సభ్యులుగాఁ బ్రకటింపఁబడ్డ మైమెంసింగు ప్రముఖుడగు ప్రసన్నకోమార బోసుగారు సంకల్పరముక్రిందట కీర్తిశేషులైనది దుర్గాదాసు రాయగారు వ్రాయుచున్నారు. కానిదీని విషయమున గూడ సర్కారు ప్రభృతులు సమాధానము చెప్పక గంభీరమానముడ వహించుట చిత్రముకాదా? ఒక పత్రికా విలేఖరునికిని వ్యోమకేశ చక్రవర్తి చిత్తరంజననాథు గార్లకును జరిగిన సంభాషణము భరతవర్ష మునంగల ముఖ్యపత్రికలన్నిటిలోను ప్రకటింపఁబడినది. అందు థెన్స్టిగారు మొట్ట మొదటినుండియుఁ జీలిపోవ సంక్షిప్తలయై యున్నట్లు ప్రమాణముగాఁ జూపఁబడినది. ఈ విషయమై బ్రిట్యాను, ఆస్ట్రేలియా (లక్నో) మున్నగు పత్రికలు తీవ్రమైన సంపాదకీయములు వ్రాసినవి. కాని నేటికిని థెన్స్టిగారు సమాధానము చెప్పకొనుట యవసరమని తలంపకుండుట యాశ్చర్యకరము. ఇట్టియెడ థెన్సులనులు విచిత్ర మానముడను నిష్పాక్షికు లనేకులు మహాకవిధముగా నగ్ధముచేసికొవలసివచ్చుట యాశ్చర్యమా?

గాదు. తానుగా తెచ్చి పెట్టుకొన్న నాయకుడైన గావచ్చును. అట్లు నాయకుడు గానప్పుడు ప్రజలభిప్రాయముల నెట్లు గని పెట్టికో? బహుశా తాముననువు పత్రికలనెడి దుష్పరిచేతనో, లేక, తిరస్కరణ, పరికాయ ప్రవేశము, మొదలగు విధ్యుల చేతనైనను ప్రజల భిప్రాయముల కనుగొనియుండుగుగాబోలు! సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు టెలిగ్రామిచ్చినారని తాను గూడ అట్లుజేయనెంచుట హాస్యాస్పదము. ఆస్తుధు సముద్రపు నీటి నన్నిటిని త్రాగినాడని మనముగూడ అట్లుజేయ సాధ్యమా? ఇంతటైనను మహాత్మర కార్యములకు, శ్రేష్ఠిగా అడ్డుగాక తమ స్వగౌరవమును నిలుపుకొనినచో బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరుల మన్ననలకు పాత్రులుకాగలరని ప్రార్థించుచున్నాను. పోట్లపూడి నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు.

రాజీప్రయత్నములు.

లక్నో కాంగ్రెసు కార్యక్రమాలైన ఆంధికాచరణ మహా దారుగారు రెండు పక్షములవారికిని రాజీ కుదుర్పరచినను సదుద్దేశముతో గొన్ని ప్రయత్నములు చేసిరి. ఇరు పక్షముల నుండియు నల్లురేసి ప్రతినిధులు కడచిన కుక్రవాదము సాయం తినమున హిందూసంఘ మందిరమున రాజీ నిబంధనలు చర్చించుటకు సమావేశమైరి. మోతీలాలు ఘోషా, వ్యోమకేశ చక్రవర్తి, చిత్తరంజననాథు, రాయ యతీంద్రనాథ చౌదరి గార్లొక పక్షమునకును, సురేంద్రనాథ థెన్స్టి, ప్రవా సచంద్రమిత్ర, నీలరత్న సర్కారు, వైకుంఠ నాథ సేను గార్లు మఱియొక పక్షమునకును, బ్రతినిధులుగా నుండినట్లును, తుట్టుకుదకు సమాధానము కుదగనట్లును మీకు తెలిసియే యున్నది. నాటిదినమున సురేంద్రనాథ థెన్స్టిగారు హిరేంద్రనాథదత్తు గారు తమ మహానిందినందుకు తమ పణ కోరవలెననియు, ఆగష్టు 30 వ తేదీన చేర్చుకొంటున్న సభ్యులు తిరస్కరింపఁబడవలెననియు, కడచిన సభకుఁ బూర్వ ముండిన సభ్యులతోఁ దిరిగి యెన్నిక జరుగవలెననియు, గోరి రట. దానికిఁ బ్రత్యుత్తరముగా మోతీలాలు ఘోషాగారు గాజీయన్న ప్పు దీరుపక్షములవారును కొంతవఱకు లొంగవలెననియు, థెన్స్టిగారే రిషయమున లొంగుచున్నారో తెలియ లేదనియు, వివాదాశము లన్నిటి యందుకు థెన్సులవారులు లొంగునెడల రాజీతోఁ బనియేమనియు, బ్రష్నీంచినట. అంత థెన్స్టిగారికిఁ గోపము వచ్చి యీ నిబంధన లంగీకారము కానియెడల సంతి యసాధనమని నుడివినట. పిమ్మట చక్రవర్తిదాసుగారు హిరేంద్రనాథ దత్తుగారు తమ వలనఁ దప్పలేక సోయిన రాజీ నిమిత్తమై తమపణ కోరుటకు సిద్ధముగా నున్నారనియు, అధ్యక్షుడుఁ దెలిపియిన తర్వాత జరిగిన సభ సక్రమమైనను ఆవిషయము నిర్బంధింపమనియు, మఱియొక సభనుచేసి నాడు చేరిన క్రొత్త సభ్యుల నంగీకరింపవలసినదనియు పిమ్మట బీసెంటమ్మ నధ్యక్షపదవికి నేక గ్రీవముగా నియమింపవలెననియు, కోరినట. కాని థెన్స్టిప్రభృతులు దీనికి నంగీకరింపలేదు. దీని వలన థెన్స్టిప్రభృతుల పట్టుదల బీసెంటమ్మ యధ్యక్షత వహింపకుండఁ జేయుటకే యని తెలియుట చేరిన, ఎన్ని విషయముల లోబడినను ఆవిషయమున లోబడుట బీసెంటువారుల కంగీకారము కాకపోవుట చేరిన, రాజీప్రయత్నములు నిష్ఫలములని కనుగొనఁబడి మూసివేయఁబడెను.

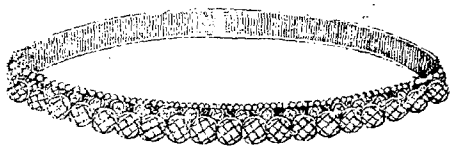
నేటినిపథ.

దేశీయమహాసభాహ్వన సంఘమునకుఁ జెందిన వెక్కండ్ర కోరిక మీద నేటి సాయంకాలమున దివ్యజ్ఞాన సమాజ మందిరమున నాహ్వాన సంఘసభ జరుగనున్నది. ఈ సభ విషయమైన ఆహ్వానమునకుఁ బ్రత్యుత్తరముగా వైకుంఠనాథ సేనుగారు సభను జరుపవలదని యాజ్ఞాపించుచు లేఖ వ్రాసిరి. దీనికిఁ బ్రత్యుత్తరముగా కార్యదర్శులైన మాధుభట్టాచార్యులు, జితేంద్రలాలు థెన్స్టి, వి. బి. నేక, బి. కే. లాగిరిగార్లు సభను సమావేశపఱచవలదని యాజ్ఞాపించుటకు నధ్యక్షునికి హక్కులేదనియు, అధ్యక్షుని చర్యను విమర్శించుటకే సభ జరుపఁబడుచున్నప్పుడు వలదని యాయనచేయు నాజ్ఞను పాటించుట యుక్తము కాదనియు, వ్రాసినట. దానినై నేడు సమకూడు సభ యక్రమమని నేటి “థెంగాజీ” పత్రికలో నోటిసు ప్రకటింపఁబడినది. అయినను, నేటి సాయంతనము జయప్రదమైన సభ సమావేశమగునటులు సందియము లేదు. విధ్యక్షధర్మములను సరిగా నెరవేర్చక కాంగ్రెసు కార్యములకు భంగము కలిగించుచున్నందులకు వైకుంఠనాథ సేనుగారధ్యక్ష పదవినుండి తొలగింపబడుదురనియు, వారికి బదులుగా సర్ రవీంద్రనాథ టాగూరుగా నెన్నుకొనఁబడుదురనియు వారి యంగీకారము శనివారమునాడే తీసికొనఁబడెననియు, తెలియచున్నది. ఈ విషయ మింకను రహస్యమేయైనను, నాలేఖ చేరులోపల సత్యము బయలుపడకపోదు. నేటి సభా వృత్తాంతము లేపు వ్రాసెదను.

శ్రీశానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతమగు నవల శాల్మీకోబ్రెండు 1-0-0 అట్టబ్రెండు అ. 0-14-0 839 మా నేజరు, కలాభివర్ధని రామవరం, రామచంద్రపురం పోస్ట్; గోదావరిజిల్లా.

మీ చేయిన కొనదలచినపుడు ముందుగా
మా క్రొత్త క్యాటలాగును చూడండి. వ్రాసినచో
ఉచితముగ పంపుచుము.

వెండిలో కాని, బంగారములో కాని, కోరిక

నమూనాలలో మీ ఇష్టమునచ్చినట్లు, పవిత్రముద్రాకొనుది ఇచ్చుటనే.

డి. సదరన్ ఇండియా జూయలరీ మాన్యువ్యాక్చరింగు కంపెనీ,

489

హైదరాబాదు, మదరాసు.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపా

ధ్యాయుడగు కూచి నంసింహముచే రచించబడిన
యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ
కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

పోస్టేజికాక వెల

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధ
ములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్ర
తులు మాత్రమున్నవి) 0-8-0
2. " " రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ శారంగా (చైతన్యస్వామి) చరిత్రము -
పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. " " రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

సంగీత కౌముది.

టి. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యర్

తిరువడిచే రచియింపబడినది.

గానవిద్యనుగూర్చి, ఇంతవరకు దక్షిణ ఇండియానుండి
ప్రచురములైనట్టియు, కానట్టియు అనేక గ్రంథములను
పరిశోధించి అపురూపముగ క్రొత్త విషయములను అనుభవ
విషయములును, ఇందు వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్తగారు తాళ
జ్ఞానమునందు ప్రసిద్ధులు. కర్ణాటకమునందు గడవిన 50 సం
త్సరములలోనుండి యుండిన గానవిద్యాధికుల లక్షణములు
వీరియం దనేకములు కలవు. ఇంతయే కాక వారిలో ననేకు
లకు వీరు శిష్యులు. 865

రాయల్ 8-వైజు 500-వేటిలు. కిమ్మతు రూ. 5.0-0.

పోస్టేజి వేరు.

వలయువారు:— "స్ట్రోమి విక్టోరియా ప్రెస్";

ఆర్యవిజయ వీధి, మద్రాసు" వ్రాసికొనవలయును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన

"ఆంధ్ర శిగరెట్లు"

881

(కోడిపుంజు మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపరచు దలచిన ప్రతివారును భరతఖండ
మున వెరిగిన మేల్తనపుగావుచే తయారుచే కోడిపుంజు మార్కు ఆంధ్ర
శిగరెట్లనే కొనుడు. వెల. సరసము. యంతమాత్రమును విదేశీ శిగరెట్లకు
తీసిపోవు. పాకెట్ 1-కి ఆరు శిగరెట్లుగల నూరు పాకెట్లు గల
వెట్టె 1-కి వెల రు. 1-8-0

నూరు వెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0

ఒక కేసు గాని, వైగా గాని తీయువారికి స్పెషల్ కనిషను ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,

6, జనరల్ పీటర్సరోడ్, మాంటుగోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కాంపౌజిషన్"ను
యుపయోగింపవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తపట్టి పొక్కులు
పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్లకు చక్కని మెరుగు
నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్త పట్టకుండగను శుభ్రముగాను
నుంచును. ఈ కాంపౌజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు
చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు
యేజంట్లకే వ్రాయవలయును

5 గొట్టములుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(వై కాంపౌజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

వీనముయినది.

టటోపరస్తా

490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము

లేనిది. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము
మొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక
బొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన
పదలక యుండును. ఇతర వాసనల
వలెగాదు. మనోహ్లాదమును కలిగించు
నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజ
మును వెరుగ గలరు.

1/2 డౌస్సు బుడ్డి 2-0-0
1 డౌస్సు " 0-12-0
1/2 డౌస్సు " 0-8-0

భర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0

సాంపిల్ 0.0-6

ఏ డెంట్లు కావలయును: తాము వెచ్చించగలిగిన భరవతు
తెలియపరచినచో భరభాగ్తు చేయబడును.

ఈ త్రుములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

డి పరస్తా పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, వైకోనీ, బొంబాయి నెంబరు 8.

మలబద్ధకమున కద్దుత చికిత్స

మరునకుడు! క్యలాల్ మరునకుడు!!
అను ద్రావక మొక్కలే.

ఇయ్యది రుచియు వాసనయు లేనిది. దీనిని శుద్ధిచేసి
చెన్న పట్టణములోని న్యాయాగ్రు ప్రాంతం దరు ఆయిల్
కంపెనీ వారిచే బజారులో అమ్మకమునకు ఇవ్వబడుచున్నది.

ఈక్రింది యావధ దుకాణములయందు దొరకును:—

స్మిత్ ప్రాకింగు అండ్ కంపెనీ. ఎస్టేబ్లిష్డ్

డబ్లిన్. హెచ్. హాల్. బ్రాడ్వే

ఆర్. మెన్స్ట్యాక్. మాంటుగోడ్

నార్తన్ అండుకంపెనీ సెకండ్ మెరియునాన్తబీచ్

దాదా అండుకంపెనీ చీనాబజారు వీధి

అశ్విన అండుకంపెనీ బ్రాడ్వే

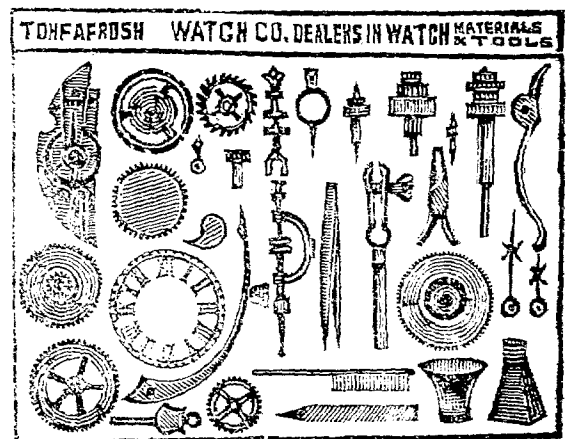
అయ్యాకణ్ణు మొదలి 2-57 దేవరాజ మొదలివీధి

సెకండ్ ఆండ్రూస్ ఫార్మెసి. వేవేరి

రాజా. డి. మాని. బందరువీధి 879

క్యాటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచించబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి.

ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషాదులు

ఈ గ్రంథము చూచినచో వా రంతట వారే వైద్యము చేసు

కొనగలరు. వెల రు 1-4-0

2. ట్రైయిఫాయిడు ఫీసరు అను విషయ జ్వరము. ఇది

ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త

డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. వెల రు 1.0-0

3. సరస్వతి సమాసలగు పులగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగా

రితే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము.

యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండదగినది. ప్రతి శుభకా

ర్యమునకు దానిలో పాటలు అవశ్యము. వెల రు 0.8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక సాపులీసు దొరకును. 750

ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి. డి. ఎ., రుక్మిణీమ్. కాకినాడ.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచితేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున నిర్భ శోధ న గావించును.</p> <p>1/2 పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గా రి లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య మువలన గలుగు బాధలకును, అలవతకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సామ్యముకొడై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
--	---	--

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. జ. స్టిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీప్రతిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

368

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో లోబ్ధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు నిర కాలము నుభయగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుప్రక్షీణగును, స్వప్నస్థిరము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన పుగును. సాలా మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేశములలో మైగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన చానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-రి డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపానప్రతిక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెక కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను సీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలదు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6 డి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లిప్లు వ్రాయుడు.

జెస్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

పోస్టుబాకు నెం. 63 మదరాసు.

327

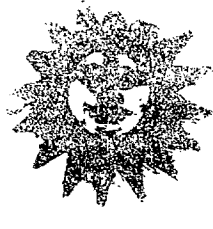
What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

K. B. Joshi & Co.,
321, Hornby Road Fort Bombay.

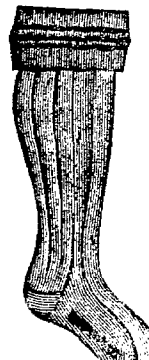
కం కు మ పు వ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాడ్డెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.
Socks and Stokings in different colours and sizes can be had at moderate rates. Trial orders Solicited.

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు.

దీనియందు సంతతి తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసం బంధమగు పుండ్లు, దు రదగజ్జ, పాడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యశ్చర్యముగాబాగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, నునుపును, నాణెమును ఇచ్చును. అన్ని చోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతినిశ్చితై హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపుడు. (751)

రంగనాథం శ్రేష్ఠి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

స్వధర్మ నిధనం శ్రేయః. స్వధర్మ నిధనం శ్రేయః. మంచి సమయము! **నదాచారము** సగము వెల!!
(సాంధ్ర తాత్పర్యము) 878

ఈ గ్రంథము శ్రుతి స్మృత్యాయుక్త్యేవాది గ్రంథ సహాయమువలన సంగ్రహింపబడినది. ఈ గ్రంథమును తప్పక శ్రుతివారుసంగ్రహించి దీనిలోని విషయములను సావధానముగ గాంచి ఆచరించి సనాచారశిలురై దీర్ఘము రాజోగ్యముల జెందుదురని నమ్ముచున్నాము. అసలు వెల రూ. 2-0-0 లు. ఈ వెలలోగా కొనువారికి రూ. 1-0-0 కే ఇయ్యబడును. టసాలా చార్జీ వేరు. ఈగ్రంథములు దొరకు సలహా:— చాంపేయన్ అండు కంపెనీ, గుంటూరు